

ŽELEZAR

TEDNIK - GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

ŠTEVILKA: 21. LETO: XXVII

JESENICE, DNE 1. JUNIJA 1978

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl - Naslov: Uredništvo Železarskega združenja, SŽ - Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

LETOŠNJA NAGRAJENCA PETER KUNC IN ANTON RAZINGER

Včeraj, 31. maja, so na deseti seji delavskega sveta Železarne podelili letošnjo Pantzovo nagrado predsedniku poslovnega odbora Železarne PETRU KUNCU, nagrado »novator leta« pa strokovnemu delavcu ANTONU RAZINGERJU.

Prva nagrada se podeljuje delavcem Železarne, ki so s svojim življenjskim delom na področju metalurške dejavnosti bistveno vplivali na rast delovne organizacije kot celote in s tem prispevali k uveljavljanju železarne Jesenice doma in na tujem, druga nagrada pa se podelju-

je za največji dosežek na področju izumiteljstva in uvajanja tehničnih in tehnoloških izboljšav v preteklem letu.

Posebna komisija, ki je izbrala oba nagrajenca, takole utemeljuje svojo odločitev:

PETER KUNC je v Železarni že izkazal svoje tehnične sposobnosti pri projektiranju naprav in gospodarjenju z energetskimi mediji, osnovnim pogojem metalurških procesov. Iz teh razlogov je bil upravičeno evidentiran kot kandidat za direktorja podjetja. Njegove vrline: strokovnost, industrijski čut, delovna vnema, telesna ter duševna kondicija so bile odločilne, da ga je delavski svet sredi leta 1968 imenoval za direktorja Železarne. Njegovo desetletno delo je pokazalo, da je bila odločitev pravilna.

Dolžnost glavnega direktorja je sprejel v času dokončevanja velike etape izgradnje Železarne, ko so bile na osnovi namenskega posojila Jugoslovanske investicijske banke za razvoj črne metalurgije zgrajene nove proizvodne zmogljivosti: elektro jeklarne za 180.000 ton jekla, bluming-slabing proga za 500.000 ton polizdelkov, štelok ogradje za 400.000 ton toplo valjanih trakov, žična proga za 120.000 ton žice in jeklovlek.

Kljub velikanskemu razvoju pa je Železarna leta 1968 zašla v težek

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje na 2. strani)

GIBANJE OSEBNIH DOHODKOV V OBČINI JESENICE V LETU 1977

Podatki o gibanju osebnih dohodkov na pogojno nekvalificiranega delavca v občini Jesenice v letu 1976 in 1977 kažejo na precejšnja nesorazmerja predvsem v gospodarskih in negospodarskih organizacijah.

Analiza, ki smo jo dobili od organov skupščine občine Jesenice je izdelana na 182 ur mesečno na pogojno nekvalificiranega delavca s tem, da upošteva izobrazbo s faktorjem 1 za nekvalificiranega delavca, oziroma faktor 3,5 za doktorja znanosti, zato izključuje vpliv izobrazbene

strukture in je zadovoljiva za primerjavo. V Železarni smo sicer menili, da naš povprečni mesečni OD leta 1977 3.412 din na pogojno NK delavca, ki zajema tudi otežkočeni in nočni dodatek, ni pravilen in pri-

(Nadaljevanje na 3. strani)

POLEG POSLOVNEGA SODELOVANJA NAS POVEZUJEJO TUDI SRCA

Po programu koordinacijskega odbora za kulturo pri SOZD Slovenske železarne in v organizaciji komisije za kulturo pri konferenci osnovnih organizacij sindikata železarne Jesenice je bilo v soboto, 27. maja, na Jesenicah PETO TRADICIONALNO SREČANJE PIHALNIH ORKESTROV SLOVENSKE ŽELEZARNE.

Sodelovali so: pihalni orkester Ravenskih železarjev, pihalni orkester tovarne Veriga Lesce, pihalni orkester Štorkovih železarjev in pihalni orkester Jeseniških železarjev. To je bilo njihovo peto srečanje, ki so ga godbeniki posvetili devetemu kongresu Zveze sindikatov Slovenije. Prikazali so del svoje kulturne dejavnosti, ki jo gojijo ob delu. Srečanje je bilo skrbno pripravljeno.

Ob 9.30 so godbeniki svoje srečanje pričeli z bleščečim mimohodom od samskega doma na Plavžu do trga Tone Čufar. Pri mimohodu so jih številni Jeseničani navdušeno pozdravljali z aplavzi. Na čelu povorke so nosili sindikalne, državne in slovenske zastave ter emblem

delovnih organizacij, ki so jih orkestri predstavljali, mladinci in mladinke v narodnih nošah. Za njimi so korakali godbeniki vseh štirih orkestrrov s svojimi predsedniki na čelu in izmenično igrali koračnice. Pogled na povorko je bil izjemen. Dopoldansko sonce je zastave, narodne noše, lepe in okusne uniforme vseh godbenikov-železarjev zlilo v bleščečo barvno celoto, kar je vsem, ki smo spremljali mimohod, zapustilo nepozaben vtis. Nekdo je to imenoval »mala glasbena olimpijada«. Morda bi na prihodnjih srečanjih v povorki sodelovali tudi delavci ostalih kulturnih vej, ki jih gojijo

(Nadaljevanje na 3. strani)

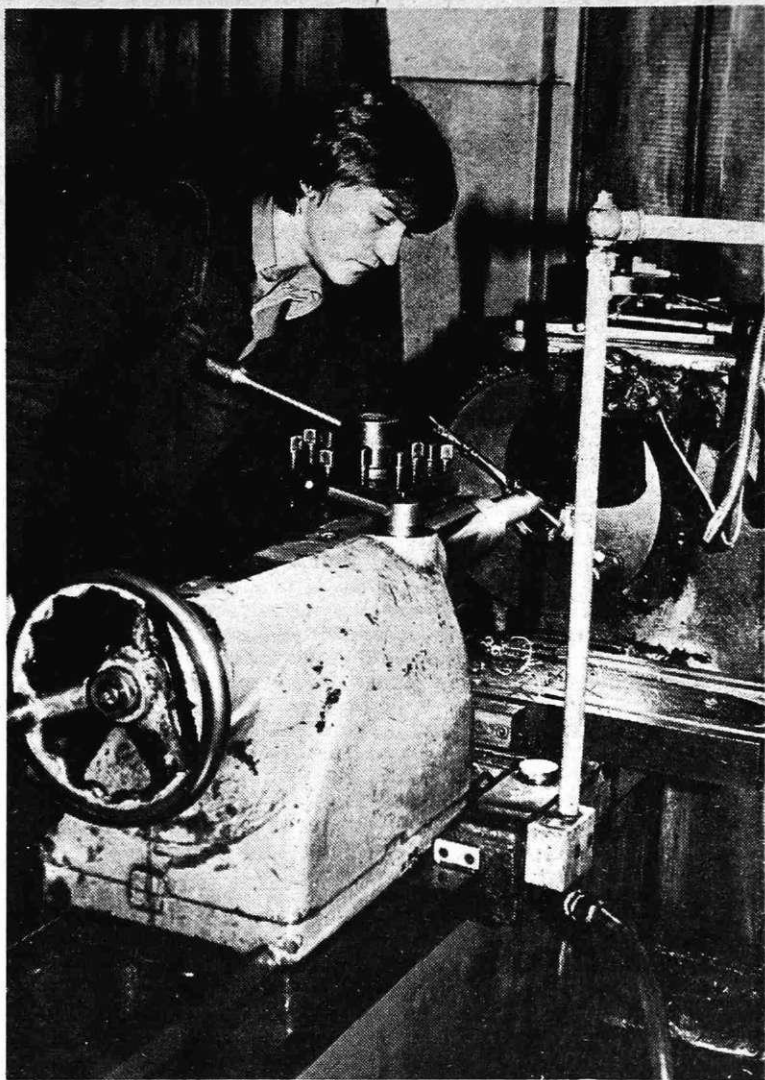
DOHODEK IN DOHODKOVNI ODNOSI

Pri ČGP TOZD Gospodarski vestnik je v preteklem mesecu izšla knjiga Romana Albrehta z gornjim naslovom. Glede na to, da v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih naše železarne ta čas tečejo poglobljene razprave o osnovah in merilih za delitev osebnega dohodka, se je uredništvo odločilo, da v nekaj nadaljevanjih ponatisne zadnje, to je tretje poglavje knjige, v katerem avtor govori o osebnem dohodku. Danes zaključujemo s ponatisom tega poglavja.

Gledano z ekonomskega vidika, je za te odločitve poglavitnega pomena, da so denarna sredstva akumulacije stalno angažirana na tistih vozliščih v družbeni reprodukciji, na katerih je možno z njihovo uporabo v tekočem delu povečati družbeno produktivnost dela in dohodek.

Tako gospodarjenje z dohodkom in z denarnimi sredstvi, družbene akumulacije terja ustrezno družbeno-ekonomsko in funkcionalno motivacijo za združene delavce v temeljni organizaciji (dohodek) in za vsakega delavca posamič (osebni dohodok).

(Nadaljevanje na 8. strani)

Učenec poklicne šole ŽIC - strugar

V MAJU NISMO DELALI NAJBOLJE

Proizvodni rezultati za mesec maj kažejo, da bodo mesečne operativne programe skupne proizvodnje dosegle ali presegle naslednje temeljne organizacije združenega dela:

Plavž, Livarna, Valjarna debele pločevine, Hladna valjarna Jesenice, Žičarna, Profilarna, Vratni podboji, Jeklovlek, Elektrode in Žebjarne.

Mesečnega operativnega programa skupne proizvodnje pa verjetno ne bodo dosegle naslednje TOZD:

Jeklarne, Valjarna bluming-štelok, Valjarna žice in profilov in Hladna valjarna Bela.

V TOZD Jeklarne martinarna ne bo dosegla planirane skupne proizvodnje, ker je v maju zaradi pomanjkanja delavcev obratovala s petimi SM peči samo ob koncu meseca, čeprav je bilo s planom predvideno obratovanje vseh 31 dni. Elektro jeklarne bo zaostala za planirano proizvodnjo zaradi raznih zastojev in težav pri izdelavi sarž dinamov kvalitete.

V valjarni bluming-štelok je bila dalj časa v okvari naprava za odbrizgavanje okujine na valjarskem ogradju bluming. Razen tega je bilo treba zaradi prevelikih zalog polproizvodov v adjustaji valjarne bluming, prestaviti pričetek obratovalne kampanje potisne peči v drugo polovico meseca.

V valjarni žice je bilo zaradi okvare reduktorja na Jumping ogradju 39 ur zastoja. Valjarna profilov bo planirano proizvodnjo predvidoma dosegla.

Zaradi okvare naprave za odbrizgavanje okujine na valjarskem ogradju bluming in nato zaradi slabega izpolnjevanja programa proizvodnje dinamov kvalitete v elektro jeklarni, je zmanjkalo toplo valjanih trakov te kvalitete za potrebe TOZD Hladne valjarne Bela. Zato linija za toplotno obdelavo TVT ni obratovala od 1. do 15. maja, nato pa še do 17. maja zaradi težav pri ponovnem zagonu.

Z GRADBIŠČA KONTI LIVA

Potek gradnje narekuje, da moramo napisati tudi nekaj kritičnih besed o izvajalcih del konti liva. Doslej sem se tega izogibal in sem raje spodbudno hvalil kakor grajal, po domačem pregovoru: »dobra beseda dobro mesto najde«.

Že pri sklepanju pogodb in večkrat tudi kasneje smo izvajalcem pojasnjevali, kako važen je konti liv za našo železarno v tem obdobju tehnološkega razvoja. Zato je izvajalcem dobro znano, da nam pravilna izgradnja konti liva odpravlja ozko grlo v valjarni bluming, da nam povečuje izplen v jeklarni in omogoča normalno proizvodnjo v hladni valjarni Bela in v valjarni žice ter zagotavlja predelovalni industriji potreben vložek, jeseniškemu železarjem pa ustrezne dohodke. Kljub temu se nekateri izvajalci obnašajo dokaj neprizadeto in jih vse urgence in opomini, da v gradnji zaostajajo za terminskim planom, ne ganejo.

Konkretno, graditelju jeklenih konstrukcij hal ob koncu maja poteka že drugi določen termin za dokončanje jeklene konstrukcije hale konti liva, ki pa ob takem tempu in načinu gradnje še nekaj tednov ne bo gotova.

Ni stvar investitorja, da bi izvajalci dajali navodila za organizacijo dela na gradbišču. Ima pa pravico dajati predloge. Mi smo to pravico uporabili in opozarjali smo na možnosti boljšega organiziranja dela in potrebe po hitrejšem tempu gradnje in to na vseh nivojih organizacijske hierarhije. Na žalost brez posebnega uspeha. Podobno kritiko bi lahko naslovili še na kakšnega izvajalca ali projektanta, pa o tem mogoče kdaj

prihodnjič. Nekaj pa se je vendarle naredilo od zadnjega poročanja »Z gradbišča konti liva«.

Zaključuje se montaža strešne konstrukcije konti-liva. Pleskarji pridno sledijo montaži strešne konstrukcije in skoraj sproti prepletkajo montirane profile. Kleparji iz podjetja KPK Kranj se pripravljajo, da začnejo prekrivati streho.

Te dni so začeli postavljati jeklene konstrukcije pomožne hale. Po planu mora jeklena konstrukcija stati v tretji dekadi meseca junija 1978. Upam, da se bo graditelj tokrat držal določenih terminov, ker je konstrukcija že izdelana in je že na Jesenicah, treba jo je samo montirati. Veselilo bi me, če bi čez en mesec lahko poročal o uspešnem poteku montaže.

Dobavitelj opreme Voest je začel dobavljati opremo konti liva. Prva pošiljka je prispela na Jesenice do dneva natančno po terminskem planu, to je 11 mesecev od začetka veljavnosti pogodbe.

Gradbeniki hitijo z betoniranjem temeljev, da se bo lahko začela montaža opreme v začetku meseca julija. Na prakso za vzdrževanje konti liva je bila poslana skupina vzdrževalcev, ki se bo šest tednov šolala pri Voestu. V železarskem izobraževalnem centru pa te dni poteka informativni tečaj o konti livu, katerega obiskujejo, predvsem bodoči proizvodni delavci v konti livu. F. S.

PREDSEDNIK ZSS VINKO HAFNER NA JESENICAH

Danes, 1. junija, je na Jesenicah napovedan obisk predsednika Zveze sindikatov Slovenije Vinka Hafnerja. V dopoldanskih urah bo predvidoma imel razgovore v Železarni o njenem ekonomskem položaju in nadaljnjem razvoju ter njeni samoupravnosti organiziranosti, ogledal si bo hladno valjarno Bela in prisostvoval seji izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata Železarne.

V popoldanskih urah bo navzoč na razširjeni seji predsedstva občinskega sveta zveze sindikatov Jesenice, na kateri bodo spregovorili o uresničevanju izhodišč slovenskih sindikatov v občini, o organiziranosti sindikata, družbeno-ekonomskem stanju v občini in o pripravah na kongresa Zveze sindikatov Slovenije in Zveze sindikatov Jugoslavije.

V naših delovnih ljudeh in občanih, se vedno bolj krepi zavest, da je pogoj za njihovo socialno varnost in za uresničevanje njihovih samoupravnih pravic in odgovornosti, varovanje družbenoekonomskih temeljev naše samoupravne socialistične družbe ter njenega neodvisnega, neuvrščenega in svobodnega položaja v svetu. Iz tega tudi izhaja pripravljenost delovnih ljudi in občanov, da prevzemajo v celoti nase pravice in odgovornosti pri varovanju vseh vrednot in pridobitev našega socialističnega razvoja. S tem, ko delovni ljudje odločajo o pogojih in rezultatih svojega dela, krepijo in hkrati varujejo materialno podlago svojega družbenoekonomskega položaja ter razvijajo in uveljavljajo samozaščitno aktivnost. Le-ta tako postaja pomemben sestavni del samoupravljanja in oblasti delavskega razreda na vseh področjih družbenega dela in življenja.

Za našo delovno organizacijo, oziroma temeljne organizacije združenega dela in delovne skupnosti bi lahko rekli, da smo ustvarili ustrezno organiziranost, uskladili samoupravne akte s področja družbene samozaščite in s tem v veliki meri zagotovili pogoje, da delavci v spletu celovitih samoupravnih odnosov postajajo tudi nosilci pravic in odgovornosti na področju varnosti in zaščite. Ob vsem tem pa bomo morali priznati, da je samozaščitna aktivnost še vedno preozko zastavljena, saj se v glavnem odvija le v odborih za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito ter v manjši meri v delavskih svetih temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnostih, manj pa v ostalih samoupravnih strukturah in družbenopolitičnih organizacijah, od samoupravnih delovnih skupin navzgor. Razen tega običajno zelo pogosto pojem družbene samozaščite ožimo le na družbeno premoženje in osebno ter materialno varnost ljudi, le redkokdaj pa jo obravnavamo v vsej njeni celovitosti in kot sestavino našega političnega sistema.

Še dosti upornega in organiziranega dela bo potrebno, da bomo zborom delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih prek samoupravnih delovnih skupin zagotovili pogoje za njihovo aktivno in pravočasno vključevanje v uresničevanje varnosti in zaščite ustavne ureditve, samoupravnih pravic, svoboščin, družbenega premoženja ter osebne in materialne varnosti ljudi. Ob tem pa bo seveda potrebnega veliko dela, da bo našemu delavcu in občanu prešlo v zavest, da sta nosilca zaščite in varnosti socialističnih samoupravnih odnosov, vrednot in dobrin. Kajti družbena samozaščita je njun najbolj neposredni interes.

Pri vsem tem pa moramo poudariti, da so naši delovni ljudje in občani v preteklosti že nešteto izpričali svojo samozaščitno delovanje. Spomnimo se zlasti uspešne družbene akcije nekaj let nazaj pri odpravljanju vzrokov in posledic razraščanja nezakonitosti in neupravičenega prilaščanja ter liberalističnega odnosa do takšnih pojavov. Dnevno pa se v naši družbeni praksi srečujejo z uspešnimi spopadi s protisamoupravnimi in protisocialističnimi težnjami, kar vse vpliva na stabilnost varnostnopolitičnih razmer v posameznih temeljnih organizacijah združenega dela, delovnih skupnostih, krajevnih skupnostih in končno v celotni družbi. Okrepila se je tudi solidarnost delovnih ljudi in občanov, kar se kaže v učinkoviti in hitri pomoči ob elementarnih nesrečah.

DRUŽBENA SAMOZAŠČITA POMEMBNI DEL SAMOUPRAVLJANJA IN OBLASTI DELAVSKEGA RAZREDA

V vsakodnevni praksi pa je pri obravnavanju varnostnih razmer še vedno prisotno preveč enostransko pojmovanje predmeta in vsebine družbene samozaščite. Zato v teh obravnavah še vedno pogosto poudarjamo zgolj fizično in tehnično varovanje družbene imovine, premalo pa poudarjamo vprašanja uresničevanja samoupravnih odnosov in spoštovanja samoupravnih splošnih aktov, gospodarsko situacijo, varstvo pri delu, zaščito samoupravnega položaja delovnega človeka in podobno.

Zato bomo morali v prihodnje v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih predvsem prek akcije družbenopolitičnih organizacij in odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito predvsem razširjati področja aktivnosti družbene samozaščite. To je na vsa tista vprašanja, ki so objektivno v neposrednem interesu delovnega človeka in občana. Tako bomo morali nameniti več pozornosti varovanju ustavnega položaja delovnih ljudi, spoštovanju njihovih samoupravnih pravic, svoboščin in njihovi socialni varnosti. Pomembna naloga družbene samozaščite je vsakakor zaščita samoupravnih temeljev socialističnih družbenih odnosov, oblasti delavskega razreda ter enakopravnosti in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti pred različnimi zunanji in notranjopolitičnimi pritiski. Samozaščitno aktivnost bomo morali še bolj usmeriti proti vsem kršitvam ustavnosti in zakonitosti sklepov samoupravnih organov, birokratski samovolji in monopolom posameznikov ali skupin. Seveda pa bomo pri vsem tem morali krepiti odgovornost pri odločanju o vseh družbenih sredstvih, se boriti proti malomarnemu poslovanju in neupravičenemu odtujevanju rezultatov dela, kot je razpisništvo, nelojalna konkurenca in podobno.

Za učinkovito varstvo družbenega premoženja bomo morali ustvarjati ustrezne pogoje. Prav tako bi v okviru varstva družbenega bogastva morali mnogo več narediti pri varovanju naravnega okolja pa tudi varstvo okolja bo moralo postati množična in organizirana družbena akcija. V okvir družbene samozaščite sodi tudi varovanje zdravja in življenja delovnih ljudi in občanov, urejanje življenjskih in delovnih razmer v združenem delu in krajevnih skupnostih, še zlasti varstvo pri delu in v cestnem prometu, oziroma celotna varnostna kultura.

Ta širok spekter samozaščitne aktivnosti bi morali imeti vedno pred seboj in o njem govoriti z delavci. Iz vsega tega pa bi moralo izhajati tudi programiranje samozaščitne aktivnosti, ki se običajno opredeljuje »bomo pospeševali in krepili ljudsko obrambo in družbeno samozaščito« ali »jima bomo posvečali več pozornosti« in podobno.

Vse to bomo lahko uspešno uresničevali, ko bomo povsod, v vseh okoljih v samozaščitno aktivnost vključili vse delavce in občane in ko bo družbena samozaščita postala sestavni del naše celotne družbenoekonomske in družbenopolitične preobrazbe.

LETOŠNJA NAGRAJENCA PETER KUNC IN ANTON RAZINGER

(Nadaljevanje s 1. strani)

ekonomski položaj, predvsem ker nove proizvodne zmogljivosti še niso dajale planiranih sadov in ker se je zaradi prevelikega in nekontroliranega uvoza jekla celotna jugoslovanska črna metalurgija znašla v recesiji, slovenske železarnice pa v poslovnih izgubah.

Nagrajenec se je z mladostno svržino vključil v delo pri urejevanju ekonomskega položaja podjetja, zasnoval program pospešenega povečevanja proizvodnje ter doseganja načrtovanih rezultatov novih obratov, postopnega opuščanja nerentabilne proizvodnje in razvijanja predelovalnih zmogljivosti. Da bi te naloge lažje izvrševali, si je tudi vneto prizadeval za integracijo železarn Jesenice, Ravne in Store. Po ustanovitvi združenega podjetja Slovenske železarnice 30. 9. 1969, je ves čas kot glavni direktor največje železarnice in namestnik generalnega direktorja združenega podjetja odigral pomembno vlogo pri usklajevanju, usmerjanju in planiranju proizvodnje ter razvoju slovenskega železarstva. Pomagal je pri izpeljavi specializacije in delitve proizvodnega programa ter razvijanju hladne ter mehanske predelave jekla v slovenskih železarnah.

Odprava in poravnava poslovnih izgube, ponovno doseganje akumulativnosti, solventnosti in reprodukcijske sposobnosti so bili prvi rezultati, ki jih je dosegla železarna Jesenice pod njegovim vodstvom.

S svojim znanjem, bistrrostjo in samozavestno odločnostjo je uspešno vplival na povečevanje proizvodnje in obsega poslovanja železarnice. To dokazujejo naslednji kazalci:

Od leta 1969 do leta 1977 se je proizvodnja surovega jekla povečala od 450.984 ton na 481.529 ton ali za 7 %, blagovna proizvodnja od 357.480 ton na 406.365 ton ali za 14 %, realizacija od 955 milijonov na 3.903 milijone din ali za štirikrat. V tem času se je delovna organizacija tudi občutno obogatila: obseg poslovnega sklada se je povečal od 500 milijonov na 3.763 milijonov din ali za sedem in polkrat, število zaposlenih pa se je povečalo od 6.225 na 6.531 ali za 5 %. Iz teh podatkov se vidi, da je železarna v obdobju 1969 do 1977 dosegla velik napredek v produktivnosti, kakovostnem izboljšanju, razširitvi predelave jekla in v materialni krepitvi.

Peter Kunc ni skrbel le za optimiziranje izkoriščanja proizvodnih zmogljivosti, osvajanje tehnologije ter novih izdelkov in za odpravo ozkih grl, temveč je odigral vodilno vlogo tudi pri snovanju, uresničevanju in izvršitvi pomembnih novih razvojnih projektov: nove hladne valjarne ter razširitve valjarne žice na Beli, hladne oblikovalnice profilov, obrata vratnih podbojev, razširitve proizvodnje elektrod in drugih izdelkov. Brez dvoma je pri tem najbolj pomembna valjarna za hladno valjanje kvalitetne in zlahtne jeklene pločevine ter trakov. Ta TOZD s svojim programom sedaj povratno deluje na plemenitenje asortimenta celotne železarnice, osvajanje in razvijanje zlahtnejših vrst jekel, ki so imperativ prihodnosti jeklarstva na Jesenicah.

Kot glavni direktor železarnice je ob plodnem sodelovanju strokovnih služb uresničil leta 1970 v združenem podjetju Slovenske železarnice načrtano pot plemenitenja proizvodnje in predelave jekla.

Ko se spominjamo velikih dosežkov jeseniških železarjev v devetnajstem stoletju in se spominjamo Pantza, ki se je za vedno vpisal v zgodovino osvajanja tehnologije in kakovostnih lastnosti jekla, je prav, da z dajanjem priznanja spodbujamo tudi tiste, ki v sedanjosti pripevajo svoj delež pri razvijanju železarstva na Jesenicah. V zadnjih desetih letih je železarna napisala nov pomemben list razvoja tehničnih naprav in tehnološke krepitve, ki je neposredno vezan na ime Petra Kunca. Velike investicijske naložbe, pridobljene v tem času, bodo šele v naslednjih letih dajale vse predvidene plodove in manifestirale nov napredek jeseniškega železarstva.

Peter Kunc s svojim znanjem in širokim poznavstvom v domačem ter svetovnem jeklarstvu razpolaga tudi z vizijo, po kateri usmerja načrtovanje razvoja železarnice Jesenice v prihodnosti. Uveljavljanje

temeljnih organizacij združenega dela bo dodatno sprostilo samoiniciativo strokovnega potenciala in s tem pospešilo osvajanje novih tehnoloških postopkov v vseh členih vertikalne verige proizvodnega procesa od taljenja surovega jekla do visoko predelanih jeklenih izdelkov. Železarna Jesenice si je v bližnji preteklosti pridobila ugodno izhodišče, ki ji omogoča, da bo tudi v prihodnosti igrala pomembno vlogo v jugoslovanskem železarstvu. Nagrajenec je bil v tem času kreativni usmerjevalec razvoja, zato je njegov delež v uresničevanju prepoveda železarnice pomemben in zasluži priznanje.

ANTON RAZINGER je v zadnjih letih pred odhodom iz železarnice postal izumitelj-soavtor naprave za uvajanje svinca v prahu v curek jekla pri vlivanju in še številnih tehničnih in tehnoloških izboljšav. Ugotovljeno je, da je za napravo za uvajanje svinca v jeklo omogočena proizvodnja in prodaja svinčevih jekel z znatno višjo prodajno ceno kot za navadna avtomatska in druga jekla. V letih 1975, 1976 in 1977 je železarna iz prodaje 5937 ton svinčevih jekel povečala čisti dohodek za 6.642.000,00 din. S tehnološko izboljšavo štev. 2237 je Anton Razinger skupaj z ostalimi avtorji rešil problem razoglicenja pri sferoidizacijskem žarjenju žice za kvalitetne vijake in izboljšal koriščenje kapacitete ASEA žarilne peči v TOZD Valjarna žice in profilov. Razen tega je sodeloval pri uvedbi tehnološke izboljšave štev. 2319 in sicer nove tehnologije kontrole in čiščenja po-

vršine blumov, s katero so odpravili brušenje velikih količin blumov in s tem omogočili izpolnjevanje proizvodnega programa v TOZD Valjarna bluming—štekla.

Na odboru za gospodarstvo TOZD Jeklarne in TOZD Valjarna bluming—štekla je bil v letu 1977 za omenjen izum in tehnične izboljšave priznan čisti inovacijski dohodek z upoštevanjem udeležbe avtorstva v višini 2.940.841,00 din. Tako je po vrednosti gospodarskih koristi iz izuma štev. 2089 in tehničnih izboljšav štev. 2237 in 2319 Anton Razinger dosegel boljši rezultat kot avtorji tehnične izboljšave štev. 2237, katere letna korist priznana v letu 1977 znaša 2.904.389,00 din.

PRIPRAVE ZA GRADNJO

(Nadaljevanje s 1. strani)

martinskih peči. Investiranje v električne peči je bilo večje, zato je tudi večji napredek.

V železarni imamo poročila o proizvodnji jekla od leta 1896, čeprav je prva martinovka obratovala že leta 1890. Od takratnih 26.183 ton smo z zgraditvijo novih martinovk in električnih peči dosegli leta 1974 in kasneje preko pol milijona ton jekla letno.

Na grafikonu je razvidna rast proizvodnje in začetek proizvodnje elektro jekla v letu 1940 ter njegovo povečanje. Tako je bilo lani 36 % jekla izdelanega v električnih pečeh.

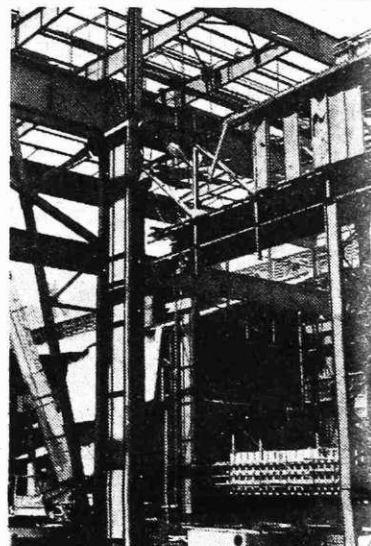
Sedanje martinovke so bile predelane v letih 1930 do 1938, dve novi pa sta bili zgrajeni v letih 1953 in 1958. V zadnjih letih nismo bistveno vlagali v martinarno. Predvsem smo delali na pospeševanju postopkov. Leta 1965 smo uvedli mazut, leta 1966 kisik in vlivanje na vagon. Peči smo prilagajali mazutni kurjavi, nekatere pa smo obnovili zaradi dotrajanosti konstrukcij.

Po letu 1958 smo predvidevali izgradnjo nove martinovke. Ker pa so jeklarsko napredne države že začele opuščati te peči, smo v letih 1965 in 1968 postavili dve veliki električni peči, ki sta nam omogočili oskrbovanje valjarn s kvalitetnimi vrstami jekel.

Naš program v valjarnah delimo na pločvinski in žični del, kjer bo predvidoma 60 % pločvinskega. V tem programu so najbolj zahtevne vrste plemenitih jekel: dinamo in nerjavne kvalitete, visokotrdne vrste debele pločevine ter v žičnem delu vlečna žica in elektrode. Tak asortiment zahtevajo že zgrajene zmogljivosti vročih in hladnih valjarn ter predelava žice in profilnega jekla.

V Jugoslaviji se bo zaradi konvertorskih jeklar, ki so že zgrajene, znižal delež martinškega jekla na 23 %, dočim je sedaj pri nas še vedno 64 % tega jekla.

Dotrajanost martinških peči, nezmožnost povečanja produktivnosti, težki delovni pogoji ob pečeh, še po-

Gradbišče novega konti-liva

sebnost ob remontih, težka ali pa neizvedljiva možnost mehanizacije ter zahteve za zaščito okolja nam narekujejo, da načrtujemo novo jeklararno.

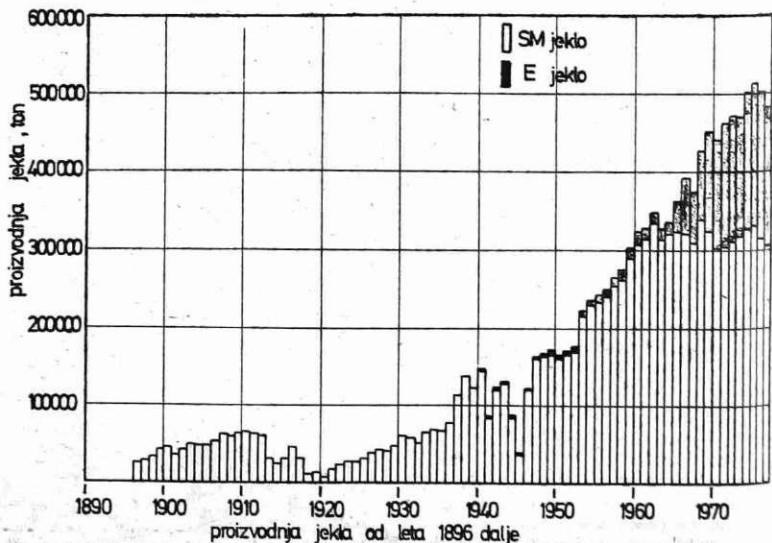
Predvidevamo izgradnjo jeklarne z električnimi pečmi na novi lokaciji za 450.000 ton jekla ter možnost kasnejše razširitve na okrog 700.000 ton.

V srednjeročnem razvojnem programu železarnice je bil predviden začetek obratovanja v letu 1980. Tak razvoj so sprejeli: SOZD Slovenskih železarn, skupščina občine Jesenice in skupščina SR Slovenije v svojih družbenih planih razvoja.

Delavski svet železarnice je 24. januarja letos odobril pripravljala dela in izdelavo tehnično-ekonomske študije.

Zastarelost martinarne nam narekuje, da po vlaganjih v modernizacijo in izgradnjo valjarn v letih 1962 do 1976 namenimo večja sredstva za osnovno proizvodnjo, to je za proizvodnjo jekla in da s skupnimi močmi izdelamo tak predlog, ki bo dal jeklarjem najbolj primerne in učinkovite naprave ter s stališča delovnega in splošnega okolja najustreznejše rešitve. Ob tako velikem in pomembnem projektu pričakujemo sodelovanje vseh železarjev, poslovnih skupnosti, družbenopolitičnih skupnosti, SOZD Slovenske železarnice ter bank.

S. Čop

GIBANJE OSEBNIH DOHODKOV V OBČINI JESENICE V LETU 1977

(Nadaljevanje s 1. strani)

merljiv za drugimi, ki ne delajo pod takimi pogoji. Analiza je pokazala, da je samo deset delovnih organizacij od skupno 79, ki jih analiza zajema, svoje osebnih dohodke v letu 1977 v primerjavi z letom 1976 zvišalo do 10 % tako kot Železarna in še od teh sta dve delovni organizaciji, ki imata svoje osnove, že iz leta 1976 precej višje. Vse ostale gospodarske in negospodarske organizacije pa so svoje OD zvišale takole:

do 10 %	10	delovnih organizacij uziroma DPO in skupnosti
10-20 %	23	
20-30 %	27	
30-40 %	8	
40-50 %	6	
nad 50 %	3	
skupaj	79	

V tej analizi niso zajeti organi državne uprave (carina, milica, itd.), železnica, elektrogospodarstvo, zavarovalnica in nekatera gradbena podjetja, ki so registrirana v drugih občinah.

Iz navedenega se vidi, da je veliko delovnih oziroma družbenopolitičnih organizacij in skupnosti svoje OD v letu 1977 dvignilo od 20-30 %.

V industriji in gradbeništvu najbolj izstopa biro za urbanizem in stanovanjsko poslovanje s 4.946 din in 32 % dvigom OD. V trgovini Universal Jesenice s 4.670 din in 49 % dvigom OD. V finančnih in tehnično-poslovnih storitvah je na vrhu tehnični biro Jesenice s 4.374 din in 37 % dvigom OD. Najbolj presenetljiva pa so dvigovanja OD v negospodarskih delovnih organizacijah, SIS, družbenopolitičnih organizacijah in društvih. Lahko trdimo, da razen redkih izjem krepko presegajo povprečno OD na pogojno NK delavca zaposlenega v gospodarstvu.

Na vrhu lestvice stoji skupnost otroškega varstva s 5.220 din povprečnega mesečnega OD in 24 % dvigom OD, nato sledijo občinska zveza za telesno kulturo 4.758 din in 11 % dvig OD, nato SIS za telesno kulturo 4.609 din itd. Vse kaže, da so v negospodarski dejavnosti pozabili, da se nova vrednost ustvarja le v materialni proizvodnji in da povečano splošno potrošnjo lahko nadomestimo le z večjo produktivnostjo in povečano akumulacijo.

Posledica znatno večjih OD v negospodarstvu je med drugim prekomerno zaposlovanje v raznih družbenih službah in SIS. Če primerjamo srednjeročni plan za leto 1977 z dejansko rastjo števila zaposlenih v občini Jesenice, lahko ugotovimo, da v gospodarstvu zaostajamo za 3,1 %, v negospodarstvu pa smo zaposlili kar 6,8 % več. V negospodarstvu vsa področja izkazujejo preokračitve planiranega števila. V SIS družbene in gospodarske dejavnosti imamo trenutno zaposlenih 24 ljudi, v raznih društvih in skupnih službah 31 ljudi, v regijskih in republiških SIS 45 ljudi. Razen teh imajo zaposlene še honorarne knjigovodje in računovodje, za katere na občini nimajo natančnih podatkov.

Na posvetovanju skupnosti slovenskih občin maja letos so ugotovili, da se je v Sloveniji število zaposlenih v občinskih upravnih in pravosodnih organih v zadnjih dveh letih povečalo za 10 %. Še bolj se je povečalo število zaposlenih v upravi federacije in sicer za 21,8 % in v upravi SRS na 17,3 %. Na istem posvetu so precej govorili o znanih in vzrokih za tako imenovano naraščanje administracije v državni upravi in ugotovili, da je naraščanje števila zaposlenih presenetljivo in se zavzeli za bolj umirjeno povečanje in prihodnjih letih. Medtem pa nekateri že ugotavljajo, da postaja fluktuacija strokovnega kadra iz proizvodnje v negospodarsko dejavnost že problem!

Na fakultetah ugotavljajo velik priliv za izobraževanje strokovnjakov v negospodarski dejavnosti, vse manjši pa je odziv za izobraževanje strokovnjakov za vodenje neposredne proizvodnje. V primerjavi s šestdesetimi leti se slabša delež diplomantov tehnične stroke in večja delež ostalih strok. Prispevne stopnje za financiranje družbenih dejavnosti se stalno zvišujejo. Nove stopnje pa seveda prinašajo tudi spremembe v delitvi dohodka in vplivajo na načrte delovnih organizacij, ne nazadnje pa tudi na naše OD. Ugotavljamo, da je akumulativnost gospodarstva nizka in da bo treba omejiti skupno porabo in splošno porabo, istočasno pa dvigamo prispevne stopnje, ki še dodatno obremenjujejo gospodarstvo. Po podatkih SDK smo v Jugoslaviji v letu 1977 v gospodarstvu za amortizacijo in poslovne sklade dodelili 24 % več sredstev kot leta 1976. Medtem pa so se izdatki OZD za financiranje splošnih in skupnih potreb povečali za 33 %.

Potrebe po sredstvih za financiranje družbenih dejavnosti nenehno

naraščajo in niso več v okviru zmogljivosti gospodarstva. Vemo, da gre dober del teh sredstev (okrog tretjina) za pokrivanje OD v negospodarstvu, kar je vidno iz proračuna Sob Jesenice za leto 1978. Vprašljiva je tudi učinkovitost strokovnega kadra v raznih SIS in njihovo gospodarjenje z družbenimi sredstvi. V večini primerih gre za stare odnose v novi preobleki, gre za nove centre ekonomske in politične moči. Tudi v nekaterih manjših gospodarskih organizacijah delijo OD iznad svojih možnosti, s tem da zmanjšujejo vlaganja v investicije in obratna sredstva. Taka politika pa je zelo kratkoročna in jo je treba obsoditi, ker ne vodi k uspešnemu in zanesljivemu gospodarjenju z družbenimi sredstvi. Predvsem pa je potrebno ostro obsoditi nepravilno dviganje OD v negospodarskih organizacijah, ki sloni na proračunskih odnosih iz gospodarstva. Tudi v negospodarstvu naj se uvedejo dohodkovni odnosi tako, da bodo tudi njihovi OD odvisni od uspehov v gospodarstvu. Tudi državna uprava ne more in ne sme biti nekakšna osamosvojena, avtonomna sila, iztrgana iz družbenega dogajanja. Ena od posledic navedenih nesorazmerij pri delitvi OD v gospodarstvu in negospodarstvu je tudi nezadovoljstvo zaposlenih v neposredni proizvodnji, ki se ponekod odraža tudi v pasivnem odnosu do dela. Nezadovoljstvo glede višine OD v Železarni se kaže tudi v vedno večjem pritisku na dviganje kategorij za posamezna delovna mesta, kar ruši sistem notranje delitve OD.

V končni fazi je cilj vsake človekove dejavnosti zadovoljevanje osebnih, skupnih in splošnih potreb, vendar naj bi bile potrebe v mejah zmogljivosti gospodarstva. Iskanje notranjih rezerv in razni ukrepi ne bodo uspešni, če bodo ljudje nezadovoljni. Možnosti gospodarstva so zanesljivo omejene po eni strani z obveznostmi do družbe, po drugi strani pa do lastnih potreb in vzdrževanja reprodukcijske sposobnosti. Iz gospodarskega načrta Železarn za leto 1978 je razvidno, da imamo zelo majhne možnosti pri razporejanju čistega dohodka za OD. Ob zelo optimističnem planiranju poslovne rezultata nam ostane za OD

617.007.000,00 din ali 11 % več kot leta 1977 (544.911.000,00 din). Če vzporedno s tem razmišljamo, kako si nekatere delovne organizacije, na primer železnica in elektrogospodarstvo zagotovijo sredstva za so-razmerno dobre OD, kljub temu da že leta tonejo v izgubo in da samo Železarna zanje iz poslovnega sklada odvajata letno 13.000.000,00 din, se ti zadnji, da tukaj niso najbolj čisti računi.

Medtem ko v Železarni vlagamo velike napore v oblikovanje sistemov delitve OD, pa zelo malo naporov vlagamo v to, kako zagotoviti zadostna sredstva za delitve. Mislim, da bi temu vprašanju morali posvetiti mnogo več pozornosti. Praviloma bi moralo biti vsako zvišanje sredstev za OD osnovano na povečanju produktivnosti, oziroma ustvarjene nove vrednosti. Znano pa je, da se do boljšega poslovnega rezultata lahko pride tudi na druge načine, ki so zlasti pri nas v Jugoslaviji zelo pogosti, to je s pritiskom na zvišanje cen proizvodov. Kdor je v tem poslu bolj prodoren, si pridobi določeno prednost pri ustvarjanju čistega dohodka, s tem pa tudi OD. Taki pojavi močno spodbujajo stabilnost našega gospodarstva, vendar jih ne moremo izkoreniniti in zaustaviti. Pogoji gospodarjenja se po raznih panogah iz leta v leto spreminjajo in omogočajo prelivanje sredstev iz ene panoge v drugo.

V gospodarstvu občine Jesenice je bilo v letu 1977 zaposlenih 11.648 delavcev, v Železarni pa 6.525, kar znaša 56 % vseh zaposlenih v gospodarstvu. V negospodarstvu pa je bilo leta 1977 zaposlenih 1.616 delavcev, kar znaša 14,5 % zaposlenih v gospodarstvu. Analiza osebnih dohodkov na pogojno NK delavca v občini Jesenice je pokazala na nekatere probleme in nesorazmerja v delitvi OD in njihove posledice. Ker pa je delitev OD zelo važen del družbeno ekonomskih odnosov, morajo vse organizirane socialistične sile ostro nastopiti proti nepravilnostim. Predvsem moramo vztrajati v tem, da se morajo med TOZD materialne proizvodnje in družbenimi dejavnostmi neposredno ali v okviru SIS dosledno vzpostavljati samoupravni odnosi svobodne menjave dela.

Anton Strajnar

POLEG POSLOVNEGA SODELOVANJA NAS POVEZUJEJO TUDI SRCA

(Nadaljevanje s 1. strani)

železarji ter delavci v delovnih oblekah, ki bi prikazovali dejavnost tovarne, kjer se srečanje odvija.

Ob 10.30 je bil koncert vseh sodelujočih orkestrrov na športnem igrišču za osnovno šolo Tone Čufar na Jesenicah. Orkestre, goste in okoli tisoč poslušalcev so pozdravili v imenu organizatorjev Stefan Ščerbic, predsednik konference osnovnih organizacij sindikata Železarne, in Peter Kunc, predsednik poslovnega odbora Železarn. Po pozdravnih govorih so orkestri izvedli vsak svoj koncertni program.

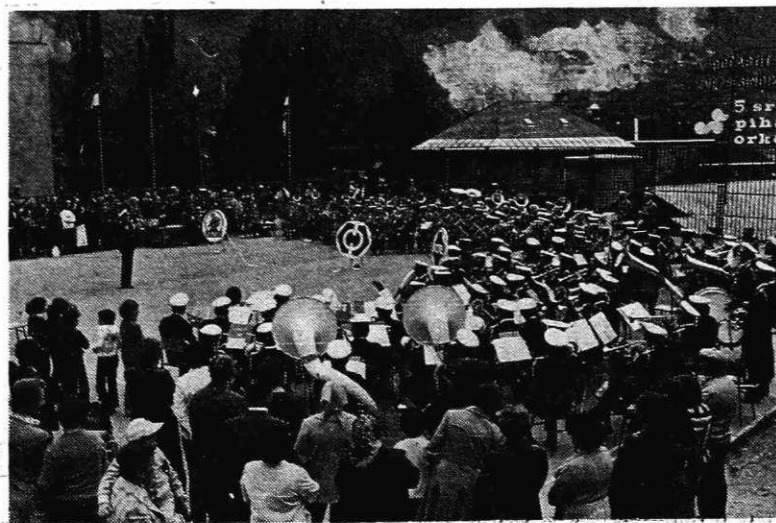
Ravenčani so se predstavili s koračnico A. E. Kellya Počitnice v Španiji in z Erom z onega sveta - finalom istoimenske opere Jakova Gotovca, pod dirigentsko palico Jožka Hermana. Orkester iz Lesc je pod vodstvom dirigenta Branka Laska zaigral Viško koračnico. Vinka Štrucla, Podoknico Franca Schuberta in koračnico Ivana Tavčarja Ob jezeru. Nato so Štorčani izvedli pod vodstvom dirigenta Franca Zupanca koračnico Bojana Adamiča Tra-tra-tra in kompozicijo Maxa Lemmana Beat and sweet. Kot zadnji so domači glasbeniki izvedli pod vodstvom dirigenta Ivana Knifca uverturo Kosovka, Rudolfa Kosića in koračnico Vojnici vazduhoplovci Jožeta Cerovca.

Moramo poudariti, da so vsi orkestri imeli na sporedu po eno zelo zahtevno koncertno skladbo. Če bi želeli izvedbe ocenjevati, bi zelo težko prišli do pravilne razvrstitve. Vsak orkester ima svoje specifične vrednosti, kakor tudi pomanjkljivosti, kakršne imajo tudi znani profesionalni orkestri. To kar smo slišali od godbenikov-železarjev, popolnoma zadostuje ravni, katero predstavljajo. Delovni kolektivi, iz katerih izhajajo orkestri, so lahko ponosni na svoje godbenike in prepričani, da so sredstva, katere vlagajo v to vrsto kulturne dejavnosti, dobro naložena. Muziciranje, ki smo ga slišali in odnos članov orkestrrov do te vrste orkestrske dejavnosti, ni več amaterizem. To je profesionalni odnos do glasbe, do dela v kulturi nasploh.

Koncert so zaključili vsi štirje orkestri skupaj pod vodstvom dirigenta Ivana Knifca in sicer s tremi koračnicami, ki so jih za pihalni orkester komponirali: Gvido Učakar - Gorenjska, Vinko Štrucl - Zlatogor in Ivan Knific - Jeseniškim železarjem.

Ob zaključku koncerta so podelili predstavnikom orkestrrov in dirigentom spominska darila. Tudi gostje so v zahvalo za dobro organizirano in uspešno srečanje izročili jeseniškim godbenikom spominska darila z željo, da se takšna srečanja še nadaljujejo.

F. Ropret

Med skupnim nastopom pihalnih orkestrrov slovenskih železarjev

OBVESTILA KOLEKTIVU - OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK - 5. 6.	SVETINA BOGOMIR	KAVČIČ EDO
TOREK - 6. 6.	ROTAR VINKO	PRISTAVEC BOŽIDAR
SREDA - 7. 6.	ENIKO VANDA	ARNEŽ FRANC
ČETRTEK - 8. 6.	SLIVNIK ALOJZ	ZUPAN ALOJZ
PETEK - 9. 6.	NEČIMER FRANC	SITAR ANTON
SOBOTA - 10. 6.	ERŽEN STANE	MARKEŽ VALENTIN
NEDELJA - 11. 6.	KAVČIČ IVAN	VEHAR JANEZ

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni stavbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 5. do 10. junija bodo delale naslednje obratne ambulante:
dopoldan: III. in IV. obratna ambulanta - dr. med. Želimir Cesarec.
Popoldan: I. obratna ambulanta - dr. med. Branimir Čeh in II. obratna ambulanta - dr. med. Vesna Furlan-Zidar.

V soboto, 10. junija samo dopoldan I. obratna ambulanta - dr. med. Branimir Čeh in II. obratna ambulanta - dr. med. Vesna Furlan-Zidar.

V zobni ambulanti:
dopoldan: II. zobna ambulanta - dr. stom. Alojz Smolej
popoldan: I. zobna ambulanta v den. Viktor Stražisar.
V soboto, 10. junija samo dopoldan II. zobna ambulanta - dr. stom. Alojz Smolej.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13., popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

OBVESTILA KOLEKTIVU - OBVESTILA KOLEK

NAŠ IZLET

Odbor osnovne organizacije sindikata za splošne in kadrovske zadeve ter informiranje je v mesecu maju organiziral za svoje člane dva izleta. Prvi, dvodnevni, je bil 20. in 21. maja. Drugi, enodnevni, o katerem bo govora v naslednjem prispevku, pa je bil v petek, 26. maja.

Udeleženci so se že pred napovedano šesto-uro zbirali na avtobusnih postajališčih. K veselemu razpoloženju je pripomoglo tudi sonce, ki je končno pokazalo tople spomladanske žarke. Da nam med vožnjo ne bo dolgčas, smo spoznali še po pozdravnih besedah prijaznega soferja Emila. Imel je smisel za predvajanje dobre glasbe z magnetofonskih trakov in je dobro poznal zemljepisne in zgodovinske podatke krajev, skozi katere smo potovali in to iz daljine in bližnje preteklosti. Moram pa pripomniti, da je bil med nami borec Cankarjeve brigade Janez Kozlevčar, ki nam je pripovedoval o borbah te slovitve enote v krajih, kjer smo se vozili. Tov. Tomšič je kot domačin poskrbel, da smo si izven programa ogledali zanimiv narodnoprilošlovni muzej v Ribnici in tovarno Itas v Kočevju, ki je velik potrošnik naših železarskih polizdelkov. Zelo prijetno nam je bilo ob pozornosti, ki so nam jo izkazovali vsi z direktorjem na čelu. Naš obisk je bil ravno v času malice, zato smo nekateri pogledali tudi v njihovo jedilnico, ki je v izredno lepi in veliki dvorani. Delavci so za malico imeli kompletno kosilo (juha, pečen piščanec, krompir in solato). Zanimala me je cena in, verjeli ali ne, vse to dobi delavec za 3,50 din. Zadovoljstvo tako postreženega delavca se kaže potem tudi v obratni smeri. Opazili smo namreč, da so delavci pred odhodom na malico pogasili vse luči po delavnicah in montažnih obratih. Kaj se ve, če ni morda nekdo izračunal, koliko energije se že pri razsvetljavi da prihraniti med polurnim odmorom? In morda so tako privarčevani denar vrnili skupnim interesom v obliki malice? Naj bo že kakorkoli, spoznali smo, da bi se od tega tisočlanskega kolektiva, dalo tudi kaj naučiti in prilagoditi našim razmeram.

Med takim razmišljanjem smo se skozi kočevske gozdove približali našemu cilju, Bazi 20. Pri Lukovem domu nas je sprejel vodič in popeljal do zgodovinskih barak. Naredili smo nekaj fotografskih posnetkov za spomin, nato pa se odpeljali na bogato kosilo v Dolenjske Toplice. Popoldan smo izrabili za ogled Metlike, nakar smo se prek Gorjančev vračali proti domu in seveda vmes tudi večerjali.

Približno tako se končajo zapisi o izletih. V tem primeru pa ne morem mimo dejstva, da se tega izleta ni udeležil niti en pisarniški delavec, čeprav je le-teh v sestavi naše organizacije več kot polovica. So se mar vsi ti udeležili dvodnevnega izleta? Je vzrok v tem, da je bil izlet na delovni dan? Če je razlog slednji, bomo objektivni in priznamo, da se članstvu, ki dela po istemu 4 + 1 godi krivica. Uveljavljena je namreč praksa, da smo vse izlete organizirali na prosto soboto ali nedeljo. Razumljivo je, da to ustreza sistemu dela 5 + 2. Toda v naši sindikalni enoti je tudi gasilski in splošna varnostna služba s sistemom dela 4 + 1. Pri tem sistemu moraš že imeti srečo, da si enkrat na mesec prost v nedeljo, da pa imaš zraven še prosto soboto se ti primeri le vsaki četrty mesec. Zato je razumljivo, da je v tej službi lažje organizirati izlet med tednom, še posebno zato, ker lažje dobiš zamenjavo na delavnik kakor v nedeljo ali soboto. Zaradi teh sistemov dela se v naši sindikalni organizaciji kaže neenakopravnost. Zdi se mi, da bi morali omogočiti izlete po dneh. S tem bi se izognili raznim očitkom, da so dosednji izleti ob prostih sobotah in nedeljah namenjeni le pisarniškim delavcem. Dejstvo je namreč, da je do izleta upravičen sleherni član sindikata in da mu je tudi treba omogočiti, da se ga bo lahko udeležil. Ta izlet me je prepričal, da je interes za to med našim članstvom zelo velik. Večina je izrazila željo po novem izletu, ki je lahko tudi na lastne stroške.

K. J.

JUBILANTI 50-LETNIKI

V mesecu juniju bodo praznovali petdeset let življenja naslednji sodelavci: Ivan MUHVIČ, plavž - 3. junija, Ivan BOHNEC, energetika - 5. junija, Branko KLEPAC, jeklarna - 6. junija, Franc ZUPANČIČ, valjarna žice - 6. junija, Alojz KLINAR, remontne delavnice - 10. junija, Ivan LOKAR, valjarna žice in profilov - 11. junija, Alfonz DORNIK, varnostna služba - 22. junija, Ljudmila VIDIC, OTK - 25. junija, Matevž AŽMAN, energetika - 26. junija, Jernej INTIHAR, remontne delavnice - 26. junija, Franc ZGAGA, žičarna - 26. junija, Kasim LOVIČ, jeklarna - 28. junija, Peter MOČNIK, remontne delavnice - 29. junija in Franc MULEJ, valjarna žice in profilov - 30. junija.

Vsem sodelavcem iskreno čestitamo ob njihovem življenjskem jubileju!

TOZD Hladna valjarna Bela

16. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

16. seja odbora za gospodarstvo je bila v četrtek, 25. maja, pod vodstvom predsednika Antona Ravnika. Najprej so pregledali izvrševanje sklepov zadnje seje in ugotovili, da so bili razen sklepa, ki se nanaša na ukrep za izboljšanje proizvodnih rezultatov na liniji za pravo kolobarjev in Sendzimir ogrođju, za katerega izvršitev je bilo zadolženo vodstvo TOZD in službe, vsi ostali sklepi v redu izvršeni.

Po poročilu o izvrševanju sklepov je odbor za gospodarstvo potrdil predlagani operativni plan za mesec junij in sicer 7.800 ton toplovaljanih trakov, od tega 2.400 ton dinamo kvalitete, 4.800 ton nizkoogljčnih jekel, 300 ton nerjavnih jekel in 300 ton ostalih jekel. Pri operativnem planu za nerjavna jekla je bilo članom odbora pojasnjeno, da je bil predviden plan 600 ton, vendar je bil zaradi težav z valji na Sendzimir ogrođju znižan za 50 %.

Razpravljali so o poročilu o periodičnem obračunu za prvo tromesečje, s katerim je član odbora za gospodarstvo seznanila računovodkinja Vita Komljanec. Po poročilu so sprejeli sklepe:

- analizirajo naj se vzroki nizko doseženega izplesa in ugotovi mesto, kjer prihaja do največjega odpadka, tako da bi sprejeli ustrezne ukrepe za izboljšanje izplesa;
- večjo pozornost je treba nameniti porabam vseh vrst materiala, voditi evidenco o njih in sprejeti ukrepe za bolj smotrne porabe, pri materialu na delovni nalog pa je treba pričeti s kontrolo porab po delovnih nalogih;
- pri stroških vzdrževanja in transporta se TOZD HVB pridružuje drugim proizvodnim TOZD v železarni Jesenice, ki zahtevajo znižanje cene ure teh storitev;
- prodajni oddelek naj izbira naročila za take kvalitete, ki imajo pozitivno razliko med lastno in prodajno ceno.

Obravnavali so predlog sprememb prodajnih cen za nerjavno pločevino, z njimi so soglašali in sprejeli predlagane sklepe:

- Sektorju prodaje se odobri uporaba uvajalnega popusta za avstenitno vroče in hladno valjano pločevino do 20 %, odvisno od tržnih razmer.
- Uvajalni popust velja do preklica, ki ga bo predlagal poslovodni odbor.

Obravnavali so tudi predlog o dodatnem združevanju sredstev za projekt modernizacije TOZD Elektrode — 7000 ton oploščenih elektrod in TOZD Jeklovlek, z njim soglašali in sprejeli predlagane sklepe:

- za modernizacijo TOZD Elektrode se združuje še dodatnih 770.835 din amortizacije za financiranje osnovnih sredstev na osnovi sklepa delavskega sveta z dne 4. novembra 1977;

- za kritje potrebe po obratnih sredstvih se združi 8.000.000 din sredstev proste amortizacije;
- za financiranje projekta se pri LB najame posojilo:

- a) za osnovna sredstva 15.000.000 din
- b) za obratna sredstva 8.000.000 din

Kredit se vrača deset let v polletnih obrokih z osem odstotno obrestno mero.

Za podpisnika posojilnih pogodb odbor pooblašča predsednika poslovnega odbora Petra Kunca in v.d. vodjo finančno računovodskega sektorja Borisa Pesjaka.

V nadaljevanju se je odbor za gospodarstvo obravnaval predlog asistenta za delovne naprave Branka Iskra, ki predlaga odobritev nagrade delavcem TOZD Vzdrževanje in TOZD Remontne delavnice za leto 1977.

— za kritje potrebe po obratnih sredstvih se združi 8.000.000 din sredstev proste amortizacije;

— za financiranje projekta se pri LB najame posojilo:

- a) za osnovna sredstva 15.000.000 din
- b) za obratna sredstva 8.000.000 din

Kredit se vrača deset let v polletnih obrokih z osem odstotno obrestno mero.

Za podpisnika posojilnih pogodb odbor pooblašča predsednika poslovnega odbora Petra Kunca in v.d. vodjo finančno računovodskega sektorja Borisa Pesjaka.

V nadaljevanju se je odbor za gospodarstvo obravnaval predlog asistenta za delovne naprave Branka Iskra, ki predlaga odobritev nagrade delavcem TOZD Vzdrževanje in TOZD Remontne delavnice za leto 1977.

Tako na vloge s področja izobraževanja kadrov kot na vloge družbe-

izredno požrtvovalnost in prizadevnost ob zamenjavi zlomljene pogonske gredi navijalnika ZRM.

Odbor za gospodarstvo je s predlogom soglašal in odobril nagrado v skupni višini 1.000 din naslednjim tovaršem: Dušanu Lavtarju, Frideriku Majerju, Nikolu Brajiču, Ivanu Rabiču, Francu Mohoriču, Ladu Sodji, Jožetu Škafarju, Janku Hudoverniku, Francu Arhu in Janezu Zalokarju.

Nagrade se jim izplača po predložitvi odločbe na blagajni železarne Jesenice 15. v mesecu.

Razpravljali so tudi o delovnih ciljih in zadolžili vodstvo TOZD, da metode vodenja po delovnih ciljih uvede, ko bo izvedena reorganizacija, ki je v obdelavi stekla.

Sprejeli so poročilo vodje TOZD odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne, z njim soglašali in predlagali, da se v poročilo vnesejo še naslednje pripombe:

- veliko pomanjkanje valjev, pomanjkanje vložka ČO 148, katerega nujno rabijo (odvisni so od valjarne bluming štekel), težave z vzdrževanjem — reši naj se odnos med vzdrževanjem, RTA in proizvodnjo glede popravila Sendzimir ogrođja, predvsem Vollmerjevih glav.

MK

10. SEJA ODBORA ZA KADRE IN DRUŽBENI STANDARD PRI DS ŽELEZARNE

Predsednica odbora za kadre in družbeni standard pri delavskem svetu Železarne Ana Kučina je 23. maja sklicala deseto sejo odbora, na kateri so poleg sklepov prejšnje seje pregledali in obravnavali vloge iz naslova izobraževanja kadrov, vloge iz naslova družbenega standarda in tekoče zadeve.

Predsednica odbora je povedala, da so sklepi 9. seje izvršeni, nekateri, ki so daljšega značaja, pa so še v izvažanju.

Božena Dolgan je navzoče seznanila s posameznimi vlogami s področja izobraževanja kadrov. Povedala je, da je Železarna prevzela pokroviteljstvo nad tekmovanjem mladih matematikov za bronasto Vegoovo priznanje.

Božo Pančur iz družbenega standarda je odbor seznanil z vlogami s tega področja.

Tako na vloge s področja izobraževanja kadrov kot na vloge družbe-

nega standarda je odbor sprejel ustrezne sklepe, o katerih bodo prizadeti obveščeni.

Seznajeni so bili s poročilom ŽIC o porabljenih amortizacijskih sredstvih za telovadnico za leto 1978 in na poročilo niso imeli pripomb.

Sejo odbora so navzoči sklenili z obravnavanjem predloga kvot in koriščenja izredno plačanega dopusta za leto 1978, ki znaša po predlogu 4550 dni. Na predlog je odbor imel pripombe, ki jih bo posredoval delavskemu svetu železarne Jesenice.

D. M.

TOZD Remontne delavnice

18. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Remontne delavnice Janez Hočvar je sklical 18. redno sejo 24. maja. Najprej so ugotovili, da so bili vsi sklepi realizirani, razen tistih, ki imajo dolgoročnejši značaj. V nadaljevanju se je s razporedili tri delavce na delovna mesta ter premostili 16 delavcev.

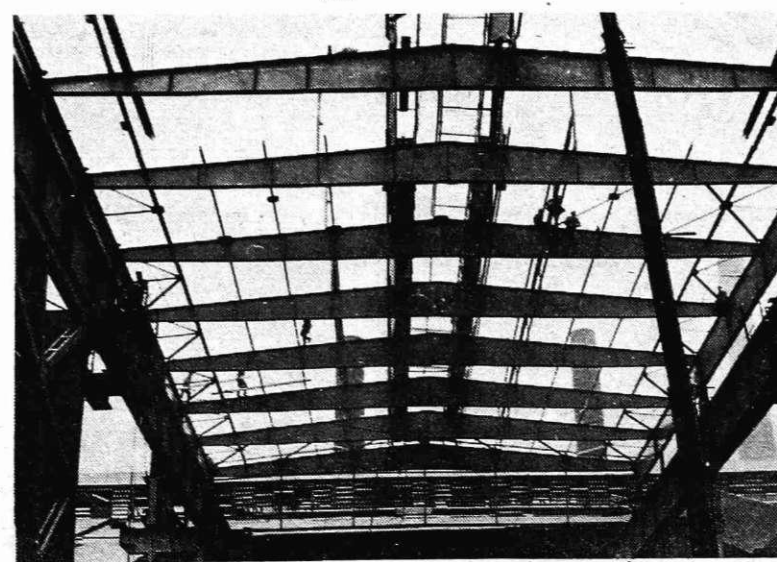
Pri obravnavi potreb po kadrih so ugotovili, da na določenih področjih TOZD kadra bolj primanjkuje kot drugod, zato se je odbor odločil, da bo sprejemal kadrovske odločitve

tako, da bo v celotni TOZD zagotovljen stalež po planu poprečno v obdobju celega leta, kar pomeni, da lahko občasno stalež po obratih in tudi v TOZD preseže planirano število. Odločil se je tudi, da bo objavil prosto delovno mesto ključavničarja za delavnico tehtnic in elektrikaarja za vzdrževanje klimatskih naprav.

Obravnavali so štiri prestopne, dve prekinitvi lastnosti delavca TOZD RD, od katerih so eni vlogi ugodili v skrajšanem, eni pa v rednem odpovednem roku. Sprejeli so informacijo o organizaciji internega tekmovanja kovinarjev, ki bo potekalo do 9. junija in soglašali, da se tisti tekmovalci, ki bodo dosegli prvo do tretje mesto, udeležijo republiškega tekmovanja od 15. do 17. junija.

Odbor je informiran, da bo Angela Ferjan, dolgoletna personalna delavka na področju vzdrževanja, šla v pokoj. Ob tej priliki ji je odbor dal vse priznanje za dolgoletno uspešno delo na področju personalne administracije v TOZD VET in v TOZD RD.

NZ

Strešna konstrukcija novega kohti-liva

16. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

V ponedeljek, 22. maja, je bila 16. seja odbora za delovna razmerja, ki jo je vodil predsednik Brane Pačnik. Na seji so obravnavali izvrševanje sklepov 15. seje in kadrovske problematiko.

Ugotovili so, da so sklepi 15. seje v glavnem realizirani, razen sklepa o namestitvi še ene delavke v adjustaži, o katerem so razpravljali na tej seji.

V nadaljevanju so govorili o gibanju delovne sile, o odsotnosti z dela v mesecu aprilu in o predlogu izmenjskih vodij proizvodnje glede internih premostitev delavcev na nova opravila in naloge. S predlogom so soglašali in ga potrdili. Potrdili so tudi pridobitev lastnosti delavca v TO HVB petim novo sprejetim delavcem.

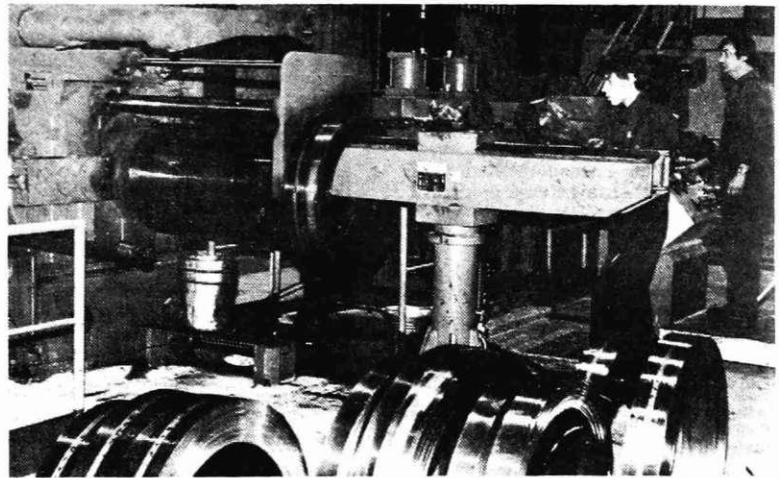
V nadaljevanju so obravnavali vloge in jih štiri rešili ugodno, štiri pa zavrnili.

Soglašali so s predlogom, da dokler ne bo izvršene reorganizacije ne bodo dokončno odločili o nastavitvi še ene delavke v adjustaži.

Na objavljenem delovnem mestu skupinovodje brusilcev so se prijavili trije kandidati. Iz prijav je bilo razvidno, da vsi trije kandidati izpolnjujejo razpisne pogoje. Člani odbora so se enoglasno odločili, da se za skupinovodjo brusilcev namesti Franc Fajfar iz strugarne valjev.

Razpravljali so tudi o delitvi vrednostnih bonov za malico in sprejeli sklep, da se za nadurno delo (polnih 8 ur) izplačajo vrednostni boni.

M

V Hladni valjarni Bela

PREGLED SESTANKOV SDS

Minuli teden smo prejeli 85 zapisnikov sej samoupravnih delovnih skupin. Večinoma so obravnavale pravilnik o osnovah in merilih za dodelitev osebnega dohodka in dela sklada skupne porabe. Kot kažejo zapisniki so bila na sejah največkrat obravnavana vprašanja otežkočenih dodatkov, zbiranja odpadnih surovin, višine osnove osebnega dohodka ter seveda opredeljevanja za določeno varianto ocenjevanja delovne uspešnosti. Razprave so se nadalje nanašale tudi na gospodarjenje v preteklih mesecih ter na nekatere primerjave med višino osebnih dohodkov med delavci Železarne in drugimi delavci v jeseniški občini.

Nekatere delovne skupine so sestanke izkoristile tudi za obravnavanje notranjih problemov in vprašanj.

SDS adjustaže štekel 1 postavlja vprašanje, zakaj še ni dobila odgovora na pritožbe glede tarifnih postavk oziroma skupin. Zahteva ponovno objavo razpisa za odpravo ropota na liniji rezanja.

SDS adjustaže štekel 3 vprašuje, zakaj hladna valjarna Jesenice ne sprejema trakov, ki so lažji od 1500 kg in zakaj valjarna štekel izvalja toliko izmečka.

SDS valjarna žice 3 se je v zvezi s peregim stanjem proizvodnje v prvem tromesečju dogovorila, da bo skušala proizvodnjo izboljšati tam, kjer valjanci lahko pokažejo svoj vpliv: odprava zastojev, II. A žica, čimvečji izplen itd.

SDS proga 2400 — 2 pa ugotavlja, da en sam žerjavovodja že dva meseca upravlja dva žerjava, zaradi česar prihaja do občasnih zastojev v proizvodnji. Zato je treba ta problem čimprej odpraviti.

SDS proga 2400 — 3 meni, da je potrebno izboljšati stanje njihovih garderob in umivalnice. Opominja tudi, da na semaforju nad delovodsko pisarno ni označena debelina slaba ter da je skladišče za slabe premajhno.

SDS odprema v valjarni debele pločevine opozarja, da je potrebno izpopolniti stalež na odpremi. Pomočnikov namreč ni. Meni tudi, da bi lahko pisali ure za manjkajoče.

SDS vzdrževanje plavž 1 vprašuje, zakaj delavci pri opravljanju nujnih del (remont) ne bi dobili dodatnih bonov za malico — v razmerju z opravljenim številom ur enako kot za običajni delavnik. Menijo tudi, da je kvaliteta klobas, ki se dobe v Železarni za malico slabša od tistih, ki jih kupijo zunaj nje ter da je na to potrebno opozoriti proizvajalce. Razen tega opozarjajo, da delavnica ne more služiti kot garaža za vilicarja ter da je tudi za agregate potrebno postaviti lopo zunaj delavnice.

SDS vzdrževanje Javornik 3 je razpravljala o potrebi po večji ji disciplini in poslednejšem uporabljanju zaščitnih sredstev.

SDS vzdrževanje Javornik (Janša) je prav tako obravnavala vprašanje delovne discipline in uporabe zaščitnih sredstev pa tudi vprašanje zastojev v proizvodnji in možnih preventivnih ukrepov. Predlagala je, da se na reduktorje za pogon valjčnice na mizah v valjarni 2400 spet uvedejo zavore.

SDS vzdrževanje Bela 1 ugotavlja, da evidentiranje zastojev s strani proizvodnje ni vedno realno in da je potrebno razlikovati tiste, ki se nanašajo na vzdrževalno-remontna dela, strojna pa na energijo itd. Urediti je potrebno tudi prostor za vzdrževalce v brusilnici adjustaže bluminga. Skupina opozarja, da so prehodi v vseh halah zatrpani z materialom.

SDS vzdrževanje Bela 3 meni, da je pri njih potrebno zaradi boljšega in bolj ažurnega vzdrževanja opredeliti delovne naloge za strojne tehnika — specialista za hidropnevmatiko. Menjave na blumingu in šteklju naj bi ne bile eno uro pred iztekom dne, ker prihaja do težav z žerjavovodji, pa tudi zaradi kvalitete dela in varnosti. Prav tako opazajo, da jim manjka kvaliteten električarjev za odpravljanje napak na bluming—šteklju, v žični valjarni ter na žerjavih, kar povzroča zastoj v proizvodnji.

Podobna stališča v zvezi s kadrovsko zasledbo dne, identifikiranja zastojev v proizvodnji ter izvajanja varnostnih predpisov je zavzela tudi **SDS vzdrževanje Bela 4**.

SDS vzdrževanje hladna valjarna Bela 2 pa se vprašuje, po kakšnih kriterijih so bili določeni kandidati za seminar o delu na delovnih mestih, kjer obstoji nevarnost eksplozije. Predlaga tudi, da se zaradi vse večje nevarnosti pri avtogrenem plamenskem varjenju izvede 2—3-urni seminar za člane SDS. Delovna skupina razen tega tudi zahteva, da je potrebno poklicati pristojno inventurno komisijo, ki bo pregledala delovno orodje vsakega člana delovne skupnosti.

SDS predelava topilniških odpadkov zahteva od vodstva TOZD Transport, da povabi na sestanek SDS odgovorno osebo, ki bo delovni skupini razložila vse možnosti odhoda in prihoda delavcev na delo pri čuvanju pod nasipom.

SDS restavracije Železarne se je odločila, da bo restavracija do jeseni zaradi slabih finančnih rezultatov ob nedeljah in praznikih zaprta ter sprejela še nekatere druge sklepe v zvezi s sanacijo restavracije.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Božidar Lakota

DOBRO ZNANJE MLADIH DELAVCEV

Kulturni klub JUTRO, ki združuje delavce iz ostalih bratskih republik in pokrajin in deluje pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, je v sodelovanju s koordinacijskim svetom ZSMS Železarnice, 25. maja, na praznik mladosti, organiziral tekmovanje v znanju na temo NOB v letih 1941–1945 in življenje in delo delavskega pisatelja in komuniste Toneta Čufarja. Žal sta se tekmovanja od šestih prijavljenih ekip udeležili le dve – TOZD Kovinoservis in TOZD Jeklovlek, medtem ko so zadnje dni odpovedale udeležbo ali se sploh niso javile na tekmovanje ekipe železarskega izobraževalnega centra, centra srednjih šol, bolnišnice Jesenice in TOZD Vratni podobji. Pred tekmovanjem se je dodatno prijavila ekipa Hidromontaža Maribor – enota, ki gradi halo konti – liva v Železnici.

Po krajšem glasbenem uvodu in pozdravu koordinacijskega sveta ZSMS Železarnice Ane Marije Pagon sta napovedovalca Sudka Delić in Suljo Bešlagić predstavila ekipe, obrazložila način ocenjevanja in pričela s tekmovanjem. Ocenjevalna komisija, ki so jo sestavljali Joža Varl, Srečko Krč in Eftin Dačev, je bila prijetno presenečena nad znanjem, ki so ga pokazale vse ekipe, saj je bilo po prvem krogu vprašanj le tri točke razlike med prvo ekipo in naslednjima dvema, ki sta se z odgovori na dodatna vprašanja morali boriti za drugo in tretje mesto. Pri tem naj poudarimo, da je prvovrščena ekipa imela 88 % pravih odgovorov, druga 82 % in tretja 73 %, kar nedvomno dokazuje zelo solidno znanje članov ekip.

Ob vsem tem se toliko bolj preseneča odповed predvsem šolskih ekip, saj so jim te teme še mnogo bližje, ker je precej tega zajetega v redni učni program. Res ekipam niso poslali gradiva, kjer naj bi člani ekip iskali odgovore, vendar pa za pedagoge to ne bi smel biti problem, še posebej, ker so naknadno dobili

potrebne vire. Nemalo preseneča izgovor nekega pedagoga, da niti slavistke ne najdejo odgovorov na vprašanja o Tonetu Čufarju. Resnici na ljubo moramo povedati, da so bila vsa vprašanja taka, da bi nanje brez posebnih priprav moral odgovoriti vsak srednješolec, verjetno pa bi že na večino vprašanj brez priprav odgovarjali učenci višjih razredov osnovnih šol. In končno odpoved, oziroma neudeležba še toliko bolj preseneča, ker je bila to ena od prireditev ob dnevu mladosti in rojstnem dnevu predsednika Tita.

Osnovni namen takih tekmovanj, oziroma kot pravimo kvizov, je spoznavanje naše narodnoosvobodilne borbe in socialistične revolucije in velikih mož iz tega obdobja. S tem pa tudi ohranjanje in razvijanje revolucionarnih in humanističnih vrednot tega obdobja kot izrednih vrednot ljudskega odpora in družbene samozasčite. Moramo reči, da so bila temu primerno sestavljena tudi vprašanja. Ravno zato bi morali take pobude in akcije jemati mnogo bolj resno.

Končni vrstni red sodelujočih ekip: 1. Hidromontaža Maribor – enota Jesenice (Serif Bešlagić, Edhem Hodžić, Fadil Zilić), 2. TOZD Kovinoservis (Dušan Mirić, G. Redžić, Dobro Mitovski), 3. TOZD Jeklovlek (Marjeta Jan, Fatima Hribar, Ivan Kovačič).

OSMO SREČANJE MLADIH SLOVENSКИH ŽELEZARJEV

V soboto, 27. maja, je bilo tradicionalno, tokrat že osmo majsko srečanje mladih slovenskih železarjev. Gostitelji srečanja so bili člani osnovne organizacije ZSMS Plamen Kropa in tovarniške konference ZSMS Veriga Lesce. Več kot 200 mladih iz železarn Ravne, Štore in Jesenice ter iz ostalih kolektivov SOZD Slovenske železarnice se je dopoldan najprej zbralo v Kropi, kjer so gostitelji pripravili pester pro-

Vsi sodelujoči so dobili v spomin drobno povest delavskega pisatelja Toneta Čufarja Tovarna, člani vseh treh ekip pa poleg diplom še knjižne nagrade iz zbirke Mala Čufarjeva knjižnica, ki jih je prispevalo DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice.

Celotna organizacija tekmovanja, vključno z lepo dekoriranim odrom v Delavskem domu na Jesenicah, kjer se je tekmovanje odvijalo, je slonela na članih kulturnega kluba JUTRO in njihovem duhovnem vodji Sulju Bešlagiću. Tudi nekaj glasbenih točk so prispevali člani tega kluba, pa tudi v dvorani so bili predvsem Jutrovci. Vse to potrjuje veliko iniciativnost in pripravljenost članov kluba Jutro za aktivno delovanje na kulturnem področju in sploh pri organizaciji takih in podobnih prireditev. To nas toliko bolj veseli, ker so to v večini mladi delavci z neslovenskega jezikovnega področja, to je iz bratskih republik in pokrajin in v večini delavci, ki živijo v samskih domovih. To njihovo iniciativo, pripravljenost in sposobnost bi morali še bolj povežati in jim pomagati, da kulturno izkoristijo svoj prosti čas. Klub sicer redno deluje, vendar pa bi ga kazalo mnogo bolj vključevati v redno kulturno dejavnost Jesenic in okolice.

gram. Najprej je zbrane mlade železarje pozdravil predsednik OO ZSMS Plamen Kropa Jože Galič, za njim pa je spregovoril Dragan Simonič in sicer o organiziranosti in povezanosti mladih delavcev v SOZD Slovenske železarnice. Slavnostni govornik na srečanju je bil predsednik poslovnega sveta SOZD Slovenske železarnice Gregor Klančnik. Zbranim je orisal perspektive in razvoj slovenskega železarstva v prihodnje, predvsem je poudaril, da morajo mladi biti še bolj prisotni v vseh dogajanjih v Slovenskih železarnah, predvsem pa morajo opraviti zaupanje starejših železarjev, ki prav na mladih gradijo svojo prihodnost.

V kulturnem programu so nastopili mladi recitatorji iz Kroke in folklorna skupina iz Lesca. Marjan Puhar iz Verige Lesce je zatem v imenu zbranih udeležencev majskega srečanja prebral pozdravno pismo tovarišu Titu, v katerem so mu mladi železarji zaželeli vse najboljše za pravkar minuli 86. rojstni dan.

Udeleženci srečanja so si zatem ogledali kovaške zanimivosti Kroke, predvsem jih je navdušil praktičen prikaz kovanja kroparskih žebeljev. V popoldanskem času so se mladi železarji odpeljali v jeseniško občino, kjer so si najprej na Javorniku ogledali razstavo delavcev TOZD Remontne delavnice, zatem pa še dramo Enakonočje, ki jo je izvajalo jeseniško amatersko gledališče Tone Čufar. Tradicionalno majsko srečanje so mladi slovenski železarji zaključili z družabnim večerom v Radovljici. J. R.

POHOD PO PARTIZANSKIH POTEH POD STOLOM

Pohod, ki je bil napovedan za 25. maja in je zaradi slabih vremenskih razmer odpadel, bo izveden v soboto 3. junija. V pohodu bodo sodelovali borci Kokrškega odreda, učenci osnovnih šol Radovljica, Lesca, Žirovnice ter ZRVS. Vabljeni so vsi, ki ponovno žele obuditi spomine na slavne dni iz NOB.

Odhod iz Rodin bo ob 7.30, slovesnost v Titovi vasi bo ob 10. uri, prireditev v Završnici ob spomeniku Dragoljuba Milovanovića pa bo ob 13. uri.

Zveza borcev Žirovnica in aktiv Kokrškega odreda

Srečanje mladih slovenskih železarjev v Kropi (foto J. Rabič)

MLADI O MAJSKEM SREČANJU

V programu osmega majskega srečanja mladih je bil tudi tovariški večer, ki je bil v hotelu Grajski dvor v Radovljici. Mladi so se ob zvokih glasbe zavrteli, vmes pa se pogovarjali o vsakodnevnih stvareh. Izkoristil sem eno izmed pavz in povprašal mlade, kaj mislijo o majskem srečanju mladih.

Mišo Nedeljković iz Valjeva, sicer pa gost železarnice Jesenice, je svoje mišljenje izrazil takole:

Zelo sem bil vesel, ko sem v podjetju (Krušik Valjevo) zvedel, da bom gost mladih železarjev z Jesenic in da se bom obenem udeležil tradicionalnega majskega srečanja mladih železarjev. Le na take načine lahko krepimo bratstvo in enotnost, spoznavamo nove prijatelje, kraje, navade itd. Mladi iz železarnice Jesenice so mene in moje tovariše pristočno sprejeli, prav tako pa tudi udeleženci srečanja. Naj izkoristim to priliko in pohvalim organizatorje srečanja, kajti program je bil pester in zanimiv. Zahvalim naj se vsem mladim za prijetno preživeti dan in jim v imenu delovnega kolektiva Krušik Valjevo zaželim čim več uspehov pri delu v tovarnah in ZSM. Upam in želim, da se bomo na takih ali podobnih srečanjih še videli.

Marija Eržen – Kropa: Na majskem srečanju mladih sem tokrat prvič in moram priznati, da je zelo zanimivo. To je tudi ena izmed oblik, da si mladi izmenjujejo svoje izkušnje, se pogovarjamo o problemih, se spoznavamo med seboj, krepimo tovarštvo in podobno. Rada se bom takih srečanj še udeležila.

Drugi odgovori so bili več ali manj enaki in so največ omenjali izmenjavo izkušenj, razvijanje tovarštva in prijateljstva ter podobno.

Na koncu smo se mladi poslovili s prijateljskim stiskom rok z besedami: »Nasvidenje naslednje leto«.

Vasjo Hribar

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

VIZUALNE OPAZOVALNICE CZ

Na koncu obravnavanja možnosti, ki jih imajo VOP pri opazovanju zračnega prostora, bi lahko sprejeli kot dejstvo, da je treba v naših razmerah pričakovati (s potrebnim odstotkom verjetnosti), da bomo lahko cilje v zraku odkrili na daljavi približno 5 km.

Medtem ko se opazovalec pri opazovanju ciljev v zraku srečuje v bistvu z dvema do tremi vrstami ciljev (letala, helikopterji in tudi brezpilotna jadralna letala), pa je število opazovanih ciljev na zemlji mnogo večje. Sovražnik si bo prizadeval, da bi z uporabo maskiranja in izkoriščanjem ugodnosti, ki mu jih v tem pogledu nudi teren, na zemlji prikril svoje aktivnosti pred opazovalčevim očesom. Daljave odkrivanja ciljev so v tem primeru zelo različne za razne vrste ciljev, zato ne bi mogli postaviti pravila, ki bi imelo splošno veljavo. V tabeli štev. 2 so navedene daljave odkrivanja in možnosti za razločevanje nekaterih objektov na zemlji v razmerah dobre optične vidljivosti.

Ponoči so daljave odkrivanja ciljev na zemlji znatno manjše. Na večjih daljavah kot podnevi lahko odkrijemo razne vire svetlobe. Zato ima pri odkrivanju ciljev na zemlji ponoči (enako kot pri odkrivanju ciljev v zraku) pomembno mesto prisluškovanje. Možnosti za vizualno odkrivanje ter možnosti za prisluškovanje nekaterih ciljev ponoči so razvidne iz tabele številka 3 v nadaljevanju.

Jasno je, da imajo velik vpliv na možnost vizualnega opazovanja poleg splošnih razmer tudi opazovalčeve individualne lastnosti. Zato kaže posvetiti posebno pozornost izbiri opazovalcev. Zanje kaže izbirati ljudi z normalnim vidom (emetropne) s 5/5 in boljšim vidom, ter z normalnim sluhom. Daljnovidne (hipermetropne) in kratkovidne (miope) kot tudi tiste, ki ne ločujejo barv (daltoniste) le-ti najpogosteje ne ločujejo rdeče, zelene in modre barve – pa naj bi ne uporabljali za opazovalce. Zaželeno je, da ima opazovalec občutek za razporeditev predmetov po globini (stereoskopski občutek).

NALOGE, SESTAVA IN OPREMA VOP

Vizualne opazovalnice morajo z opazovanjem sovražnika v zraku in na zemlji zagotoviti ustreznim centrom, prek njih pa organom družbenopolitičnih skupnosti, potrebne podatke o sovražnikovih aktivnostih ter druge pomembne podatke in tako ustvariti ugodne pogoje za zaščitne ukrepe in za delovanje obrambnih sil. Zato morajo VOP opravljati te naloge:

1. opazovati zračni prostor, odkrivati in razločevati sovražnikova letala, helikopterje, zračne in druge desante;
2. opazovati zemljišče (teren), odkrivati sovražnika na zemlji in spremljati (z opazovanjem) njegove aktivnosti;
3. odkrivati in spremljati nevarnosti pred RBK sredstvi;
4. meriti elemente za določanje parametrov jedrskih eksplozij in prisotnosti RBK kontaminacije;
5. opazovati in odkrivati posledice sovražnikovih delovanj;
6. v zajetu obale in okrog plovnih rek opravljati minsko opazovanje in javljanje;
7. javljati ustreznim centrom o naletih sovražnikovih letal in helikopterjev, o zračnih desantih in drugih nevarnostih, ki jih odkrijejo.

V sestav VOP je treba razporejati vojaške obveznike radiofoniste Pl-opazovalce, ABK-opazovalce, na morju in na rekah pa moštvo, ki je izurjeno za minsko opazovanje in javljanje. Poleg njih so lahko v sestav VOP določeni kuhar, voznik in drugi specialisti, pri čemer je število ljudi odvisno od vremenskih razmer, dolžine bivanja na enem kraju, potrebe za določitev enega ali dveh opazovalcev in od drugih pogojev. Težko je navesti natančnejše število ljudi, vendar naj bi imela VOP poleg komandirja, njegovega namestnika, voznika in kuharja 6 do 8 opazovalcev, tako da bi se celotno število gibalo nekje od 10 do 12 ljudi.

Vizualna opazovalna postaja ima torej zelo raznovrstne naloge, delo na njej pa mora biti organizirano tako, da traja nepretrgoma in sicer v izmenah. Zato mora biti vsak pripadnik VOP izurjen za delo na sredstvih za zvezo, za opazovanje zračnega prostora in zemljišča (tudi kot ABK-opazovalec), na morju in rekah pa tudi za minsko opazovanje in javljanje. To je pravzaprav ena bistvenih zahtev, ki se postavljajo glede izurjenosti moštva iz sestava VOP službe OJOA.

Vizualne opazovalne postaje morajo biti usposobljene in opremljene s sredstvi za opazovanje in vzdrževanje zveze, tako da lahko navedene naloge opravljajo v vseh razmerah. Vsak posameznik v sestavu VOP mora imeti osebno orožje in osebno opremo (obleko, obutev, šotorsko krilo, odejo, jedilni pribor, pribor za osebno higieno ipd.). Pozimi je treba moštvo VOP opremiti s kožuhi (tiste, ki so v službi) in s toplo obleko (jopkami, šali, podkaptami, rokavicami, volnenimi nogavicami ipd.).

Izmed skupnih sredstev pa je treba VOP opremiti z radijsko postajo (RP) moči 15 do 20 W (morebitno pa tudi s telefonom) za vzdrževanje zveze, z enim do dvema ročnima daljnogledoma, ročnim kompasom, s pregledom kodiranih označb naših in zavezniških letal, z albumom silhuete sovražnikovih, naših in zavezniških letal in helikopterjev, z označenimi kratkimi nacionalne pripadnosti, s pokazovalcem smeri (na morju in rekah – s tablo z narisanimi smermi, na kateri so poleg razdelkov v stopinjah naneseni tudi razdelki 1 do 12 za določitev smeri letala po skici št. 6), nadalje z radiološkim in kemičnim detektorjem, s priborom za jemanje vzorcev kontaminiranega materiala, s priborom za določanje parametrov jedrskih udarov, s kodirano karto v razmerju 1:100.000 (rajon približno 30 km okoli VOP), z žepno baterijsko svetilko, uro, ipd., po potrebi pa tudi s sredstvi za postavljanje zapor, t.j. bodečo žico, minami idr.

Nadaljevanje prihodnjik

MOLIBDEN

V LETU 1977

Molibden spada med kovine s precejšnjo gospodarsko in strateško pomembnostjo. Železarska industrija ga uporablja pri proizvodnji nizko in visoko legiranih jekel za razne namene. Njegova značilnost je tudi to, da so zaloge molibdenove rude omejene le na določene dele sveta. Severna in Južna Amerika imata okoli 80 % rezerv molibdena in ga proizvajata skoraj 90 % celotne količine. V letih 1976 in 1977 so tri države ameriške celine: ZDA, Kanada in Čile dosegle 88 % svetovne proizvodnje.

Iz razpredelnice je razvidna proizvodnja in poraba molibdena v letu 1977 za posamezne države, oziroma zemljepisna področja (v tonah):

	proizvodnja	poraba	razlika
ZDA	54.500	26.000	28.500
Kanada	16.500	1.500	15.000
Čile	11.000	200	10.800
Zahodna Evropa	—	41.000	-41.000
Japonska	150	9.300	-9.150
Evropske socialistične države	10.700	16.700	-6.000
Ostali	800	3.200	-2.400
Skupaj	93.650	97.900	

Iz številke vidimo, da so Japonska in zahodnoevropske države veliki porabniki molibdena in pri tem navezane praktično v celoti na uvoz. Evropske socialistične države imajo približno dve tretjini potrebnih količin same, medtem ko eno tretjino uvozijo.

Zanimiva je tudi razpredelnica, iz katere je razviden izvoz molibdena iz ZDA, Kanade in Čila na posamezna področja v tonah.

	ZDA		Kanada		Čile	
	1976	1977	1976	1977	1976	1977
Zahodna Evropa	21.160	20.556	8.306	10.440	7.074	8.519
Evr. soc. države	30	1.024	—	—	209	39
Amerika	1.019	834	1.124	1.223	1.609	1.822
Azija in ostali	5.596	4.894	5.121	4.107	568	868
Skupaj	28.295	27.308	14.551	15.770	9.490	11.209

Pri Aziji je upoštevana Japonska, medtem ko evropske socialistične države uvažajo del potrebne molibdena preko zahodnoevropskih držav. Zato so številke direktnega uvoza tako nizke.

TOZD Družbena prehrana

17. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V ponedeljek, 22. maja, je predsednik delavskega sveta TOZD Družbena prehrana Bogdan Langus sklical sejo, ki je obsegala enajst točk dnevnega reda.

Iz poročila vodje TOZD DP o realizaciji sklepov je bilo razvidno, da so bili vsi sklepi realizirani.

Pregledali so tudi finančni rezultat TOZD DP za prvo tromesečje 1978 in sprejeli smernice za izboljšanje stanja. Ponovno so poudarili, da je potrebno dosledno izvajati sklepe DS in odbora za gospodarstvo, da se vzame za izhodišča vseh izračunov ekonomska cena. Predvsem je potrebno poiskati notranje rezerve v TOZD. Ostali zaposleni bodo o finančnem rezultatu obveščeni na se-

stankih samoupravnih delovnih skupin.

Predlog sprememb o osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke bodo pred potrditvijo v delavskem svetu obravnavale vse SDS.

Delovne enote v TOZD v celoti soglašajo s pravilnikom o urejanju stanovanjskih vprašanj v DO ŽJ, s pripombo, da se črta člen št. 49 - šesto poglavje, v kolikor ni v skladu z zakonom. Sprejeli so tudi samoupravni sporazum črne in barvaste metalurgije in samoupravni spora-

zum SIS za železniški in luški promet s pripombo na člen 6., ki določa število delegatov za skupščino. DS meni, da je en sam delegat premalo in predlaga najmanj tri delegate, glede na to, ker je ŽJ največji uporabnik. DS se je tudi seznanil s predlogom samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med TOZD in DS in ga sprejel skupaj s pripombami in dopolnitvami.

Sprejeli so predlog samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev za izvedbo raziskovalnih nalog TOZD in uspešno gospodarjenje in potrdili predlaganega člana v projektivnem svetu ter njegovega namestnika. Obravnavali so pritožbe dveh članov samskih domov in jih zavrnili, ker so odločbe izdane v skladu s hišnim redom za samske domove.

Pritožbo o ugotovitvi delovnega prispevka delavca v TOZD DP je DS izročil v reševanje odboru za delovna razmerja. Seznanili so se s sklepi tega zbora. Obravnavali so še začasno povišanje normativ kurjačev vzdrževalcev ter ukinitve normativ vratarjev samskih domov, ki naj se vodijo pri oddelku varnostne službe.

Seznanjeni so bili tudi s popravki odstotka ocene delovne uspešnosti, ki jim jih je posredoval kadrovski sektor in so posledica administrativnih napak.

Komisija za odpis osnovnih sredstev je predlagala likvidacijo nekaterih osnovnih sredstev, ki so brez vrednosti, soglašali so z odpisom.

VS

TOZD Elektrode

13. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Odbor za gospodarstvo TOZD Elektrode je imel 23. maja 13. redno sejo, ki jo je vodil predsednik Franc Terseglav. Na seji so najprej pregledali izvrševanje sklepov zadnje seje in ugotovili, da je za izvršitev nerešenih zadev potreben daljši čas.

Obravnavali so dve tehnični izboljšavi avtorja Viktorja ŽANA iz TOZD Remontnih delavnic. Avtor je izdelal tesnilne obrobe iz vulkolana za lopute pri avtomatski dozorni napravi v oddelku za izdelavo elektroodnih mas. Doslej je bilo potrebno uvažati kompletne lopute. Odbor je predlog pozitivno ocenil in potrdil izplačilo prve odškodnine v znesku 1031 din. V drugi izboljšavi je avtor izdelal tesnila za cilindar pakirne stroja in s tem odpravil daljši zastoj na avtomatski pakirni napravi. Odbor je predlog pozitivno ocenil in potrdil izplačilo enkratne odškodnine v znesku 2000 din.

V nadaljevanju seje so obravnavali dosežene proizvodne rezultate v mesecu aprilu. Plan proizvodnje varilnih dodatnih materialov je znašal 1530 ton, izvršeno pa je bilo 1463 ton ali 95,6 %. Vzroki za nedoseganje plana so bili naslednji:

- pri oploščenih elektrodah je bilo proizvedeno več tankih dimenzij in več bazilnih elektrod, razen tega pa so nastopile še težave s preskrbo kartonske embalaže,
- dobava VP žice je bila nepravilna in nezadostna,
- pri varilnih praških se je 22. aprila pokvaril transformator za napajanje peči.

Plan odpreme je bil v tem mesecu dosežen. Realizirane so bile tudi predvidene količine izvoza.

Storilnost v aprilu je bila za 2,2 % večja od povprečne storilnosti leta 1977.

Odbor je potrdil predlog operativnega plana za mesec junij, in sicer 1570 ton varilnih dodatnih materialov, 100 ton elektroodne mase in 380 ton ognjevarilnih materialov. Za doseganje plana bo potrebno dodatno delo ob prostih sobotah.

Sprejeli so poročilo o gibanju osebnih dohodkov v mesecu aprilu. Obravnavali so predlog delovnih ciljev TOZD za leto 1978 in z njimi v celoti soglašali.

Potrdili so predlog za dodatno združevanje sredstev za projekt modernizacije TOZD Elektrode in TOZD Jeklovlek.

Obravnavali so poslovne rezultate TOZD in Železarne za prvo četrtletje 1978. Odbor je naročil vodstvu TOZD, da ustrezno ukrepa, da bodo poslovni rezultati v naslednjem četrtletju še boljši. Posebna pozornost

nost naj se nameni racionalnemu gospodarjenju s sredstvi dela.

Odbor je sprejel informacijo o predvidenem službenem potovanju vodja TOZD k firmi Oerlikon in priporočil odobritev potovanja, ker je v interesu TOZD.

S ponudbo Vatrostalne Zenica za rušenje 80-tonske peči v šamotarni je odbor soglašal.

Ob sklepu seje je bilo predlagano, da naj bodo seje odbora izmenoma prilagojene obema posadama. S tem bo navzočnost na sejah v prostem času enako porazdeljena na delegate obeh izmenskih posad.

M. S.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

TOZD Valjarna bluming štekel

15. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora za delovna razmerja pri TOZD Valjarna bluming-štekel Janez Kralj je sklical 15. redno sejo 22. maja. Najprej so ugotovili, da so sklepi 14. redne seje in izredne seje odbora izvršeni.

Potrjene so bile interne spremembe in razporeditev novo sprejetih delavcev na začetna delovna mesta.

Kadrovik valjarn Janez Kramar je članom podal pregled odsotnosti v mesecu aprilu. Skupna odsotnost znaša 1.526 dni ali 17,34 %. Bolezenska odsotnost znaša 655 dni ali 7,44 % in je nekoliko višja kot v mesecu marcu. Od planiranih 832 dni rednega dopusta je bilo porabljenih le 695 dni ali 83,5 %.

Člani odbora so obravnavali eno prošnjo za ponovni sprejem in jo ugodno rešili.

Ker se v TOZD še vedno kaže pomanjkanje delovne sile, so člani sprejeli sklep, da je potrebno dopolniti plan zaposlenih, ki znaša 440 delavcev.

V razpravi so sodelovali: Kralj, Zamida, Kramar, Senčar.

NI

TOZD Vratni podboji

16. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Odbor za gospodarstvo pri DS TOZD Vratni podboji je na 16. seji, ki je bila 26. maja, obravnaval izračun gospodarskih koristi tehnične izboljšave »vodilne koluti pri izdelavi stojin« in izračun druge rente za tehnično izboljšavo »tesnilke za luknjalni stroj«. Oceno in predlog za drugo rento so člani odbora potrdili.

Pri pregledu sklepov 15. seje odbora za gospodarstvo pri DS TOZD in 14. seje odbora za gospodarstvo pri DS Železarne ni bilo pripomb.

Člani odbora so obravnavali tudi poslovne rezultate v maju in operativni program za junij. Glede na že doseženo proizvodnjo do 26. maja so ugotovili, da bo mesečni plan proizvodnje v maju dosežen, vendar pa bo odprema nekoliko zaostajala, ker so zaradi pomanjkanja naročil tudi v tem mesecu delali na zalogo.

Operativni program za mesec junij so zmanjšali za deset ton od družbenega z obrazložitvijo, da za prihodnji mesec še vedno nimajo količinsko večjih naročil, razdrobljena naročila pa jim povzročajo preveč zastojev zaradi menjav in s tem zmanjšujejo možnost za večjo proizvodnjo.

Pregledali so tudi gibanje osebnega dohodka v mesecu aprilu in niso imeli pripomb. Člani odbora so potrdili dodatno združevanje sredstev za moderniziranje TOZD Elektrode in TOZD Jeklovlek. Potrdili so tudi koriščenje programa sredstev AZ in IV TOZD Vratni podboji za leto 1978.

H. K.

TOZD Strojne delavnice

18. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

V ponedeljek, 22. maja, je bila sklicana 18. redna seja odbora za delovna razmerja TOZD Strojne delavnice, vendar so jo zaradi ne-sklepnosti prestavili na naslednji dan.

Najprej je vodja TOZD poročal o izvrševanju sklepov. Ugotovili so, da so vsi, razen nekaterih, ki so še v postopku, rešeni.

Enemu sodelavcu so odobrili prestop v TOZD Remontne delavnice, dva pa sta na novo prišla. Zasedla sta delovni mesti drugega ključavničarja in četrtega strugarja. Štirim sodelavcem so omogočili premostitve na boljša delovna mesta.

Odbor je obravnaval prošnjo delavca glede študijskega dopusta in odobril eno uro plačanega dopusta v dneh, ko ima predavanje.

Obravnavali so tudi prošnjo delavke iz TOZD Družbena prehrana

za sprejem na delovno mesto v orodjarni. Ugotovili so, da je ta kandidatka primernejša, kot sokandidatka, katere prošnjo je odbor obravnaval že na prejšnji seji, ker ima žerjavovoski tečaj.

Za prihodnjo sejo morata vodja TOZD in kadrovik pripraviti seznam upokoencev, ki bodo še delali, z navedbo konkretnih delovnih nalog in opravil.

Predsednik osnovne organizacije sindikata je predlagal, naj bi na eni prihodnjih sej obravnavali, zakaj toliko ljudi odhaja iz TOZD Strojne delavnice. Zadolžili so predsednika, da do prihodnje seje pripravi poročilo, koliko ljudi je v letošnjem letu prišlo in koliko odšlo iz TOZD Strojne delavnice.

HLADNA VALJARNA BELA

12. seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila 10. maja. Brez pripomb so sprejeli predlog o imenovanju Teodorja Kreuzerja za novega predsednika občinskega sindikalnega sveta Jesenice. Sodelavki Tomičevi so odobrili denarno pomoč zaradi daljše bolezenske odsotnosti z dela. Denarna pomoč je bila odobrena tudi sodelavcu Mulaliću. Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata je obravnaval prošnjo mladincev in odobril 20 dinarjev na vsakega udeleženca akcije pri čiščenju obrata in okolja.

Obravnavali so še nekaj kadrovskih vprašanj in tekočih zadev in odobrili trem članom sindikata brezplačno letovanje na morju.

ŽIČARNA

Četrta seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila 8. maja. Predsednik osnovne organizacije sindikata je povedal, da se delavci v glavnem ne strinjajo z organizacijo enodnevnega izleta in zato predlaga izvedbo dvodnevnega izleta na relaciji: Jesenice - Kumrovec - Stubice - Rogaska Slatina - Jesenice, v mesecu juniju pa piknik.

Tov. Brojan je izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata posredoval podatke o prejemkih sodelavcev predlaganih za brezplačno letovanje na morju. Seznam obsega 13 delavcev. V kolikor ne bodo vsi predlagani upoštevani v tem letu, bodo predloge uveljavili v prihodnjem.

V zadnjem delu seje so sodelavcu Vinku Čufarju odobrili denarno pomoč zaradi daljše bolezenske odsotnosti, prav tako pa so odboru sindikata Železarne predlagali, da mu dodeli enkratno denarno pomoč.

SEJA IZVRŠNEGA ODBORA SINDIKATA ŽELEZARNE

V torek, 23. maja, so se najprej sestali predsedniki osnovnih organizacij sindikata v TOZD in delovnih skupnostih, naslednji dan v sredo, 24. maja, pa člani izvršnega odbora sindikata Železarne. Dnevni red je bil na obeh sejah isti.

Na seji IO so bili navzoči seznanjeni z informacijo o obisku Vinka Hafnerja, predsednika Zveze sindikatov Slovenije, v Železarni. V četrtek, 1. junija, si bo Vinko Hafner med obiskom v Železarni ogledal eno od temeljnih organizacij združenega dela ter razstavo Človek, delo, kultura, ki so jo pripravili delavci TOZD Remontne delavnice v prostorih delavskega doma Julke in Albina Pibernik na Javorniku.

Z Vinkom Hafnerjem se bodo najprej pogovarjali o samoupravni organiziranosti Železarne ter o njenem nadaljnjem razvoju. Ob 11.30 se bo Vinko Hafner udeležil seje izvršnega odbora sindikata Železarne, na kateri bodo razpravljali o nalogah sindikata pri izpolnjevanju zakona o združenem delu, o sindikalni organiziranosti Železarne, o vplivu sindikata na ekonomski položaj v Železarni ter o sprejetih stališčih konference ZSS.

V nadaljevanju seje izvršnega odbora so ugotovili, da je že doslej sindikalna organizacija organizirana tako, kot je predvideno in obravnavano v Sindikalnem Poročevalcu, z dne 6. 5. 1978. Zato v Železarni ne predvidevamo bistvenih sprememb na področju sindikalne organiziranosti, saj je že sedaj dan velik podarek vlozi osnovnih organizacij sindikata v TOZD in delovnih skupnostih.

V naslednji točki dnevnega reda so člani izvršnega odbora sindikata spregovorili o nalogah in o aktivnostih pred devetim kongresom Zveze sindikatov Slovenije. V ospredju so naslednje tri naloge: Potrebna je še večja pristnost pri uveljavljanju zakona o združenem delu, nadaljevati je treba skupno akcijo z ostalimi organizacijami in poslovnim odborom za dosledno

izpolnjevanje sprejetih planskih obveznosti. V tretji točki predkongresnih aktivnosti načrtujejo dve konferenci. Prvo bodo namenili inventivni dejavnosti s poudarkom na varnosti pri delu, med tem ko je druga namenjena obravnavi dohodkovnih odnosov.

Predsednik konference osnovnih organizacij sindikata Železarne Stefan Ščerbic poudarja, da je nujna analiza najnižjih osebnih dohodkov, ker imamo še vedno sodelavce, ki prejemajo mesečno manj kot 3.000 din osebnega dohodka. Namen naših prizadevanj je, pravi Stefan Ščerbic, da delavcem, ki prejemajo najnižji osebni dohodek omogočimo boljše pogoje in prejemke, seveda ob boljši organizaciji dela in ob skupnem prizadevanju vseh zaposlenih.

Na seji izvršnega odbora sindikata Železarne so razpravljali še o možnostih za osem odstotno povečanje kategorij. Zavedamo se, da je v tem primeru pomembna naloga vseh družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov, poslovnega odbora in slehernega delavca v Železarni, da z boljšim delom pri izpolnjevanju planskih nalog dosežemo čimboljše rezultate, ne samo po količini, ampak tudi kvaliteto. Na ta način je povečanje kategorij upravičeno in bo uveljavljeno s prvim junijem 1978. Osem odstotno povečanje kategorij predlagamo med drugim tudi zato, ker ugotavljamo, da Železarji v zadnjem času prejemajo odločbe za pokojnine z izredno nizkimi prejemki. V Železarni imamo v osebnem dohodku vključenih vse preveč dodatkov, ki pa pri določanju pokojnine niso upoštevani. Ob tem se zavedamo velike odgovornosti, da bo treba v čim krajšem času izdelati katalog opravil in nalog, tako da bo sleherni delavec plačan po vloženem delu.

Ob obravnavi predkongresnih aktivnosti so člani IO ugotovili, da se bo v obdobju pred 9. kongresom Slovenskih sindikatov na Jesenicah zvrstilo še več kulturnih in športnih prireditvev. Najprej bo V. srečanje pihalnih orkestrrov slovenskih železarjev. Sprejeli so tudi pokroviteljstvo praznovanja 10-letnice ustanovitve in delovanja ženskega pevskega zbora Jesenice. Med prireditvami, ki jih na Jesenicah organiziramo v počastitev 9. kongresa sindikatov Slovenije, je tudi razstava Človek, delo, kultura in pričakujemo, da bo takšnih akcij v TOZD in DS v prihodnje še več.

V sklepnem delu seje IO sindikata Železarne so obravnavali še nekatere druga vprašanja. Ker nam primanjkuje moške delovne sile, uvažanje delovne sile od drugega povzročata dodatne težave po drugi strani pa je vse več prošenj žena za zaposlitev, so na seji sprejeli ustrezna stališča. Sindikalna organizacija meni, da bo treba čimprej izdelati analizo delovnih mest, kjer bi lahko namesto moških zaposlili žene, s tem da odpravimo nočno delo žena.

Obravnavanih je bilo še nekaj prošenj in pritožb delavcev.

TRANSPORT

IO sindikata v TOZD Transport je imel 17. maja peto redno sejo. Razpravljali so o predlogih za podelitev državnih odlikovanj, nato pa so obravnavali prošnje sodelavcev za dodelitev denarne pomoči. Denarno pomoč so odobrili dvema sodelavcema. Brezplačno letovanje v počitniških domovih je odobreno šestim sodelavcem.

Glede sprememb objavljenih v časopisu Železar zaradi osebnih dohodkov, je bil sprejet sklep, da bodo TOZD aktivno sodelovali z ostalimi TOZD in pripomogli, da bi žele delavcev upoštevali in jih vnesli v pravilnik. Tajniku so naročili, da vodi evidenco o prejetem časopisu Delavska enotnost. Obenem so se dogovorili, da bodo naročili še štiri izvide Delavske enotnosti.

Šesta seja izvršnega odbora IO sindikata je bila 26. maja.

Zaradi splošne podražitve življenjskih stroškov in ob primerjavi z osebnimi dohodki v drugih podjetjih predlagajo povečanje osebnih dohodkov v Železarni za deset odstotkov. IO osnovne organizacije sindikata ugotavlja, da je v TOZD Transport devet članov kolektiva, ki prejemajo manjši osebni dohodek od 3.000 dinarjev, in jim predlagajo povečanje osebnih dohodkov. Strinjali so se s predlogom, da bodo tov. Piber, Pogačnik, Celarec in Kerne delegati na devetem kongresu Slovenskih sindikatov, kongresa Jugoslovanskih sindikatov pa naj se udeležijo Stefan Ščerbic, predsednik konference osnovnih organizacij Železarne.

Površinska obdelava pločevine v valjarni debele pločevine

NAPREDEK V DELU INŠPEKCIJSKIH SLUŽB

V naslovnih mislih bi lahko strnili misli delegatov pri obravnavi dela inšpekcijskih služb v letu 1977 na zadnji, drugi seji vseh treh zborov skupščine občine Jesenice, poleg poudarka na nekaterih še vedno prisotnih objektivnih in subjektivnih težavah ter pomanjkljivosti, ki jih bo potrebno postopno odpravljati. Predvsem bo potreben še odločnejši premik inšpekcijskih služb iz preventivnega v represivno delovanje. Splošna ugotovitev je, da se vedno bolj spoštujejo predpisi in dogovorjene norme, zato je toliko bolj razumljivo represivno ukrepanje proti tisti manjšini, ki tega ne spoštuje.

Delegatom vseh treh zborov skupščine občine Jesenice so bila na ločenih sejah pisno posredovana letna poročila naslednjih inšpekcij: tržne, sanitarne, požarnovarnostne, urbanistične, gradbene, kmetijske, veterinarske, gozdarske in inšpekcije dela. Prvih pet inšpekcij od leta 1975 dalje deluje v okviru inšpekcijskih služb občine, kmetijska in veterinarska delujeta za območje jeseniške in radovljanske občine, zadnji dve pa sta organizirani za vso gorenjsko regijo s sedežem v Kranju. V občini manjka le še vodnogospodarska inšpekcija, za kar pa v preteklem letu ni bilo ustreznega kadra.

Osnova za dejavnost inšpekcijskih služb so zakonski predpisi s področja posameznih inšpekcij, občinski odloki in smernice družbenopolitičnih skupnosti. Ena izmed dejavnosti inšpekcijskih služb je odkrivanje zlorab, oziroma nepravilnosti pri izvajanju predpisov, kar pa se že tesno povezuje z družbeno samozaveščenostjo in samoupravnim delavsko kontrolo v organizacijah združenega dela. Inšpekcijske službe so se v smislu sklepov družbenopolitičnega zbora skupščine občine iz lanskega februarja, ko je obravnaval enako poročilo, poskušale pri svojem delu bolj povezovati s samoupravnimi organi, zlasti z odbori samoupravne delavske kontrole, potrošniškimi sveti ter z drugimi samoupravnimi oblikami delovanja. Ob tem pa službe navajajo, da so bile morda manj uspešne predvsem zaradi reševanja velikega števila upravnih zadev, oziroma različnih soglasij in množice zakonskih predpisov, ki zadevajo inšpekcijske službe.

Kljub temu, kakor smo že poudarili, je zaznaven napredek pri delu inšpekcijskih služb. Delo je mnogo bolj koordinirano, več je skupnega strokovnega sodelovanja z ostalimi upravnimi organi, delavci milice, uprave javne varnosti in sodnikom za prekrške. Učinkovitost inšpekcijskih služb se seveda ne meri po številu pregledov, temveč predvsem po pozitivnih posledicah njihovega delovanja. To je, kadar se stanje izboljšuje in ko spoštovanje predpisov in dogovorjenih norm postane zavestno delo posameznika ali organizacije. To pa se pospešuje in dosega s skupnim kvalitativnim pregledom inšpekcijskih služb, kar so v preteklem letu občinske inšpekcijske službe večkrat uporabljale. Bolj učinkovit je pregled, oziroma kontrola izven rednega delovnega časa.

Inšpekcijske službe so v lanskem letu v občini opravile 1447 pregledov in na osnovi tega izdale 167 odločb, 95 prijav, izrekle 48 mandatnih kazni, v 26 primerih pa so obvestile organe samoupravne delavske kontrole.

TRŽNA INŠPEKCIJA

Tržna inšpekcija je pri svojem nadzoru posebno skrb namenila tistim področjem dejavnosti, ki so za družbo in potrošnike najpomembnejši in kjer predstavljajo kršitve predpisov težje gospodarske prestopke in prekrške. To so zlasti kontrola kvalitete blaga in storitev, kontrola oblikovanja cen, pomoč občanom pri reševanju reklamacij in odkrivanje ter pregon šumarstva in prekupevanja.

Pri kontroli blaga, ki sme v promet samo z garancijskimi listi, je inšpekcija ugotavljala, da so proizvajalci pravilno deklarirani in da so tudi garancijske izjave v večini primerov pravilno napisane. Pri nekaterih proizvodih iz uvoza pa so ugotovili, da vse deklaracije niso v jezikih in pisavah narodov Jugoslavije, kakor to zahteva zakon. V takih primerih so ustrezno ukrepali.

Glede servisne službe v občini inšpekcija meni, da je slabo organizirana. Na mnogo problemov so nalezli pri servisni službi Iskra Kranj in Elektronska industrija Niš, medtem ko se pohvalno izražajo o delovanju servisne službe Gorenje Velenje in Rade Končar Zagreb (gospodinjski aparati), vse ostale službe pa so neke v poprečju, v celoti pa službe ne delujejo tako, kot so resnične potrebe občanov.

Pri ugotavljanju kakovosti proizvodov so iz prometa trajno izločili večje količine proizvodov ali pa je bila proizvodnja ustrezno njihovi kakovosti znižana cena. Največ kontrolnih vzorcev so vzeli pri mleku in mlečnih proizvodih ter mesnih izdelkih. Iz prometa so izločili mnogo sadja in zelenjave, čemur so vzrok slaba skladišča, pa tudi dobavljene količine v občini niso najboljše.

Manj je inšpekcija v lanskem letu delovala pri ugotavljanju negativnih pojavov pri združevanju trgovskih organizacij združenega dela, prime-

rov zapiranja tržišča, monopolizma, nelojalne konkurence in podobno, čemur pa bo več pozornosti namenila v letošnjem letu.

Pri kontroli cen blaga in storitev je inšpekcija ugotavljala maksimalne, kalkulatorne, proste in določene cene. V večini primerov so ugotovili pravilno oblikovanje cen, nekatere nepravilnosti pa je inšpekcija uredila z izdajo upravnih odločb. V trgovinah na drobno so ugotavljali pomanjkanje rabatnega sistema cen, in sicer tako, da je proizvajalci določijo maloprodajne cene. Inšpekcija je ugotavljala, da so organizacije združenega dela v lanskem letu pripravljale samoupravne sporazume, oziroma družbene dogovore o urejanju dohodkovnih odnosov in s tem v zvezi tudi maloprodajnih cen, kar je seveda pogojeno z ustavo in zakonom o združenem delu. Za manjše kršitve pri oblikovanju cen pa je inšpekcija izreкла mandatne kazni.

Pri zasebnih obrtnikih je inšpekcija predvsem kontrolirala cenike, ki morajo biti evidentirani od pristojnih občinskih organov. Ugotovili so napredek, saj obrtniki redno evidentirajo svoje cenike in po teh, tudi zaračunavajo svoje izdelke oziroma storitve občanom. Tudi pri organizacijah združenega dela, ki se ukvarjajo s servisno, oziroma storitveno dejavnostjo za občane, niso ugotovili nepravilnosti.

V gostinstvu in turizmu, kjer se cene oblikujejo prosto, vendar pa jih morajo evidentirati pristojni organi za cene, so ugotavljali, da se cene gibljejo v okviru postavljenih meja. V gostinskih objektih družbenega in zasebnega sektorja so ceniki za jedila in pijače, oziroma storitve pravilno izobeleženi, v posameznih primerih, kjer tega ni bilo, so inšpekcijski organi izrekli mandatno kazen. Razen tega, da je tržna inšpekcija pri zasebnih obrtnikih predvsem kontrolirala cene, so opravljali tudi kontrolo glede označevanja cen, obsega opravljanja obrtne dejavnosti, uporabe delovne sile in kakovosti storitev. Večjih kršitev pri tem niso ugotovili, kjer pa so bile, so takoj ustrezno ukrepali.

Pač pa tržna inšpekcija ugotavlja, da je v občini precej primerov neupravičenega opravljanja obrtne dejavnosti. Obenem ugotavlja, da je bilo vprašanje obrti v občini namenjeno zelo malo pozornosti. Potrebe po proizvodnji nekaterih izdelkov in storitev so mnogo večje kot jih danes lahko nudi zasebna obrt.

Kronično pomanjkanje storitvene obrti je predvsem v mestu Jesenice, kjer je premalo servisov za popravila gospodinjskih aparatov, radio in TV sprejemnikov, vodovodnih inštalaterjev, avtomobilstov, avtokleparjev in ličarjev. Obrtniki tradicionalnih poklicev izumirajo. Stanje v ostalih območjih občine pa je še slabše. Inšpekcija tudi ugotavlja, da se manjša števila občanov, ki se ukvarjajo z obrtno dejavnostjo kot postranskim poklicem, vendar pa po odjavi kljub temu s svojim delom nadaljujejo. Neprijavljeno opravljanje obrtne dejavnosti se pojavlja predvsem na deficitarnih področjih.

Inšpekcija v svojem poročilu tudi opozarja, da smo v občini glede poslovnih prostorov za obrtništvo precej pod normativi. Vzroki, pravijo, so predvsem v urbanističnih programih, ki v preteklosti niso dovolj upoštevali potreb po poslovnih prostorih.

Delavci tržne inšpekcije so vse kršitve pri opravljanju nedovoljene obrtne dejavnosti prijavili sodniku za prekrške, vendar pa pri tem pogrešajo večje sodelovanje občanov. Tovrstne nepravilnosti najlažje ugo-

tavljajo v popoldanskem času in bodo temu primerno uredili tudi svojo dejavnost.

Pri ugotavljanju pravilnosti pri obračunavanju stroškov pri proizvodnih organizacijah združenega dela, ki se ukvarjajo z dejavnostjo obrtnih storitev, so ugotovili, da se skoraj v vseh primerih uporabljajo tako imenovani manipulativni stroški. Pri zaposlenih so ugotovili, da so usposobljeni za delo, ki ga opravljajo. Ugotovili so tudi, da so delovne organizacije, ki se ukvarjajo s servisno službo, upoštevale navodila in nudijo servisne usluge tudi v popoldanskem času.

Pri pregledovanju tehnične opremljenosti gostinsko turističnih objektov je inšpekcija ugotovila, da so nekateri v zelo slabem stanju. Slabo in tehnično nefunkcionalno opremljenost imajo predvsem obrati delovne organizacije Gorenjka kot so: hotel Korotan, hotel Pošta, restavracija Triglav, gostilna Čebular, za katero je bilo na seji rečeno, da je sramota za gostinstvo in kraj, bife pri Konjčiču na območju Jesenic ter hotel Erika v Kranjski gori. Vzrok je v tem, da so vse investicije usmerjale v gostinske objekte v Kranjski gori. V najboljšem stanju ni tudi hotel Špik v Gozd Martuljku in Golf Bled. V zasebnem sektorju so gostišča dobro opremljena in v večini izpolnjujejo tehnične pogoje, razen nekaterih izjem (gostilna pri Jurčku v Kranjski gori in gostilne pri Flisu - Noč Amalija v Vrbi).

Zlasti v družbenem sektorju gostinstva je neustrezna kvalifikacijska zasedba kadrov, saj je zaposlenih precej nekvalificiranih delavcev, kar se seveda odraža v slabem odnosu do gostov, slabi postrežbi in podobno.

Skupaj je tržna inšpekcija v lanskem letu opravila 501 kontrolni pregled, pri čemer je bilo izdanih 23 upravnih ukrepov, iz prometa je bilo izločenega blaga v vrednosti 14.200 dinarjev, za laboratorijsko analizo so vzeli 70 vzorcev, od katerih je bilo 37 oporečene kvalitete, za obrt so opravili 86 komisijskih ogledov, šest primerov so prijavili za gospodarski prestopke, 25 primerov sodniku za prekrške, izrekli 35 mandatnih kazni, v štirih primerih pa obvestili organe samoupravne delavske kontrole.

SANITARNA INŠPEKCIJA

Sanitarna inšpekcija ima zelo široko in raznoliko področje delovanja, ki zajema: nadzor nad objekti živilske stroke, nad vodopreskrbnimi objekti, socialno varstvenimi objekti, prometnimi in športnimi objekti in drugimi industrijsko obrtnimi objekti, izvaja nadzor v zvezi s preprečevanjem in zatiranjem nalezljivih bolezni, izvaja nadzor na področju komunalne higiene, varstva okolja in nadzor nad gradnjami.

V lanskem letu je inšpekcija opravila skupaj 413 pregledov in na osnovi tega: izdala 76 upravnih ukrepov, tri prepovedi obratovanja živilskih obratov, odvzela 78 vzorcev prehranbenih artiklov pri čemer je bilo ugotovljeno 27 oporečenih, odvzela 382 vzorcev pitne vode in v 56 primerih ugotovila oporečenost, izločila je 62 kg živil za ljudsko prehrano, izdala 375 soglasij k lokacijskim, gradbenim in uporabnim dovoljenjem, opravila 123 komisijskih ogledov za obrt in registracijo, prijavila 14 primerov sodniku za prekrške, izreкла 19 mandatnih kazni, v treh primerih pa je zadevo sporočila samoupravni delavski kontroli.

Inšpekcija je permanentno izvajala kontrolo nad obrtno dejavnostjo živil - slaščičarne in pekarnice ter družbeno prehrano, kar vse je pripomoglo, da v letu 1977 ni bilo zastrupitev z živili, z izjemo v mesecu juliju, ko je bila večja epidemija zastrupitve na Gorenjskem z izvorom proizvajalca PEKS Škofja Loka.

Na osnovi pregledov inšpekcija ugotavlja, da je vedno več objektov, ki po funkcionalnosti ali opremlje-

Sodelavec - rezalec v valjarni bluming

ustrezajo več namenu. To je še posebno očitno v gostinski dejavnosti družbenega sektorja v mestu Jesenice in v trgovinah TOZD Delikatesa Jesenice. Vedno več je tudi organizacij združenega dela, ki zapošajo za podaljšanje sporačunsko določenega roka za odpravo pomanjkljivosti. Stanje objektov družbene prehrane je zadovoljivo in je bilo na osnovi odločb sanitarne inšpekcije preurejenih precej objektov. Vedno večji problemi pa so v pogledu prostorov šolskih kuhinj in skupne kuhinje vzgojnovarstvenih ustanov, ki so vedno bolj obremenjene. Podobno je tudi v poletnih mesecih v počitniških domovih, v katerih v tem času presegajo kapacitete tudi od 100 do 200 %. Seveda so v takih primerih prizadete osnovne higienske razmere priprave živil.

Pri organoleptičnih pregledih živil inšpekcija vedno bolj ugotavlja, da je vse manj živil, ki bi jim pretekel rok trajanja, kar je odraz redne tedenske dobave živil in vse manjše zaloge živil po skladiščih. Vse več pa je primerov slabše kvalitete živil, sicer se redko pojavlja bakteriološka oporečenost, večkrat pa živila ne ustrezajo deklaraciji, oziroma so biološko manj vredna.

Pri kontroli zaposlenih delavcev v teh dejavnostih pa je inšpekcija ugotovila precejšnje število oseb z neopravljenimi živilsko-zdravstvenimi pregledi, zaradi česar je bilo podanih več prijav sodniku za prekrške in izrečenih mandatnih kazni. Ugotovila je tudi precejšnje število zaposlenih v gostinstvu in živilski dejavnosti brez osnovnega znanja rokovanja z živili - higienskega minimuma.

Nadzorstvu nad vodopreskrbnimi objekti je inšpekcija posvetila precej pozornosti jemanju vzorcev pri individualnih vodopreskrbnih objekti, ki bi prišli v poštev za prekrško s pitno vodo v izrednih primerih širšemu območju, seveda pa je jemala vzorce tudi v javnem vodovodnem omrežju. Preskrba z neoporečno pitno vodo je v občini zadovoljiva. Bakteriološko oporečni vzorci pitne vode se nanašajo predvsem na odvzeme vzorcev v času močnih nališov ali okvar posameznega vodovodnega omrežja.

Na tem področju pa je še vedno odprto vprašanje urejenosti zaščitnih pasov pri vodopreskrbnih zajetjih in vodovodnih rezervoarjih. Ravno zaradi tega je v letu 1977 prišlo pri spravi lesa na Javorniku do večje okvare vodovodnega zajetja in za dalj časa do bakteriološko oporečne vode.

Inšpekcija je pregledala vse samske domove in internate in ugotovila, da organizacije združenega dela ustrezno skrbijo za higienske in socialne razmere svojih delavcev, izjema je le samski dom TOZD Vatrostalna na Javorniku. V tem primeru je sanitarna inšpekcija v sodelovanju z inšpekcijo dela posredovala, da so se prostori higiensko uredili.

V mesecu avgustu lanskega leta je inšpekcija opravila pregled prometnih objektov, to je v času poostre kontrol nad prometom, v zvezi z

nevarnostjo prenosa kolere iz Bližnjega vzhoda.

Nadzor nad izvajanjem predpisov in ukrepov za varstvo delavcev pri delu je sanitarna inšpekcija v pretežni meri izvajala kombinirano z inšpekcijo dela, kateri so bili prepisani tudi končni ukrepi.

Na področju nadzora pri preprečevanju in zatiranju nalezljivih bolezni je sanitarna inšpekcija tesno sodelovala z zdravstvenim domom Jesenice in zavodom za socialno medicino in higieno za Gorenjsko s sedežem v Kranju. Posledica uspešnega dela na tem področju je, da v lanskem letu v občini ni bilo nalezljivih obolenj. V jesenskem času, ko se je na Slovenskem pojavila ušuvost, je bila izvršena sistematična kontrola predšolskih in šolskih otrok, ki jo je opravil zdravstveni dom Jesenice, sanitarna inšpekcija pa je organizirala sistematično dezinfekcijo vseh vzgojnovarstvenih in šolskih objektov v občini. V tej akciji je bilo ugotovljenih 282 primerov ušuvosti. Vsi primeri so bili dehidrirani, starši pa so dobili ustrezna navodila za nadaljne ukrepe.

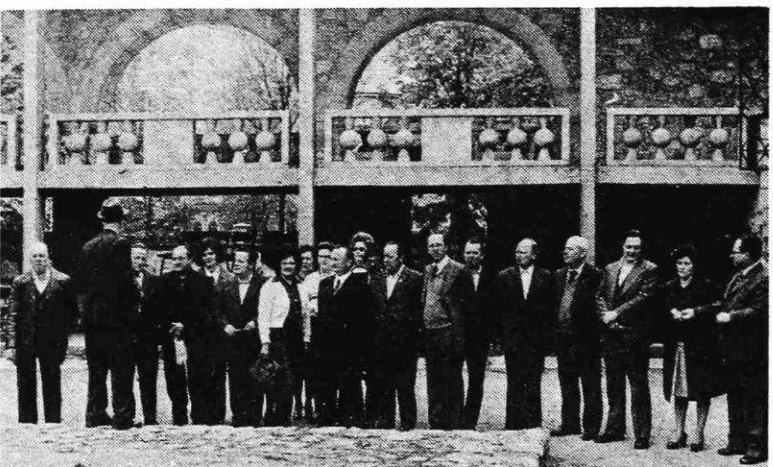
V to področje sodi tudi nadzor nad prevozom, prekopom in pokopom posmrtnih ostankov umrlih. Pri tem inšpekcija poudarja težave pri prevozu posmrtnih ostankov v tujino, oziroma ustreznega hranjenja umrlih, ker včasih traja urejanje dokumentacije prek konzularnih predstavništev tudi prek deset dni. Zato inšpekcija predlaga čimhitrejšo namestitve hladilne komore v objekt mrliške vežice na Blejski Dobravi.

Sanitarna inšpekcija posveča prioriteto nalogo področju komunalne higiene, predvsem organiziranemu odvozu trdih odpadkov. Pri tem opozarja na neustrezno lokacijo smetišča na območju mesta Jesenice in predlaga, da se pristopi k reševanju, oziroma iskanju nove, ustrezne deponije odpadkov na območju občine.

Pri kontroli odplak v končne recipiente je sanitarna inšpekcija sodelovala z drugimi pristojnimi dejavniki in ugotavlja, da je v občini še vedno Železarna glavni vir onesnaževanja, kljub temu, da je v zadnjih letih z velikim razumevanjem gradila čistilne naprave. Drugi glavni onesnaževalec pa je kanalizacija mesta Jesenice, ki ima neposreden izpust v Savo. V lanskem letu je prišlo trikrat do močnega onesnaženja Savskega jezua z odpadnim oljem. Ob kontroli čistilnih naprav, zlasti nevtralizacijskih, inšpekcija poudarja, da zahtevajo veliko strokovnega nadzorstva, vendar pa se v delovnih organizacijah običajno to konča le pri analizi dejanskega stanja.

Sanitarna inšpekcija je najbolj obremenjena z nadzorom nad gradnjami, manj pa je delovala na področju varstva okolja, kar pa bo sestavni del njihovega programa v letošnjem letu.

V prihodnji številki bomo na kratko spregovorili tudi o delu ostalih inšpekcij.

Člani osnovne organizacije sindikata DS za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje so si na enodnevnem izletu med drugim ogledali tudi muzej v Ribnici (foto J. Kokač)

DOHODEK IN DOHODKOVNI ODNOSI

(Nadaljevanje s 1. strani)

dek). Družbenoekonomska podlaga za pridobivanje dohodka in osebnega dohodka na podlagi minulega dela so sredstva družbene reprodukcije, ki so jih delavci iz določene temeljne organizacije (iz več temeljnih organizacij) vložili v razvoj lastne organizacije ali pa dali v uporabo delavcem v drugi temeljni organizaciji (v več temeljnih organizacijah), da bi jih le-ti angažirali v svojem tekočem delu. Vir, iz katerega pridobivajo delavci v temeljni organizaciji, ki so združili določena sredstva družbene reprodukcije, je dohodek, ki ga pridobijo delavci v temeljni organizaciji. Kriterij za pridobivanje osebnega dohodka na podlagi minulega dela je povečan dohodek, ki ga delavci v temeljni organizaciji pridobijo na podlagi nadomestila za uporabo odstopljenih sredstev.

Ob tem kaže opozoriti, da v družbeni praksi precej pogosto spregledajo družbenoekonomsko razliko pri obravnavi sredstev družbene reprodukcije (minulega dela) kot osnove za pridobivanje dohodka in osebnega dohodka.

Sredstva družbene reprodukcije, ki so opredmetena v sredstvih za delo in poslovanje, so, ne glede na to, kdaj in kje so bila ustvarjena in pridobljena kot dohodek, del tekočega dela delavcev, ki z njimi delajo. So dejavniki proizvodne sile dela v proizvodnji, ki so v njej aktivirani.

To pomeni, da z razvojem sredstev za delo (po obsegu, po tehnično-tehnološki razvitosti itd.) razvijamo pogoje za rast produktivnosti delavčevega živega dela. Z ekonomsko smotno uporabo sredstev pa znižujemo amortizacijske stroške na enoto proizvoda.

V pogojih socialističnega samoupravljanja sta v delavčevem tekočem delu združeni funkciji konkretnega, uporabnega dela in funkcija gospodarjenja. Ti dve funkciji postajata dialektična celota dveh med seboj povezanih in odvisnih ter neločljivih sestavin. Prav zaradi tega ne moremo več delavčevega dela obravnavati ločeno od ravnanja s sredstvi v procesu dela in preobrazbe.

Toda to delavčev družbenoekonomski povezanost v tekočem delu, ki se uresničuje prek delavčevega živega dela, ne gre izenačevati z njegovo povezanostjo s sredstvi, ki jih delavci izločajo iz doseženega dohodka za potrebe družbene reprodukcije in z njimi gospodarijo. Ta sredstva vstopajo v tekoče delo na različnih vozliščih družbene reprodukcije, za različna časovna obdobja, uporabijo jih delavci v različnih temeljnih organizacijah itd.

Ko zakon o združenem delu opredeljuje pravico do dohodka na podlagi udeležbe v skupnem dohodku in na osebni dohodek na podlagi minulega dela, veže uresničevanje te pravice na sredstva, ki jih delavci izločajo za potrebe družbene reprodukcije, in na ekonomske rezultate, ki so povezani z odločitvijo o naložbi sredstev.

To pa pomeni, da moramo že v samem pristopu k oblikovanju kriterijev za pridobivanje osebnega dohodka razlikovati med dvema vrstama kriterijev. Eno so kriteriji, na podlagi katerih ugotavljamo delavčev delovni prispevek pri uporabi sredstev za delo in proizvodnjo (prenašanje vrednosti sredstev, to je, minulega dela na proizvod). Na ta način ugotavljamo in merimo eno od sestavin delovnega prispevka na podlagi delavčevega živega dela. Drugi splet kriterijev pa opredeljuje osnove, na podlagi katerih ugotavljamo delavčev prispevek pri gospodarjenju s sredstvi.

V prvem primeru je funkcija kriterijev, da ekonomsko motivirajo interese združenih delavcev in vsakega posameznika v združenem delu, da, ekonomsko rečeno, čimveč iztisne iz sredstev za delo, ob njihovi optimalni uporabi in ob sorazmerno najnižjih stroških za vzdrževanje. To je možno doseči na ta način, da med kriteriji za pridobivanje osebnega dohodka uvrstimo tudi kazalce o višini amortizacijskih stroškov na enoto proizvoda oziroma dohodka in še vrsto analitičnih kazalcev, kot so normativni izkoriščanja strojev, vzdrževalnih stroškov itd. V drugem primeru pa je funkcija kriterijev, da ekonomsko motivirajo interese delavcev za tako delitev dohodka, na podlagi katere bodo stalno povečevali sredstva akumulacije (potencialna reprodukcijska sposobnost) organizacije združenega dela in motivirali svoj lasten interes, da bodo imeli sredstva stalno aktivirana in da se bodo odločali skupaj z drugimi delavci za takšne naložbe, ki bodo omogočale delavcem, ki bodo združena sredstva uporabljali pri svojem tekočem delu, da bodo čimbolj povečali produktivnost svojega dela in skupni dohodek. Tako ekonomsko motivacijo lahko zagotavlja samo dohodek, ki ga pridobijo delavci v te-

meljni organizaciji z udeležbo pri skupnem dohodku na podlagi gospodarjenja z minulim delom, in osebni dohodek, ki ga delavci prisvajajo iz dohodka v odvisnosti od uspeha pri gospodarjenju s sredstvi.

Zaradi tega ker v družbeni praksi samoupravljanja pogosto spregledajo razlike v delovnih funkcijah delavcev v odnosu na sredstva družbene reprodukcije, se tudi dokaj pogosto srečujemo z različnimi odkloni od družbene zasnovane dohodkovnih odnosov, oziroma obravnavanja minulega dela v njih. Gre predvsem za pogosta odklona v dveh smereh.

Ena smer odklonov preprosto razglasa kriterije, na podlagi katerih ugotavljamo in merimo delavčev ravnanje s sredstvi v tekočem delu, kot osnove za pridobivanje osebnega dohodka na podlagi gospodarjenja z minulim delom.

Poglavitna zmotna, ki leži v osnovi teh odklonov, je v tem, da njihovi nosilci ne vidijo razlike med tem, da gre v enem primeru za delavce, ki v svojem tekočem delu uporabljajo sredstva družbene reprodukcije, v drugem primeru pa za delavce, ki iz pridobljenega dohodka razporedijo del sredstev v sredstva družbene reprodukcije in jih na podlagi svojih odločitev in sporazumov z drugimi delavci vložijo v družbeno reprodukcijo, po načelih združevanja dela in sredstev.

Praktična posledica odklonov te vrste je, da posvečajo pri oblikovanju instrumentov ekonomske motivacije pozornost samo oblikovanju in uveljavljanju kriterijev in meril, na podlagi katerih ugotavljamo in merimo delovni prispevek, ki ga daje delavec s svojim živim delom pri uporabi sredstev v tekočem delu. Taki kriteriji so v spletu osnov in meril za ugotavljanje delavčevega delovnega prispevka seveda potrebni. Toda na podlagi teh kriterijev ugotavljamo in merimo delovni prispevek, ki ga daje delavec s svojim živim delom pri ravnanju in uporabi sredstev reprodukcije (ekonomičnosti pri uporabi sredstev).

Če ostanemo samo pri teh kriterijih, potem seveda ostanemo brez ekonomske operacionalizirane ekonomske motivacije za gospodarjenje s sredstvi družbene reprodukcije, kot je opredeljeno v zakonu o združenem delu. Če pa na vrh vsega še razglasimo, da s kriteriji, na podlagi katerih ugotavljamo prispevek, ki ga daje delavec s svojim živim delom pri uporabi sredstev družbene reprodukcije, izpolnjujemo zahtevo po kriterijih, na podlagi katerih ugotavljamo prispevek, ki ga daje delavec pri gospodarjenju s sredstvi družbene reprodukcije (na podlagi minulega dela), potem pa vnašamo še zmedo v dohodkovne odnose in ustvarjamo zmoten vtis, da smo izoblikovali instrumente ekonomske motivacije za gospodarjenje s sredstvi družbene reprodukcije, čeprav tega dejansko nismo storili.

Drugo smer odklonov pa pomenijo vse tiste rešitve, ki opredeljujejo kriterije, na podlagi katerih naj bi delavci pridobivali osebne dohodke na podlagi minulega dela, povsem neodvisno od količine dohodka, ki so ga delavci v posameznih temeljnih organizacijah razporedili v sredstva družbene reprodukcije in neodvisno od dohodka, ki ga v posameznih obdobjih pridobijo na podlagi gospodarjenja s sredstvi.

Odkloni te vrste se izražajo v predlogih kriterijev, pri katerih se osebni dohodek delavca na podlagi minulega dela oblikuje v odvisnosti od delavčeve delovne dobe in kvalifikacije, neodvisno od sredstev, ki so jih delavci dejansko razporedili iz ustvarjenega dohodka v sredstva družbene reprodukcije in neodvisno od dohodka, ki so ga pridobili na podlagi gospodarjenja s temi sredstvi.

Taki kriteriji za prisvajanje osebnega dohodka ne vsebujejo ekonomske motivacije za gospodarjenje s sredstvi družbene reprodukcije, ampak samo vplivajo na količinsko povečevanje osebnih dohodkov v korist delavcev z daljšo delovno dobo in z višjo kvalifikacijo. To pa dejansko zadeva delavčovo živo delo in kriterij ter merila, na podlagi katerih ugotavljamo kvantum delavčevega živega dela, s katerim delavec sodeluje v tekočem delu.

Uspešno gospodarjenje z minulim delom je seveda predvsem odvisno od objektivne ekonomske povezanosti in odvisnosti delavčevega osebnega dohodka in dohodka, ki ga delavci v temeljni organizaciji pridobivajo kot rezultat gospodarjenja z minulim delom.

To povežemo je mogoče zagotoviti z institucionalizacijo ustreznih ekonomskih instrumentov. Dejali smo, da je dohodek, ki ga delavci pridobijo na podlagi gospodarjenja z minulim delom, kriterij za prisvajanje osebnega dohodka. Drugače povedano, prispevek delavcev v obliki minulega dela ugotavljamo in merimo s pomočjo dohodka (povečanja dohodka), ki ga delavci na tej podlagi dosežejo na enoto sredstev. Merilo

učinka gospodarjenja je ustvarjeni skupni dohodek na enoto skupnih združenih sredstev, ki so angažirana v tekočem delu. Za konkretno izpeljavo prisvajanja osebnih dohodkov na tej osnovi potrebujemo pokazatelj ustvarjenega skupnega dohodka na enoto vseh združenih sredstev, ki so bila angažirana v tekočem delu (ne samo odstopljenega denarja) in pokazatelj količine prihodka, ki je pridobljen v obliki nadomestila za gospodarjenje z minulim delom.

Druga poglavitna sestavina, od katere je odvisno delavčev prispevek osebnega dohodka na podlagi gospodarjenja z minulim delom, pa je delavčev delovni prispevek (upravljaljska dela) h gospodarjenju s sredstvi. Za delavčev delovni prispevek pri gospodarjenju z minulim delom sta bistveni dve sestavini, ki ju kaže sprejeti kot osnovo in merilo za ugotavljanje njegovega delovnega prispevka in osnovo in merilo za prisvajanje osebnega dohodka.

Ena teh sestavin je upravljanje z dohodkom, s katerim delavci zagotavljajo stalno povečevanje količine minulega dela. Druga sestavina je upravljanje z minulim delom, s katerim delavci odločajo o angažiranju sredstev v tekočem delu.

Delavčevega delovnega prispevka v teh primerih ne moremo meriti s samim kvantom vloženega konkretnega dela, ampak ga lahko merimo samo na podlagi ekonomske kvalitete upravljaljskega dela. Drugače povedano, pri prvi sestavini je merilo delovnega prispevka količina sredstev na enoto vloženega dela, ki jo delavci namenijo iz dohodka za akumulacijo. Pri drugi sestavini pa je merilo delovnega prispevka pridobljena količina dohodka (nadomestila) na enoto živega dela delavcev.

Ob tem je povsem razumljivo, da ni možno ugotavljati delavčevega osebnega prispevka pri gospodarjenju s sredstvi. Upravljaljske odločitve so plod ustvarjalne sposobnosti združenega dela in odločitve, ki je plod sporazuma. Tu je skupna odgovornost in skupni riziko za sprejete odločitve v sami naravi stvari. Napak pa bi seveda ravnali, če bi delavčev osebni delovni prispevek skušali ugotavljati na podlagi količine vloženih sredstev na delavca, ker bi nas to neizogibno potiskalo od družbeno lastniške narave dohodkovnih odnosov, in sicer na teren neke nove oblike delničarstva.

Zaradi tega je tembolj potrebno, da zelo jasno opredelimo, katere sestavine delavčevega dela tvorijo podlago za njegovo prisvajanje osebnega dohodka na podlagi prispevka pri gospodarjenju z minulim delom.

Ene izmed temeljnih sestavin je, da je delavec delal v organizaciji združenega dela v poslovnem letu (ali daljšem obdobju) v temeljni organizaciji, ko je le-ta razporedila iz svojega dohodka sredstva v akumulacijo in ko je sprejela odločitve o naložbi ali združitvi teh sredstev. Drugače povedano, delavec ima pravico do osebnega dohodka na podlagi prispevka pri gospodarjenju s sredstvi družbene reprodukcije za čas, ko je delal v temeljni organizaciji, pod pogojem, da je le-ta v tem času razporedila del dohodka v akumulacijo in angažirala sredstva s svojimi odločitvami o naložbi ali združevanju sredstev.

Pravico do osebnega dohodka pa lahko realizira tedaj, ko temeljna organizacija na podlagi takega svojega gospodarjenja s sredstvi realizira dohodek. To pravico realizira delavec ne glede na to, ali se dela ali ne več v temeljni organizaciji, v kateri je prispeval k rezultatom gospodarjenja s sredstvi.

Ob tem pa se takoj odpira vprašanje, kako vpliva delavčev tekoče delo na oblikovanje njegovega osebnega dohodka na podlagi prispevka pri gospodarjenju z minulim delom?

Eno prvih vprašanj, ki se s tem v zvezi postavlja, je:

Kakšen ekonomski vpliv ima stopnja sestavljenosti, multiplicitnosti dela delavcev (oziroma kot navadno pravimo, kvalifikacijska sestava dela delavcev) na opredeljevanje osnove, na podlagi katere delavec prisvaja osebni dohodek iz rezultatov gospodarjenja z minulim delom?

Za delovni prispevek v tekočem delu, katerega rezultat je pridobljeni dohodek, prisvajajo delavci osebni dohodek po dveh osnovah: na podlagi kvantuma in kvalitete svojega dejanskega opravljenega dela in na podlagi gospodarnosti pri uporabi in ravnanju s sredstvi v tekočem delu.

Nesporno je, da je delovni prispevek tako imenovanega sestavljenega dela (kvalificiranega dela) ob normalnem izpolnjevanju delovnih nalog (ob normalni storilnosti dela) v določenem razmerju z delovnim prispevkom enostavnega dela. Kot izhodišče za opredeljevanje tega razmerja nam vsekakor služi razmerje med sestavljenim enostavnim delom, s katerim opredeljujemo kvantitativno razmerje med enostavnim in sestavljenim delom. Sestavljeno delo je, če ga obravnavamo z vidika abstraktnega dela (potroška delavčeve delovne sile), nič drugega kot multiplicitirano enostavno delo. Dru-

gače povedano, če določeno sestavljeno delo vsebuje dvakratno, trikratno itd. količino enostavnega dela, potem je, ob normalni storilnosti, delovni prispevek določenega sestavljenega dela dvakrat, trikrat itd. večji od enostavnega dela.

Izkustvena analiza, ki jo je pred leti napravila Mednarodna organizacija dela, je pokazala, da so v družbeni stvarnosti izredno velike razlike v delovnih prispevih delavcev iste stopnje sestavljenosti dela delavcev (iste kvalifikacijske skupine). Te razlike znotraj iste stopnje sestavljenosti dela pa so tem večje, čim višja je stopnja sestavljenosti dela.

To drugače povedano pomeni, da se s stopnjo sestavljenosti dela povečuje tudi delavčev delovni prispevek k ustvarjenemu dohodku in s tem tudi k tistemu delu dohodka, ki ga delavci namenijo za akumulacijo. Delavec, ki opravlja sestavljeno delo, torej praviloma prispeva več enot ustvarjene vrednosti kot delavec, ki opravlja enostavno delo.

Iz tega je možno povzeti sklep, da bi bilo potrebno, v skladu z načelom delitve po delu, upoštevati pri opredeljevanju osnove za prisvajanje osebnega dohodka na podlagi gospodarjenja z minulim delom tudi delavčev delovni prispevek k ustvarjanju nove vrednosti dohodka in akumulacije. To pomeni, da bi bilo potrebno ugotoviti na podlagi delavčevega delovnega prispevka v tekočem delu, koliko je prispevek k novo ustvarjeni vrednosti (delavčev delovni prispevek pri ustvarjanju minulega dela), ki so ga delavci razporedili kot rezultat skupnega dela iz dohodka v akumulacijo.

Če gledamo razvoj odnosov v združenem delu dolgoročno, potem je povsem nesporno, da bo začela ta sestavina vplivati na preusmerjanje delavčevega osebnega interesa v tej smeri, da se bo začel dejansko osvobajati ujetosti iz zanke meznega ekonomskega instrumentaliteta in interesa, ki se lahko oblikuje na tej podlagi, in začel svoj interes vse bolj povezovati z interesom za razvoj družbene produktivnosti dela in dohodka. Povečevanje produktivnosti dela in dohodka pa postaja vse bolj odvisno od tehnično-tehnološkega napredka proizvodnih dejavnikov, od porasta njihove proizvodnje sile dela.

To pa terja silno povečevanje količine minulega dela na enoto živega dela. Tako stopata v prvi plan delavčevega osebnega interesa dve sestavini njegovega dela. Ustvarjanje čimvečje količine akumulacije v tekočem delu (produktivnost živega dela) in ekonomska kvaliteta gospodarjenja z minulim delom (ekonomska kakovost upravljaljskega dela).

Da bi se izognili napačnemu razumevanju, moramo takoj povedati dve stvari. Osnova, na podlagi katere naj bi delavec prisvajal osebni dohodek iz rezultatov gospodarjenja z minulim delom, opredeljuje seveda le razmerja med delavci v temeljni organizaciji, na podlagi katerih prispevajo osebne dohodke v odvisnosti od svojega delovnega prispevka k rezultatom gospodarjenja z minulim delom. Te osnove seveda ni možno vnaprej opredeliti v denarju, ker gre le za opredelitev osnove, na podlagi katere delavec prisvaja osebni dohodek. Višina osebnega dohodka pa je odvisna od pridobljenega dohodka na podlagi rezultatov gospodarjenja z minulim delom v določenem poslovnem obdobju in od tega, kako delavci razporedijo pridobljeni dohodek (dejansko gre za nadomestilo za uporabo odstopljenega minulega dela) po namenu porabe.

Prav tako se ne moremo, brez prejšnjih kvantitativnih analiz vnaprej opredeliti, ali kaže uporabiti razmerje med delovnim prispevkom določenega delavca in delovnim prispevkom delavca pri enostavnem delu kot podlago za ugotavljanje njegovega delovnega prispevka pri ustvarjanju vrednosti brez kakršnihkoli sprememb, ali pa je treba ta razmerja uporabiti samo kot indikacijo.

Naslednje vprašanje, ki se nam odpira v zvezi z opredeljevanjem osnove, na podlagi katere prisvaja delavec osebni dohodek od rezultatov gospodarjenja z minulim delom, pa je: Ali kaže pri opredeljevanju teh osnov upoštevati delovni prispevek strokovnih delavcev, ki pripravijo strokovne predloge za poslovne samoupravne odločitve, k ekonomskemu rezultatu gospodarjenja ali ne?

Priprava strokovnih predlogov za samoupravne poslovne odločitve tvori vsebino dela delavcem, ki jim je ta delovna zadolžitev v tekočem delu. Če zadevo gledamo samo s tega zornega kota, potem te sestavine ne bi kazalo vgrajevati v osnovo za prisvajanje osebnega dohodka od rezultatov gospodarjenja z minulim delom.

Vendar pa kaže ob tem upoštevati določilo zakona o združenem delu, ki ustanavlja delavčovo pravico na posebno nadomestilo v primeru, kadar s kakršnokoli obliko ustvarjalnosti prispeva k povečanju dohodka temeljne organizacije. Oblikovanje

strokovnih predlogov za samoupravne strokovne odločitve je skoraj praviloma povezano z ustvarjalnim delovnim prispevkom (razen v primeru tako imenovanih rutinskih odločitev) oziroma terja ustvarjalno delo in ga bo terjalo vse več. Iz lastne družbene prakse in iz izsledkov pred omenjene izkustvene analize, ki jo je pred časom napravila Mednarodna organizacija dela, pa povsem nedvomno izhaja, da se prav na visoki stopnji sestavljenosti dela kažejo največje razlike v kvaliteti dela delavcev iste stopnje formalne sestavljenosti dela. Te razlike povzroča prav ustvarjalnost kot komponenta dela, ki je pri nekaterih delavcih zelo skromna, pri drugih pa močno razvita. Ekonomsko aktiviranje te sestavine delavčevega dela postaja vse pomembnejše za družbeno produktivnost in dohodek združenega dela.

To so samo nekateri poglavitni razlogi, iz katerih lahko povzamemo en sam sklep: Kvaliteta delovnega prispevka h gospodarjenju z minulim delom, ki ima svojo podlago v strokovnem predlogu za samoupravno odločitev v gospodarjenju z minulim delom, bi morala biti vgrajena v osnovo za prisvajanje osebnega dohodka na podlagi prispevka pri gospodarjenju z minulim delom. Seveda moramo v organizacijah združenega dela izoblikovati ustrezne ekonomske instrumente. Pri tem pa je potrebno povsem nedvomno povedati, da je kriterij za ugotavljanje ustvarjalnega prispevka le stopnja povečane družbene produktivnosti in dohodka.

Dejali smo, da se delavci v temeljni organizaciji, ki odstopijo sredstva delavcem v drugi temeljni organizaciji, lahko odpovedo pravici do nadomestila za uporabo sredstev. Ob tem se bomo v družbeni praksi samoupravljanja znašli pred vprašanjem: recimo, da se delavci odrečejo pravici do nadomestila za odstopljena sredstva, ki so jih združili z delom in sredstvi delavcev, v drugi temeljni organizaciji, da bi jih le-ti vložili v razvoj določenih dejavnikov proizvodnje, katerih razvoj je v njihovem skupnem interesu. Ali delavci v takem primeru izgube tudi pravico do osebnega dohodka iz rezultatov gospodarjenja z minulim delom?

Odgovor na to vprašanje je vsebovan v določilu, po katerem so delavci zavezani gospodariti z minulim delom tako, da z njegovim aktiviranjem v tekočem delu povečujejo produktivnost svojega, skupnega oziroma celotnega združenega dela in dohodek. Z vsako naložbo minulega dela in z njegovim aktiviranjem v tekočem delu zasledujejo delavci prav določene, vnaprej opredeljene gospodarske rezultate, ki omogočajo doseganje večjega dohodka. Pri tem pa se lahko primeri, da pride v sedanjih tržnih pogojih in pri sedanjem neenakomernem razvoju proizvajalnih sil do povečanja dohodka ali v organizaciji, ki uporablja odstopljena sredstva ali v skupnem prihodku, ki ga prinaša proizvod skupnega dela delavcev v združenih organizacijah, ali pa v dohodku delavcev v temeljni organizaciji, ki je odstopila denar.

To se pravi, da delavci, ki se odpovedo pravici do nadomestila, ne izgube na ta način tudi pravice do osebnega dohodka od rezultatov gospodarjenja z minulim delom. To pravico seveda lahko uveljavijo, če ob združevanju sredstev določeno opredelijo, katere in kolikšne delovne oziroma proizvodne rezultate je mogoče doseči v proizvodnji, v katero so vložena združena sredstva, in kateri dohodek (oziroma povečan dohodek) je v tem primeru vzet kot merilo za presojo gospodarskega učinka odločitve o naložbi sredstev (učinku upravljaljskega dela) in kot vir sredstev za prisvajanje osebnih dohodkov iz rezultatov gospodarjenja z minulim delom.

Verjetno ni potrebno posebej utemeljevati, da se mora enako ravnati tudi pri naložbah sredstev v lastni temeljni organizaciji.

Pri celotni zasnovi in izpeljavi odnosov, ki so povezani z gospodarjenjem z minulim delom, kaže posebej opozoriti še na časovno razsežnost. Mislimo na dejstvo, da praviloma preteče precej časa od tedaj, ko delavci odločijo, da združijo del minulega dela z delom in sredstvi delavcev v drugi temeljni organizaciji, pa do tedaj, ko delavci v temeljni organizaciji prevzamejo odstopljeni denar in ga aktivirajo v svojem tekočem delu in ga začno v obliki udeležbe v skupnem dohodku vračati skupaj z nadomestilom, pa vse do časa, ko ga v celoti vrnejo.

Očitno je, da obstaja časovni razmik med tremi, za odnose, ki so povezani z gospodarjenjem z minulim delom, pomembnimi dejanji. Ta časovni razmik je v naravi same stvari in je lahko krajši ali daljši, kar je odvisno od dejavnikov, ki vplivajo na potreben čas za naložbo sredstev, za njihovo aktiviranje v tekočem delu in za čas njihovega vračila.

Prvo dejanje gospodarjenja z minulim delom je razporeditev določenega dela dohodka v akumulacijo (minulo delo). Drugo dejanje je odločitev za naložbo v določeno tekoče delo in opredeljevanje pogojev in

načina uporabe združenih sredstev. Tretje dejanje, ki traja dalj časa, je udeležba v skupnem dohodku, razporeditev nadomestila za uporabo odstopljenih sredstev po namenu porabe in prisvajanje osebnih dohodkov.

Za konkretno prisvajanje osebnega dohodka iz rezultatov gospodarjenja z minulim delom sta odločujočega pomena dva ekonomska instrumenta. Osnova za delavčev prisvajanje osebnega dohodka. Ta opredeljuje delavčev delovni prispevek k minulemu delu. Količina prihodka od nadomestila in količina sredstev, ki jih delavci razporedijo na sredstva za osebne dohodke.

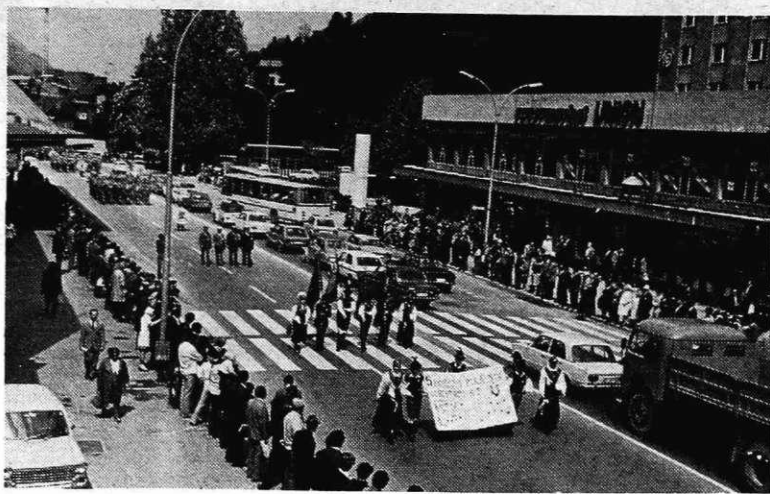
V vsakem poslovnem letu se na tej podlagi ugotovi, koliko znaša osebni dohodek iz rezultatov gospodarjenja z minulim delom na enoto delovnega prispevka h gospodarjenju z minulim delom ter ugotove osebni dohodek delavcev, ki so dali svoj delovni prispevek na tej osnovi.

Časovni razmik med časom, ko delavci dajo svoj delovni prispevek k minulemu delu in časom, ko na podlagi svojega delovnega prispevka prisvajajo osebni dohodek, bo praviloma trajal nekaj let, raztegnil pa se bo dostikrat tudi na daljšo dobo. Poleg tega delavci razporejajo vsako leto del dohodka v minulo delo in vsako leto združujejo sredstva iz minulega dela za naložbe v tekoče delo. To so razlogi, ki zahtevajo, da izoblikujemo poseben ekonomski instrument (neke vrste poseben vrednostni papir), s katerim bi vsako leto delavci v temeljni organizaciji potrdili vsakemu delavcu njegov delovni prispevek k minulemu delu, na podlagi sestavin, o katerih smo že govorili. Prav tako bi delavci v temeljni organizaciji vsako leto ugotovili prihodek od gospodarjenja z minulim delom. Na podlagi izdanih ekonomskih instrumentov bi vsako leto ugotovili opravičence do osebnega dohodka iz rezultatov gospodarjenja z minulim delom. Iz sredstev, ki bi jih iz prihodka od nadomestila razporedili za osebne dohodke, bi ugotovili osebni dohodek na enoto delovnega prispevka h gospodarjenju z minulim delom za tekoče poslovno leto.

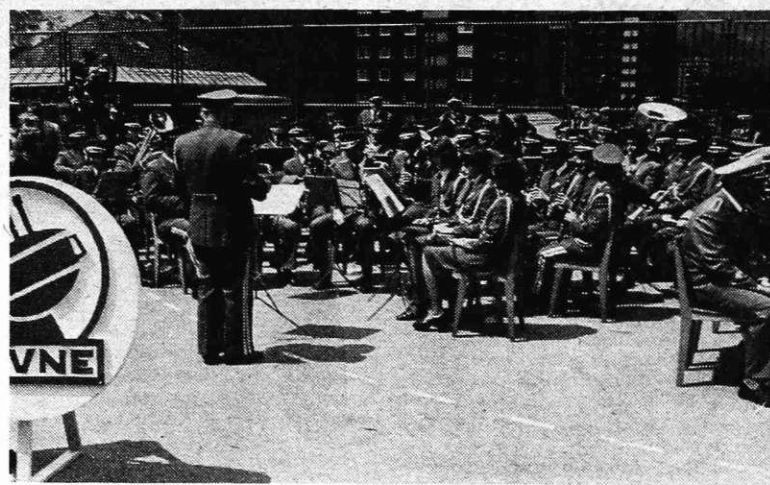
Tako bi zagotovili ekonomsko povezanost in odvisnost med dejanskim delovnim prispevkom h gospodarjenju z minulim delom in sredstvi za osebne dohodke iz rezultatov tega prispevka.

S pomočjo omenjenega ekonomskega instrumenta bi vsakemu delavcu, ki je dal svoj delovni prispevek h gospodarjenju v določeni temeljni organizaciji, zagotovili osebni dohodek iz rezultatov gospodarjenja z minulim delom v isti organizaciji, ne glede na to, v kateri organizaciji združenega dela delavec združuje svoje delo v času, ko se ugotavljajo rezultati minulega dela, h katerim je dal svoj delovni prispevek.

Delavec z daljšo delovno dobo bi si, na podlagi svojega kontinuiranega delovnega prispevka k minulemu delu, pridobil vse večjo količino delovnega prispevka k minulemu delu in bi se na tej podlagi stalno povečal tisti del njegovega osebnega dohodka, ki izvira iz rezultatov gospodarjenja z minulim delom. To bi ustvarjalo družbenoekonomski položaj delavca. Zlasti bi postajala ta sestavina njegovega osebnega dohodka vse pomembnejša v razdobju, ko začenja popuščati delovna in ustvarjalna sila delavca in se s tem zniževati njegov osebni dohodek od živega dela, kar trenutno predstavlja, ko se osebni dohodek oblikuje samo v odvisnosti od živega dela, skoraj nepremostljivo težavo. Celoten razvoj odnosov v združenem delu bi na teh osnovah lahko razvijali tako, da bi delavec po odhodu v pokoj prejemal osebni dohodek v obliki pokojnine tudi na podlagi svojega delovnega prispevka v minulemu delu.

Začetek imenitne parade pihalnih orkestrów slovenskih železarn

Pihalni orkester Ravenskih železarjev med koncertom

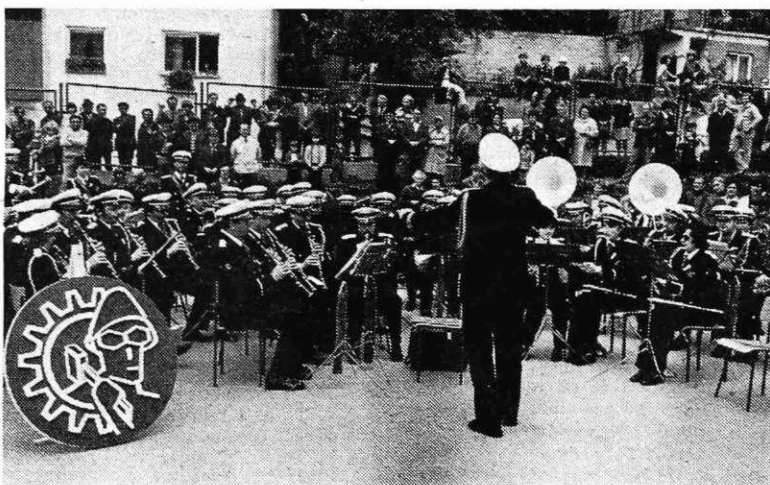
POLEG POSLOVNEGA SODELOVANJA NAS POVEZUJEJO TUDI SRCA

Štórski in jeseniški godbeniki v paradi

Pihalni orkester Štórskih železarjev pri izvajanju programa

Pihalni orkester Jeseniških železarjev med izvajanjem programa

Pihalni orkester tovarne Verig Lesce med programom

V sedanjem družbenem trenutku bi kazalo konkretno delo pri obdelavi in uvajanju osnov za prisvajanje osebnega dohodka v okviru dohodkovnih odnosov usmeriti na uredničevanje zlasti naslednjih nalog:

1. Določiti razmerje med dohodkom in sredstvi za osebne dohodke. V samoupravnih sporazumih o temeljih plana je treba opredeliti relativno razmerje med doseženim dohodkom in obsegom sredstev za osebne dohodke. To razmerje (proporc plana, ena izmed pravic in obveznosti, ki jo opredeljujemo v sporazumu o temeljih plana) opredeljuje na podlagi:

— dogovorjene ravni zadovoljevanja potreb, ki jih delavec krije za svojo neposredno, skupno in splošno

družbeno porabo iz svojega osebnega dohodka na enoto potrebnega živega dela,

— delovnega prispevka na enoto živega dela, ki ga delavec daje s svojim živim delom in pri gospodarjenju s sredstvi družbene reprodukcije, ki ga ugotavljamo in merimo na podlagi sporazumno določenih osnov in meril,

— dosežene ravni lastne in skupne družbene produktivnosti in produktivnosti skupnega združenega dela, ki jo ugotavljamo na podlagi doseženega dohodka na enoto vloženega živega in minulega dela.

To razmerje določamo dinamično. To pomeni, da opredelimo dinamiko gibanja sredstev za osebne dohodke v odnosu do dinamike gibanja dose-

ženega dohodka (proporcionalno, počasneje, hitreje).

2. Razvid del in opravil, ki jih opravljajo delavci, ki združujejo svoje delo v temeljni organizaciji (delovni skupnosti).

Delavci v temeljni organizaciji (delovni skupnosti) opredelijo razvid del in nalog, ki jih opravljajo delavci v okviru dejavnosti temeljne organizacije pri ustvarjanju, pridobivanju in razporejanju dohodka in pri gospodarjenju s sredstvi družbene reprodukcije.

Posamezna dela in naloge izrazijo na ta način, da opišejo vsebino dela, potrebno znanje pri delu in vse druge sestavine, ki tvorijo integriteto določenega dela ter pogoje, pod katerimi se določeno delo opravlja in ki so relevantne za težavnost dela

oziroma za telesno ali duševno obremenjenost delavca pri delu.

Na podlagi objektivnih indikacij delavci sporazumno razvrstijo dela in naloge po opisani zahtevnosti in določijo relativna razmerja med njimi.

3. Opredelitev osnov in meril za določanje in merjenje delavčevega delovnega prispevka.

Delavci so zavezani, da kot upravljalci opredelijo osnove in merila za ugotavljanje in merjenje delavčevega delovnega prispevka na način, ki vsakemu med njimi zagotavlja, da s povečanjem svojega delovnega prispevka pri ustvarjanju in povečanju dohodka, vpliva na raven in dinamiko svojega osebnega dohodka in na raven in dinamiko materialne podlage za zadovoljevanje svojih potreb.

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

MOŽNOSTI ZA ZNIŽANJE PORABE ENERGIJE V ŽELEZARSKI INDUSTRIJI

Železarska industrija je velik porabnik energije v obliki premoga, zemeljskega plina, nafte in električnega toka. V ZDA porabijo 5–6 % celotne energije, v Zvezi republik Nemčiji pa okoli 12 %.

Železarska industrija se je v preteklosti vedno trudila znižati porabo energije, ki je predstavljala precejšen delež v proizvodnih stroških. Ti napor so segali od uporabe bolj kakovostnih surovin, do proizvodnje in predelave trgovinskih proizvodov. Nedavno izredno povečanje svetovnih cen za energijo in zmanjšanje zalog premoga za koksiranje, zemeljskega plina in nafte, je pospešilo raziskovalne in razvojne napore za nadaljnje znižanje porabe energije v železarski industriji. Določeno spreminjanje tehnologije bo omogočilo znižanje porabe deficitarnih virov energije, kot sta zemeljski plin in nafta, v korist premoga.

Nekatere razvojne možnosti, ki bodo pomagale prihraniti energijo v železarski proizvodnji, so opisane v tem sestavku.

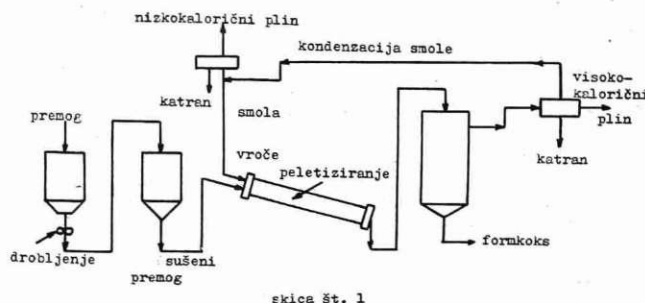
MOŽNOSTI PRI PROIZVODNJI KOKSA

Koksarske peči so integralni del železarske industrije. Veliki napor in mnogo raziskav je bilo namenjenih razvoju postopka za izboljšanje kakovosti koks, uporabi raznih vrst premoga, zmanjšanju onesaženja okolja in znižanju porabe koks v plavžih. Uporaba formkoka, predgrevanje premoga in suho gašenje koks so zaenkrat glavne razvojne možnosti pri proizvodnji koks.

Razvoj formkoka: Formkok je v bistvu proizvod predelave premoga, ki je ali pooglenel ali na pol pooglenel. V zadnjem času je zanimanje za formkoks naraslo zaradi zmanjševanja svetovnih zalog kakovostnih premogov primernih za koksiranje. Velik del sveta nima teh vrst premoga. Istočasno pa so na razpolago velike zaloge premoga, ki ni primeren za proizvodnjo koks ali pa je zaradi visoke vsebnosti žvepla slabše kakovosti. Takšne premoge je mogoče uporabiti za proizvodnjo formkoka, kjer obstojajo možnosti za znižanje vsebnosti žvepla.

Proizvodni postopek za formkoks ima tri faze: začetno – koksanje, oblikovanje ali briketiranje in končno koksanje. Najmanj 20 raznih postopkov so že razvili do raznih stopenj, vendar do zdaj še niso osvojili nobenega za proizvodnjo tega koks, uporabnega v plavžu. Kot primer je na skici št. 1 prikazan postopek, ki so ga razvili v ZDA in danes proizvaja formkoks po tem postopku poskusna naprava z dnevno proizvodnjo 500 ton.

Pri tem postopku je del premoga zmešan z vrtnjenimi ostan-

skica št. 1

ogreto na temperaturo 450 stop. Celzija. Pri prehodu te mase peči nastanejo peleti in zato odpade potreba za posebnim briketiranjem. Končno koksanje je izvedeno v kontinuirno obratujoči pokončni retorti. Dosedanja 100 % uporaba tega koks v poskusnem plavžu je pokazala zadovoljiv rezultat.

Nadaljevanje prihodnjič

8 IZ KRONIKE KOKRŠKEGA ODREDA

NAPAD NA »TITOVO VAS« IN
NA 3. BATALJON

Prvi bataljon pod Stolom je v prijetni »Titovi vasi« bival že polna dva meseca. Tudi sosednji tretji bataljon si je v Dragi postavil prijazno taborišče in tu taboril že kar dober mesec dni — vse od 27. decembra 1945.

Tako sta oba bataljona izjemno dobro preživela prvi dve zime. Sovražnik pa je vsak dan občutil uspešnost delovanja obeh bataljонов, ki sta v svojih taboriščih imela ne le dobri zatočišči, temveč tudi priročni izhodišči v okolico.

Vsi so vedeli, da to ne more trajati do konca vojne, kajti to bi bila dokončna kapitulacija sovražnika. Taborišči sta bili tudi že bolj ali manj kompromitirani, zato so v obeh bataljoni poostreli obveščevalno in varnostno službo.

V prvem bataljonu so bile najpomembnejše straže, ki so bile usidrele na Smokuškem vrhu — bile so na treh krajih — in so zvezo s štabom vzdrževale celo telefonsko.

V tretjem bataljonu so močne zasede imele ob vhodu v Drago. Tudi strelske järke so si uredili, kajti sovražne skupine so večkrat silile v dolino. Nekajkrat so sektor tretjega bataljona sovražniki napadli tudi demonstrativno, da bi tako bataljon držali v napetosti in ga utrujali.

V podnožje Stola in v smeri »Titove vasi« pa so z Golfa večkrat streljali s topovi in tudi s težkimi minometi. Vendar so granate letele prek taborišča, ker je bilo le-to za vrhom in v mrtvem kotu. Bataljon je streljanje vznemirjalo, ker je dokazovalo, da Nemci vedo za »Titovo vas«. Res so mnogo vedeli o njej in še so zbirali podatke. Zato so bili tudi poučeni, da v bataljonu vlada red, disciplina in pripravljenost.

Končno je prišel čas, ko je sovražnik moral nekaj storiti, oziroma upoštevati predlog poveljstva 517. bataljona deželnih strelcev, da bi pri omejevanju partizanske aktivnosti pomagala, samo izvedba obsežne akcije na območju Stola. Samo tako bi morda zavarovali železniški promet, ki je bil tod že resno ogrožen.

Zadnje dni januarja so obveščevalci začeli sporočati, da se Nemci pripravljajo na obsežno hajko. V obeh bataljoni so poostreli varnostne ukrepe.

Iz nepopolnih podatkov — tako sovražnikovih kot odrednih — je vendarle moč ugotoviti, da so bile za ta napad angažirane večinoma nemške sile. To so bile čete 28. SS polka »Totenkopf«, protiletalskih in varnostnih enot ter orožnikov.

Te enote so prišle iz Radovljice, Brezje, Lesc, Mušenj, Poljč, Jesenic in Žirovnice. Domobranci, ki jih je bilo 40, so bili iz postojanke na Brezjah.

Skupaj je bilo za napad na oba bataljona zbranih čez 800 sovražnikovih vojakov, podprtih z nekaj topovi in minometi. Imeli so tudi smučarske oddelke. Nemški dokument navaja, da so bili usmerjeni predvsem na koto 1183 pod Stolom. Tam pa je bila »Titova vas«. Bataljona sta tedaj skupno s tistimi v solah in ambulajah štela 253 borcev in bork: prvi bataljon 134, tretji bataljon 119 borcev. Če

odštejemo nesposobne in odsotne, je bilo za boj tedaj sposobnih okoli 234 borcev.

Sovražnik je dosegel tri in polkratno premoč v moštvu, še večjo pa v oborožitvi. Razen tega odredna bataljona nista mogla računati na rezervo, pomoč ali daljše spopadanje, medtem ko so nemške sile vsako uro lahko stvoje moči okrepile s posadkami iz bližnjih postojank. Obveščevalci so že poprej ugotavljali, da je bila bojna morala tega SS-polka še vedno na precejšnji višini, medtem ko je med vojaki protiletalske zaščite, tako imenovanimi »flakovci«, vladala nizka bojna pripravljenost.

Torej — odnos sil je bil 3,5 : 1 v očitno, veliko korist napadalca. Večina teh sil je bila usmerjena proti »Titovi vasi«, manjši del pa proti Dragi, kjer je bil tretji bataljon. Gostota napadalcev proti »koti 1183« je tako porasla — najmanj pet napadalcev na enega borca prvega bataljona. Opozoriti je treba še na tri zanimivosti:

— prva je ta, da so v ponožju vsega sektorja, kamor je bil uperjen napad, hkrati križarile številne patrulje, na raznih križiščih pa so na morda umikajoče partizane pričakovale skrite zasede;

— druga je bila v tem, da so Nemci oba bataljona nameravali presenetiti še ponoči ter ju napasti še med spanjem, kar bi bilo katastrofalno;

— tretja zanimivost da so Nemci v zgodnjih jutranjih urah šli v hajko tudi v predel Karavank nad Jesenicami, Javornikom in Koroško Belo.

Tako je bil ves sektor od Jesenic na zahodu in do Begunj ter Dobrče na vzhodu blokirani in pripravljen »za veliko nemško akcijo«. Toda sposobni odredni obveščevalci so dovolj zgodaj zvedeli za vse te nemške namene. Vedeli niso le s kolikšno močjo jih bodo napadli. Tako napad ni bil presenečenje. Tudi žirovniški orožniški komandir je sporočil marsikaj. Oba bataljona sta bila o sovražnikovih koncentracijah in namerah obveščena ter zato pripravljena na napad najkasneje 30. januarja zvečer. Največ zaslug pri obveščanju tretjega bataljona v Dragi je imela Katarina Šenk-Tetka.

Poveljstvi obeh bataljонов sta imeli nekaj ur časa, da bi se odločili za umik ali pa se pripravili na obrambo. A ker so bile razmere in relief dokaj različni, so bile tudi odločitve različne. Enotni pa so bili glede potrebe po okrepljenem zavarovanju.

V prvem bataljonu so samo potrdili že prejšnjo odločitev in se pripravili na obrambo na treh krajih. Umaknili bi se pozneje, kar bo pač odvisno od sovražnikove moči in sprotnih sprememb.

V tretjem bataljonu so blizu vhoda v Drago zasedli in utrdili pripravljene järke ter po sporočilu o nevarnosti postavili tja tudi težke in lahke strojnice.

Borci prvega bataljona se za borbo niso odločili zato, da bi branili Zavrha in tisti kosček hribovja, temveč zato, da bi z ugodnih položajev Nemcem pokazali, da ne morejo več šariti tod, četudi jih je veliko več kot partizanov. Hkrati pa

bi, kar je bil predvsem namen poveljstva, bataljon prestal bojno šolo, ki ni bila le potrebna, temveč glede na že precej utrjeno moštvo, oborožitev in zemljišče, tudi možna. Braniti »Titovo vas« za vsako ceno, čeravno je bila nadse prijetno bivališče, pa nikakor niso hoteli.

V tretjem bataljonu je bilo drugače: imeli so trden namen braniti vhod v dolino z vsemi močmi. Če bi napadalec uspel vdor v dolino, ne bi bil ogrožen le tretji bataljon, temveč tudi hrbtni položaji prvega bataljona pod Stolom. Iz Drage na Zavrha ni bilo daleč.

Kako se je vse začelo in odvijalo?

Nemci so se vznemirili Stola, ustrezno nameram, začeli iz raznih smeri približevati že v torek, 30. januarja, zvečer. Le kako so mogli ob taki številčnosti, zgusčeni na tako majhnem prostoru in v krajih z dobro partizansko obveščevalno mrežo, misliti na presenečenje in da bi bataljona zgrabili celo med spanjem? Res so blokirali ves ta sektor, a obveščanje zaradi tega ni zastalo.

Razen tega je bila tista noč jasna in mesečna, kar ni bilo brez pomena. V belem snegu je bil viden vsak premik. Seveda ne tistih, ki so nosili bela zaščitna ogrinjala, vendar je bilo okrepljenim in budnim stražarjem opazovanje precej olajšano.

Najprej se je 30. januarja čez sto policistov iz Lesc in Radovljice pripeljalo z vlakom do Must pri Žirovnici. Od tu so se proti »Titovi vasi« odpravili po dolini Žingarice, to je v smeri zahod — vzhod.

Isto noč se je iz postojanke na Jesenicah pripeljalo na železniško postajo v Žirovnici 120 protiletalskih topničarjev. S seboj so imeli tudi štiri protiletalske topove. Tri so namestili takoj na postaji, enega pa so odpeljali v vas Doslavče, od koder so potem tudi streljali na Zavrha.

Sredi noči 31. januar ob 1. uri je 365 moč, med njimi 25 pripadnikov SD — varnostne službe — in 40 domobrancev, odrinilo pod Stol in v Drago iz rajona Radovljice.

Četrta policijska skupina pa je to noč šla iz postojanke v Poljčah ob 5. uri zjutraj. Ta se je hotela v Dragi lotiti tretjega bataljona in skupno s sosednjo kolono policistov ogrožati hrbet prvega bataljona.

Iz bližnjih postojank so bile v zasede in patrulje v ravninske predele še številne druge skupine. Tako so domobranci iz Kovorja odšli v dve smeri: — 27 moč je krenilo proti Zviram, skupina petnajstih domobrancev pa je ta dan postavila zasedo pri Sv. Neži — na Brezjah. Tja je bilo tik pod Dobrčo.

Iz sokoškega doma v Žirovnici je to jutro tudi odšla močna skupina policistov. Zasedo je postavila med Mostami in Potoki tik ob železniški progi. Kdor bi hotel pod ali izpod Stola, bi moral naleteti nanjo.

Isto jutro, 31. januarja, je deset orožnikov iz Begunj odšlo v zasedo na Zgoš, skupina petnajstih domobrancev z Brezje pa je postavila zasedo v Peraškem klancu.

Tako podprt napad je bil nevaren obema bataljonom, zlasti branilcem »Titove vasi«.

Umik z Zavrha je bil za partizane dokaj neugoden. Pravzaprav se ni bilo mogoče umakniti daleč. Razen tega so se napadalniki odrekli približevati skrivaj in v belih maskirnih oblekah.

Borci so spali oblečeni in obuti, s pripravljenim orožjem ob sebi. Pospravili so tudi vso opremo, hrano ter vse drugo, da bi v primeru umika vse odnesli s seboj. Sovražnik naj bi dobil le gole barake.

(Se nadaljuje)

I-o ga je še bolj zmedlo, kajti rajši bi videl pred seboj nasprotnika, ki bi mu zabrusil v obraz resnico in mu napovedal boj.

— Plačali smo vam zakoniti odpovedni rok, je nadaljeval lastnik dnevnika.

— Vendar mi niste povedali, zakaj. Ne prosim vas ničesar, le to bi rad vedel — zakaj? Ali za zvesto službo in za poštenost ali čemu?

— Gospod Potrebin, je rekel lastnik še zmeraj mirno, vendar za ton ostreje. — S podjetjem niste več v službenem razmerju in po zakonu je to dovolj. Menda vam imam pravico odpovedati, kakor bi imeli pravico odpovedati tudi vi, če vam ni bilo pri meni všeč... Potrebujem zvestih, zanesljivih sodelavcev, drugi pa naj si poiščejo delo drugod.

Direktor je poiskal na mizi papir, se zagledal vanj, potem pa se obrnil k Marjanu Gobcu in Čuku, da nadaljuje z njima prekinjeni pogovor.

— Hvala gospod direktor, je rekel Potrebin odsekano, ošinil z zaničevanja polnim pogledom bivša novinarska tovariša, ki sta povesila oči, kajti v trenutku so si pogledali možje v obraze in spregledali vse račune in zanke.

Prepolno mu je bilo srce spoznanja in grenkobe, da bi mogel še kaj povedati, tudi zamalo se mu je zdelo, da bi se prerekal s sebičnimi, hladnimi računari. Njegove oči so povedale vse: da jih zaničuje in se za zmeraj posavlja od njihove obrti, da zapuša službo in pot k uspehom, ohranja pa sebe in svoj ponos.

Z naglim gibom se je obrnil in s trdimi koraki zapustil sobo.

Na hodniku je srečal Košmrlja. Bil je upognjen, v obraz siv in brez življenja, le počasno premikanje nog je izdajalo, da mož še živi. V desnici je nosil šop korekturnih stolpcev.

Drug pred drugim sta obstala. Ob pogledu na starca je pozabil Potrebin lastno bolečino. Zasmilil se mu je, bilo ga je sram, ne da bi vedel zakaj.

Košmrlj je uprl v mladega moža svoje kalne oči. Stisnil mu je roko in dejal:

— Tako je življenje... Če človeka na stre tista nujna človeška tragika, ki nas spremlja vse življenje, potem se družba potruditi, da zada človeku dovolj udarcev... Bojim se, tudi vas bodo strli, preveč je hudobije na svetu.

Potrebin se je zgrozil. Stiskal je starčku roko, toliko da ni zajokal.

— Toda jaz sem z vami, je šepnil Košmrlj in pohitel s korekturami v stavnico.

Ko je odhajal Potrebin izpred tiskarne, se mu je vrtelo v glavi. Le eno besedo je ponavljal:

— Mrhovinarji...!

Ni razločil ne ljudi ne hiš, mimo katerih je hitel, kakor da pred nekom beži. Ko je prečkal cesto, je za las manjkalo, da ga ni posnel tovorni avto. Tedaj se je spomnil, da beži domov. Upočasnil je korak, a šele pred hišo se je popolnoma zavedel, kaj se je zgodilo in v kakšnem položaju je. Spomnil se je, da ga ta dan pričakuje družina še bolj željno kakor sicer, saj je bilo prvega, žena pa že nekaj dni ni imela niti za na trg. Ponavadi je bil nakupil vsakega prvega nekaj sladkarij, narezek in steklenico vina. Zato je pred hišo postal, premislil in se napotil nazaj v mesto.

Tako bo, kakor vsakega prvega, je sklenil. Ničesar naj še ne zvedo. Naj se vsaj ta dan še vesele! Še prehitro pride spoznanje...

I

Od tistega dne je postajal dnevnik vse zanimivejši, vse bolj pisan, poučen in zabaven, kakršen pač dober list mora biti. Posebno tretja in četrta stran sta bili mični. Ušesom in očem lokalne rubrike ni ušla nobena novica, noben škandal, nobena senzacija s policije ali sodišča, z občinske seje ali iz mestnega podzemlja. Tisti čas smo lahko brali tako ganljive reportaže iz sirotišnice ali bolnišnice, da so si ljudje skoro želeli tja, pa tako uničujejo članke o razmerah v tem in onem podjetju, da je ljudstvo malone jurišalo nanj. O nekaterih tovarnah je pisal list spet tako, da je vsa dežela zavidala tam zaposlenim delavcem in da so se gnetli brezposelni pred vhodnimi vrati teh tovarn na dan od starih jutraj do poldneva. Kadar je pisal list o nekaterih letovisih ni manjkalo podgan in nočnega hrupa, v člankih o drugih pa je mrgolelo šumljajočih potokov, blagih sapic in senčic, odličnih pijac in jedač ter vlnudnih sobaric.

V tem se je bivši novinarski pripravnik Hanzi Čuk docela prelevil v urednika Ivana Čuka. Meščanstvo je sprejelo novega urednika in javnega delavca brez pomislekov v svojo toplo sredo.

Indonezijec že iz navade pove višjo ceno, ne da bi te hotel ogoljufati. Prvič smo za isto pot plačali precej več kot drugič.

Pripeljali smo se v center, kjer je pravi živ-zav. Povsod je dosti batika tekstila. Batik je tehnika barvanja tkanin s pomočjo voska. Vse barve so naravne. Raznobarven les ali rastlina; kar nočeš, da se obarva, se prekrije z voskom. Tak postopek barvanja smo si ogledali tudi na Javi. Povsod so enkratni raznobarvni orientalski vzorci.

Otroci izkoristijo vsak prihod tujcev. Prodajajo vse kar jim pride pod roke: obleko, slike, izdelke iz lesa ali kosti, razglednice ter hrano oziroma sadje. Če jim je kakšna reč všeč, bi najraje kar zamenjal rekoč: »Daj mi tvoje sandale, jaz ti pa dam tele.« Deklice pa žele šminko: »Stara sem 12 let in po šoli imamo ples oziroma balet.«

V tem letoviškem in trgovskem mestu je ves čas živahen promet. Če si branjevec želi iz enega v drug kraj, pospravi le mizo in že gre drugam. Ker so Indonezijci izredno majhni ljudje, se vidi, kot da bi hodile po cesti samo mize, obložene s sadjem, ali pa z izdelki iz slame, kosti ali lesa. Mnogi so že vedeli, da se tu dobijo lepe slamnate košare, ali ličen zložitiv klobuk, z vopisani sončniki in dežniki, ki jih doma uporabljajo za senčnike na svetilkah.

Nekateri branjevec so imeli tudi pingo — lahek drog, po navadi deblo mlade palme, na katerem nosijo na obeh koncih obešena bremena.

Tudi otroci so zaposleni v nešteti majhnih trgovnicah, v razmerah, ki so skrajno škodljive za njihovo zdravje in vzgojo. Trgovnice, ki so bile že zaprte, so imele pred vrati ali pred izloženim oknom polno majhnih pestrih ikeban v čast Buddi, da bi trgovina dobro cvetela in da bi bili srečni v življenju. Polni novih doživljaj in razigrani smo se z lokalcem odpeljali v hotel Sanur Beach.

Zvečer smo se odpeljali z majhnimi avtobusi japonske izdelave na ogled ljudskega plesa Kechak. Avtobusi so za 20 ljudi, nizki in z ozkimi sedeži.

ANICA AŽMAN V NAJVEČJEM SNEŽNEM METEŽU NA VELIKO POTOVANJE V DEŽELE OB EKVATORJU 9

Indonezija je izredno bogata z rudami: kositer, boksit, magnezij, baker, nikelj, zlato, srebro. Bogata so tudi nahajališča nafte in črnega premoga.

POGLEJMO NEKAJ DESETLETIJ NAZAJ

Do leta 1942 je bila Indonezija nizozemski teritorij. Od leta 1942 do leta 1945 je bila pod japonsko okupacijo. Leta 1945 pa jo je narodnoosvobodilno gibanje pod vodstvom dr. Sukarna in dr. Hatta proglasilo za republiko. Štiri leta so trajali boji med indonezijskimi in nizozemskimi enotami. Leta 1949 se je Nizozemska odpovedala celotnemu ozemlju, razen Nove Gvineje (Zahodni Irian).

Prvi predsednik Indonezije je postal dr. Sukarno leta 1950, ko je bila ustanovljena republika Indonezija. Leta 1957 je Nizozemska zavrnila pogajanja o Zahodnem Irianu, zato so zemlje zasedle indonezijske enote. Po plebiscitu leta 1969 se je zahodni Irian priključil Indoneziji. Leta 1963 so dr. Sukarna

imenovali za doživljenjskega predsednika. Leta 1965 je vojska zadušila državni udar, ki so ga izvedli komunisti. Leta 1966 je general Suharto postal vrhovni poveljnik vojske, nato pa predsednik republike, in je bil leta 1973 ponovno izvoljen.

Dr. Sukarno je bil na položaju 40 let. Včasih je vodil revolucije, predpisoval filozofijo, odredil delovanje ne samo posameznikov, marveč tudi strank, si dovoljeval nevarna tveganja in nagle preokrete, se zavedal položaja, ki so mu ga pripravili moč legend in njegov temperament. Sukarnovim zaslugam za sodobno Indonezijo nihče ne oporeka. Sam general Suharto je v istem ekspoziciju, v katerem je trdil, da je dolgoletni predsednik napravil resne politične napake, istočasno odločno in jasno ocenil Sukarnove zasluge v najnovejši zgodovini Indonezije.

V času bivanja na Baliu so bile temperature od 32 do 38 stop. Celzija, nočne pa nikoli pod 28 stopinj. Začutili smo reakcije zaradi nenadne spremembe klime: malo glavobola, vnete oči zaradi prepiha, ki ga nisi čutil, prehlad črevesja... Vse to je bilo le prehodnega značaja — zdravnik je dal tablete ali kapljice, pa je bilo vse dobro. Vsak je hitro pozabil, da mu je sploh kaj bilo. Ker smo bili še polni vtisov z Sri Lanke in pester poti na Bali, smo imeli en dan prasto za počitek, kopanje ali individualne ogled.

Ker nas je večina menila, da si bomo odpočili doma, smo šli sami na raziskovanje in ogled. Nekateri so si najeli taksi in se odpeljali v glavno mesto Balija Denpasar. V skupnici, ki se je odločila drugače, nas je bilo pet. Po vsej verjetnosti mora biti tudi kakšen lokalni avtobus, smo si mislili. Hodili smo po cesti in spraševali. Nekdo je pokazal mali poltovorni avto in res je bil to lokalni, ki je vozil v mesto in nazaj. Voznega reda ni imel in tudi pravega postajališča ne. Koliko je bilo smeha, ko smo se trpali vanj. Ozke klopi, nizka streha; za majhne in suhe ljudi kot so Indonezijci. Nerodno je samo, da sprevoznik, ki visi na koncu poltovornjaka ne zna niti enega tujega jezika. Precej denarja si prihraniš, če znaš vsaj nekaj indonezijskih besed, ker

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 5. seji 22. maja obravnaval poročilo o delu samoupravne stanovanjske skupnosti v mandatskem obdobju 1973–1977 in njen program za 1978. leto, poročilo o izdelavi študije vodnih virov Save Bohinjke in Dolinke, ki ga je pripravil Geološki zavod Ljubljana, poročilo sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu za 1977, poročilo oddelka za notranje zadeve o stanju cest, črnih točkah in prometni varnosti v radovljiški občini, poročilo o organizaciji in delovanju dimnikarske službe, poročilo oddelka za družbene dejavnosti o sistematskih preventivnih zdravstvenih pregledih borcev NOV za obdobje 1975 do 1977, poročilo o ureditvi predpisov občinske skupščine in njenih organov od 1965. leta dalje, poročilo o problematiki poravnalnih svetov v KS, poročilo o delu delovne skupine za opravljanje nadzorstva nad zakonitostjo dela OZD, predlog za izredni odpis zapadlih in neizterljivih davčnih obveznosti nekaterih zavezancev za 1977. leto ter ocene vojnih proizvodnih načrtov TOZD v občini.

2. junija bo na strelškem poligonu garnizije JLA Bohinjska Bela vsakoletni partizanski tabor heroja Tončka, ki ga za 430 učencev sedmih razredov osnovnih šol radovljiške občine organizira OK ZRVS, OK ZSMS in občinski štab teritorialne obrambe v sodelovanju s pripadniki JLA iz Bohinjske Bele in Radovljice. Na programu tabora je tehnični zbor z razstavo pehotnega orožja, streljanje z vojaško puško, razgovori o vojaških šolah ter miting s kulturnim programom, ki ga bodo pripravili udeleženci tabora sami. Vodstveni kader bo iz vrst učencev, mentorji pa bodo rezervne vojaške starešine.

29. in 30. maja so imele druge seje vse skupščine SIS družbenih dejavnosti radovljiške občine. Delegati obeh zborov so sprejemali ugotovitvene sklepe o prispevnih stopnjah za vsako SIS, ki se združuje iz bruto OD zaposlenih. Izvolili so tudi nove odbore samoupravne delavske kontrole in potrjevali letošnje programe in finančne načrte.

Izvršni svet je na predzadnji seji sklenil, da bo za široko javno razpravo odobril 80.000 din financiranje tiskanja devet tisoč izvodov osnutka statuta občine Radovljica iz proračunske postavke Indok centra. Osnutke statuta bodo razdelili vsem gospodinjstvom in vsem TOZD in OZD v občini.

Mladinsko delovno brigado Stane Žagar, v kateri je 35 radovljiških mladincev in mladink, je 26. maja obiskala na delovni akciji Samac–Sarajevo, v mladinskem naselju v Zavidovičih, petčlanska delegacija iz radovljiške občine. V delegaciji so bili predstavniki občinskih DPO in predstavnik pokrovitelja MDB Stane Žagar Plamen Kropa. Pogovorili so se o tekočih problemih v brigadi ter o nalogah, ki čakajo ZSMS v občini v predkonjgrednem obdobju.

Družbeni pravobranilec samoupravljanja v Radovljici, ki opravlja svojo funkcijo tudi za občino Trzin, je v 1977. letu obravnaval 343 zadev, ali 65,7 % več kot leto prej, ko je bilo v obravnavi 207 zadev. Lani je bilo v pretresu iz občine Radovljica 260 ali 75 % in iz občine Trzin 83 ali 25 % vseh obravnavanih zadev.

Na 21. seji predsedstva OK ZSMS Radovljica 19. maja so se dogovorili o izdelavi osnutka predloga kadrovske liste za organe OK ZSMS, ki jih bodo izvolili na volilni konferenci do 15. junija. Obravnavali so tudi družbeni dogovor za pridobivanje sredstev za osebno in skupno uporabo in nagrajevanje funkcionarjev, poročilo o poteku priprav za osrednjo proslavo dneva mladosti in potrdili rokovnik za javno razpravo o gradivu za 10. kongres ZSMS, ki bo oktobra v Novi Gorici.

Predsedstvo občinskega odbora ZZB NOV Radovljica je na 6. seji, 26. maja, razpravljalo o osnutku družbenega dogovora o pridobivanju sredstev za osebno in skupno porabo ter o določanju OD in drugih osebnih prejemkov za delegate, voljene in imenovane funkcionarje v SRS. Pregledali so tudi oceno zveznega odbora ZZB NOV o priznanju posebne delovne dobe za udeležence NOB ter spregovorili o problematiki zdravstvenega varstva članov ZZB NOV.

Kot že vsa leta nazaj so tudi lani v radovljiški občini zabeležili povečano število izdanih potnih listov in vizumov. Na novo je upravni organ občinske skupščine izdal ali zamenjal 4.073 potnih listov, podaljšal veljavnost 2.720 potnim listom in izdal 79 viz za potovanje v države, kjer se zahtevajo vizume. Istočasno je bilo izdanih tudi 73 viz oz. dovoljenj za podaljšanje bivanja v Jugoslaviji tujim državljanom.

Po podatkih prijavno odjavne službe je bilo na območju radovljiške občine lani prijavljenih 30.775 oseb, od teh 16.165 žensk in 14.610 moških. Iz drugih republik se je v 1977. letu prijavilo 850 in odjavilo 699 oseb. Matični uradi so v rojstne knjige vpisali 440 otrok, od teh jih je bilo v tujini rojenih 12 (starši so naši državljani). V matične knjige umrlih pa je bilo lani vpisano 178 smrti, od tega sta dve osebi umrli v tujini.

Komisija za varstvo narave pri OS Radovljica bo po sklepu izvršnega sveta že v maju in začetku junija organizirala javne razprave o osnutku zakona o triglavskem narodnem parku. Razprave bodo samo za občane KS Bohinjska Bistrica, Stara Fužina, Srednja vas in Koprivnik–Gorjuše. Po razpravah bo izvršni svet ponovno proučil vse pripombe in izrekel svoje mnenje o osnutku tega zakona.

V Radovljici je bilo 22. in 23. maja posvetovanje skupnosti slovenskih občin o problematiki in razvijanju kmetijstva v gorskih predelih. Izvršni svet OS Radovljica je bil zadolžen, da pripravi skupno z republikami centrom za pospeševanje kmetijstva referat o dosedanjih ukrepih, posegih in dosežkih na območju gorskih kmetij v radovljiški občini. Razen tega so bili na posvetovanju obdelani tudi referati o položaju in o vlogi kmetijskega gospodarstva, gozdarstva in pridobivanje hrane.

Od 15. do 20. maja so se zvrstili v 19 krajih radovljiške občine zbori kmetov – gozdnih posestnikov, ki jih je sklical centralni svet temeljne organizacije kooperantov zasebnega sektorja Gozdnega gospodarstva Bled. Udeleženci so bili seznanjeni o izvršenih sklepih zborov kmetov 1977. leta in o poslovanju temeljne organizacije kooperantov v 1977. Sprejeli so proizvodni program za 1978. leto, se dogovorili o politiki cen lesa v tekočem letu in spremembah zakona o kmetijskih zemljiščih.

Po sklepnih podatkih analitične službe, ki so te dni v razpravi po delegacijah za vse tri občinske zore, je razvidno, da je bilo lani na območju radovljiške občine 245.002 gostov, od teh 154.988 domačin, pretežno iz drugih republik in pokrajin in 90.014 tujih. Lanskoletna turistična bera je bila po pričakovanju slabša kot predhodna leta, saj so zabeležili kar 11.883 manj tujih turistov. Izpad so omilili domači gosti, ki jih je bilo 17.625 več kot leta 1976. Če je verjeti napovedim, bo letos obiskalo turistične kraje radovljiške občine vsaj 15 % več tujih gostov.

V hotelu Golf na Bledu je bilo od 16. do 18. maja IX. vsakoletno posvetovanje o odpadnih vodah, ki ga je organiziral jugoslovanski center za specializacijo kadrov za energetiko v Beogradu. Razprave so tekale o problemih industrijskih in komunalnih odpadnih voda, kar je bilo podano v več kot 20 referatih. Udeleženci iz vse Jugoslavije so v okviru programa posvetovanja obiskali nekatera industrijska podjetja v Sloveniji.

Na 26. razširjeni seji izvršnega odbora KK SZDL Radovljica so sprejeli predlog kadrovskih sprememb v uličnih in vaških odborih ter predlog kandidature za novega predsednika, namestnika in tajnika KK SZDL. Za novega predsednika je predlagan Boris Robič, za namestnika Frane Grce in za tajnika Pavla Avsenek. Vse imenovane kandidate bodo izvolili na 4. seji KK SZDL, ki bo v začetku junija, hkrati pa bodo izrekli soglasje za imenovanje novih članov poravnalnega sveta v KS Radovljica, ki so jih predlagali vsi ulični in vaški odbori SZDL za svoja območja.

Republiška skupnost za ceste je podala skupščini občine Radovljica poročilo o izvajanju plana in rekonstrukcije regionalnih cest v radovljiški občini za 1978. leto. Predvideno je, da se bo letos začelo z rekonstrukcijo ceste na odseku Sotška–Bohinjska Bela, ceste na odseku Mrzli Studenec–Rudno polje in Zlatnik–Mrzli Studenec, ceste na odseku Podnart ter ceste na odseku Begunje–občinska meja z občino Trzin (Pod gorami). Na večini odsekov že potekajo pripravljala dela, nadaljevala pa se bodo v naslednjih mesecih.

Delavski svet tovarne Veriga Lesce je sprejel sklep, da zaradi proizvodnih nalog v bodoče ne sme biti v delovnem času nobenega sestanka samoupravnih organov in političnih organizacij. Hkrati je posredovano vsem občinskim DPO, SIS in skupščini stališče, da se seje in druga zborovanja v delovnem času popolnoma opustijo in naj se sklicujejo v popoldanskih in večernih urah.

Delavski svet TOZD Iskra Otoče je na 1. seji med drugim sklenil, da bo finančno podprl delo svojih DPO. Osnovni organizaciji sindikata je odobril 40.000 din dotacij, osnovni organizaciji ZSMS 16.000 din, osnovni organizaciji ZK in aktivu ZZB NOV po 10.000 din dotacij.

Namesto 26. maja kot je bilo napovedano, bo krajevni odbor Rdečega križa Ljubno organiziral predavanje dr. Bojana Fortiča o posledicah kajenja v petek, 2. junija ob 19. uri v dvorani TVD Partizan. Organizatorji so prepričani, da bo tokrat udeležba vseh krajanov, zlasti pa mladine, večja kot na predavanju 17. maja, ko se je zbralo le 15 poslušalcev.

V Šivčevi hiši v Radovljici razstavlja slikar samorastnik Viktor Magyar, pedagog doma iz Tuhinjske doline, ki ustvarja v Grosupljem. Njegova dela v tehniki olje na les, risbe in sitediski – razstavljen je 26 slik in 15 risb, predstavljajo med slovenskimi samorastniki svojstveno doživetje kot ilustracija pesmi o naravi ljudi in lepoti Dolenjske, ki mu je najbolj pri srcu. Magyar se je uveljavil na številnih razstavah v domačih in tujih razstaviščih. Razstava bo na ogled do 12. junija.

V hotelu Park na Bledu je bilo prejšnji teden XI. mednarodno pisateljsko srečanje, ki ga je organiziral slovenski PEN klub s finančno podporo Kulturne skupnosti Slovenije. Sodelovalo je 40 pisateljev iz 20 držav.

V počastitev 100-letnice rojstva Otona Župančiča in dneva mladosti je DPD Svoboda Rudija Jedretiča Ribno v soboto, 20. maja, v združenem domu v Ribnem pripravila proslavo z otvoritvijo razstave ročnih del deklet in žena iz KS Ribno, ki je bila na ogled do 25. maja.

PRIPRAVE NA OSMO SREČANJE REZERVNIH VOJAŠKIH STAREŠIN JUGOSLAVIJE

Vse slovenske občine, oziroma regije se že nekaj časa pripravljajo na osmo srečanje rezervnih vojaških starešin Jugoslavije, ki bo tokrat v SR Sloveniji od 2. do 4. julija in bo sklenjeno z osrednjo partizansko proslavo v Dobrem polju v Suhi krajini ob 35-letnici kočevskega zbora in ustanovitve divizij ter korpusov NOV Jugoslavije, ki so bili ustanovljeni na območju Slovenije.

Prvo srečanje je bilo pred osmimi leti v SR Bosni in Hercegovini na tleh legendarne Sutjeske z geslom »Čuvajmo in razvijajmo bratstvo in enotnost narodov in narodnosti Jugoslavije«. Srečanje je bilo s svojo vsebino in namenom globoko vgrajeno v program in politiko Zveze komunistov Jugoslavije, da se okrepi enotnost in bratstvo samoupravne socialistične Jugoslavije, njena uvrščena politika, ohranjajo pridobitve NOB in socialistične revolucije. Srečanja že osmo leto zapored manifestirajo značaj političnega delovanja in povezovanja ZRVS z mladino, borci, JLA in teritorialno obrambo. Vedno potekajo v času praznovanja dneva borca – 4. julija in imajo vzgojni ter delovni značaj. Prispevajo h krepitvi bratstva in enotnosti narodov in narodnosti Jugoslavije in družbenopolitičnih sil v občinah, krajevnih skupnostih, organizacijah združenega dela in drugih skupnostih.

Letos ima srečanje še posebno pomembno idejnopolično obeležje, saj bo tesno povezano s sporočili enajstega kongresa ZKJ in osmega kongresa ZKS. Zbor več tisoč rezervnih vojaških starešin bo pomenil nov dokaz politične osveščenosti in kontinuitete razvijanja in negovanja tradicij revolucije in NOB ter nadaljnjo krepitve bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti. Letošnje srečanje se bo odvijalo z geslom »Bratstvo in enotnost«.

Vsi udeleženci srečanja iz republik in pokrajin prispejo v SR Slovenijo

z avtobusi in sicer udeleženci iz SR Bosne in Hercegovine na ljubljansko področje, iz SR Hrvatske na celjsko-koroško iz SR Makedonije na dolenjsko, iz SR Srbije na mariborsko-pomursko, iz avtonomne pokrajine Vojvodine na primorsko, iz avtonomne pokrajine Kosovo na obalno-kraško področje, na Gorenjsko pa prispejo udeleženci iz SR Črne gore. Občina Jesenice bo gostiteljica približno petdesetih rezervnih vojaških starešin iz SR Črne gore. Zato je bil pri občinski konferenci ZRVS Jesenice formiran pripravljalni odbor za izvedbo srečanja iz vrst članov sekretariata in članov družbenopolitičnega in gospodarskega življenja občine Jesenice. Že iz začetnih priprav je razvidno, da bomo goste seznanili z družbenopolitičnimi in gospodarskimi dosežki in našo občino. Od naravnih lepote si bodo gostje ogledali Kranjsko goro in Bled. Seznanili jih bomo z zgodovino NOB, spominskimi obeležji in ogledom Begunj in Drage.

Programi srečanja so po vsebini in obsegu izredno obsežni in pestri. Zagotavljajo, da se bodo gostje prijetno počutili in da se bodo seznanili z izkušnjami zveze rezervnih vojaških starešin v Sloveniji. Dosedanje priprave v naši občini, ki se še vedno dopolnjujejo, naj zagotavljajo, da bo srečanje v vsebinskem in organizacijskem pogledu v celoti uspelo. Osmo srečanje bo nov prispevek k nadaljnjemu utrjevanju in poglobljanju bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti.

Jože Urh

DESETI ZBOR SLOVENSkih AKTIVISTOV IN BORCEV NOV TER SLAVJE PREŠERNOVCEV

Letošnji deseti – jubilejni zbor gorenjskih aktivistov, borcev, internirancev in zapornikov bo v nedeljo, 11. junija, ob 10. uri v Kranji, na prostoru gorenjskega sejma v Savskem logu. Slavnostni govornik bo predsednik izvršnega sveta skupščine SR Slovenije Anton Vratuša. Na tem zboru bodo proslavili tudi 35-letnico ustanovitve VII. udarne brigade Franceta Prešerna.

Na tej slovesnosti bo Prešernovi brigadi delegacija italijanskih partizanov – GARIBALDINCEV izročila zlato partizansko zvezdo, ki jo bodo v imenu Prešernovcev sprejeli prvi komandant Ivan Javor, Vinko Zontar in Adolf Kosterov s praporom brigade.

V kulturnem programu bodo sodelovali pihalni orkester, recitatorji in pevski zbori.

Po svečanem delu proslave bo tovariško srečanje. Srečanje borcev Prešernove brigade ob 35-letnici ustanovitve bo v nedeljo, 9. julija, ob 10. uri pri osnovni šoli v Martinj vrhu. Za to srečanje, na katerega so vabljeni vsi borci brigade, njihovi svojci in prebivalci Gorenjske ter Dolenjske, Notranjske, Primorske in Štajerske, bodo izdane posebne, jubilejne spominske značke.

Roman Stana

Pogled iz Plavškega rova proti Prigodam (foto B. Blenkuš)

ZAKAJ TAK ODGOVOR?

Dne, 11. maja je bil objavljen članek pod naslovom »ODNOS KS PLANINA POD GOLICO DO OBČANOV«, v katerem sprašujem, zakaj občan ne bi mogel dobiti zapisnika na vpogled. V članku avtorice pa sem dobil v tolažbo odgovor. Člani sveta krajevnih skupnosti so menili, da je bilo o cesti že toliko govorjenja, da naj bo stvar zaključena. To pa zame ni odgovor. V članku navajate, da za cesto od Jerce naprej še niso izdelani projekti; skozi vas pa da niso potrebni. Sprašujem se, kaj se bo naredilo brez projektov. Če je mišljeno položiti samo asfalt brez ostalih del, potem nismo naredili nič. Če pa upoštevamo vse ostalo: oporni zidovi, razširitev ceste in vodovodno napeljava, je denarja premalo. S tem denarjem bi verjetno dobili daljši odsek položene asfalta, če bi delali tako, kot smo sklenili. Saj je na spodnjem delu ceste mnogo manj zemeljskih del. Sicer pa naj o tem odločajo strokovnjaki.

Tajnica KS naj se prepriča za kakšen princip gre. Upam, da to ni princip, če zagovarjam sklepe zbora občanov, pač pa princip ostalih, ki hočejo drugače. Prosil bi, če se lahko občanom objavijo uradne ure, da ne bomo nadlegovali tajnice v prostem času.

A. K.

TOVARIŠU TITU ZA VSAKO LETO KRES

Prišla je pomlad in z njo najlepši mesec maja. Meseca maja zacvetijo drevesa, postaja vedno bolj toplo in ptice pričnejo veselo peti. V tem prepletem mesecu praznuje svoj rojstni dan naš dragi tovariš Tito in mladina ta dan proslavlja dan mladosti. Ta dan je Tito na Brionih sprejel tudi štafeto mladosti, katero mu je prinesel Čedo Djordjevič. Vanjo smo vsi mladi Jugoslavije vtakli čestitke, pozdrave in vroče želje, da bi še dolgo vodil našo Jugoslavijo. Mnogo pionirjev širom Jugoslavije je bilo te dni sprejetih v ZSM.

Tako je bilo tudi na naši šoli. Letos smo pridelili za dan mladosti še posebno slovesnost. Naši ovčarji so ustanovili društvo ovčarjev »Ovčar Marko«. Da bi lahko pasli svojo drobnico, so posekali delo Rebrja. Ker smo imeli dovolj hoste, smo se odločili, da bomo Titu za rojstni dan zakurili toliko kresov, kolikor ima

let. V prostem času smo jih hodili delat. Trudili smo se, da bi bili čim večji in polni, da bodo lahko plameni vzplapolali visoko v nebo. Vendar nam ni šlo vse po maslu. Vsak dan sproti nam je dež močil kresove in bali smo se, da res ne bodo zagoreli. Učenci našega razreda so izdelali še 62 bakel.

Trudili smo se, da bi bile lepe, da bi napis Tito čim lepše in svetleje zagorel. Dan po prazniku smo se vsi učenci zbrali v Rebrju ob svojih kresovih. Ob 20. uri so najprej zagorele bakle z napisom Tito, takoj za tem pa so zagoreli kresovi, drug za drugim.

Ob ognjih smo veselo zapeli in tako slovesno počastili naš praznik — dan mladosti. Vsak plamen je tovarišu Titu nosil naše želje za njegov rojstni dan.

Jolanda Klobasa, 6. b, COŠ
Žirovnica, novinarski krožek

REPUBLIŠKO TEKMOVANJE V VESELI ŠOLI

Letos smo bili na naši šoli zelo aktivni. Tudi v veseli šoli, ki jo že deset let organizira Pionirski list z namenom, da bi obogatili naše znanje, smo dosegli vidne uspehe. Na občinskem tekmovanju smo osvojili pet prvih mest in smo se zato 28. maja udeležili republiškega tekmovanja v Cerknem, katerega pokrovitelj je bila domača tovarna Eta. Tekmovalo je kar 354 veselih šolarjev.

27. maja ob 10. uri smo se odpravili v Cerkno. Tam so nas domačini toplo sprejeli. Najprej so nas obvestili, kje bomo spali, potem pa so nas poslali v dijaški dom na kosilo. Po kosilu smo se z avtobusi odpeljali v partizansko bolnico Franjo. Po ogledu bolnice so kadeti miličniške šole priredili program. Nato smo se vrnili k šoli. Izpred šole smo se nekateri odpeljali v Idrijo,

kjer smo spoznali nove prijatelje — vrstnike, pri katerih smo tudi prespali.

Drugo jutro smo se ob 9. uri zbrali pred šolo — spomenikom NOB v Cerknem in se porazdelili po razredih. Naloge vesele šole smo reševali pol ure. Vprašanja niso bila težka, toda moral si temeljito poznati vso snov vesele šole, pa tudi šolsko znanje si moral kar spretno uporabljati pri reševanju. Po tekmovanju so nam gostitelji priredili kulturno zabavni program, v katerem so nastopali Tomaž Domicelj, Marjetka Falk-Neca, Janez Hočevar-Rifle, skupina Dvanajsto nadstropje, Božo Kos in Rado Časl kot napovedovalec. Ob popevkah in šalah smo vztrajno čakali na objavo rezultatov. V tekmovanje smo vložili precej truda, čeprav ni nihče od naših občinskih prvakov postal republiški prvak.

Po objavi smo imeli kosilo v menzi tovarne Eta, nato pa smo se odpravili domov. Bili smo zadovoljni, čeprav je marsikdo pričakoval več. Odnegli smo lepe spomine na partizansko Cerkno, na program, katerega je pripravilo uredništvo Pionarskega lista ob 30-letnici njegovega izhajanja in ob 10-letnici vesele šole.

Branka Bešter

BODOČE DELO DRUŠTVA INVALIDOV JESENICE

Društvo invalidov Jesenice je imelo pred kratkim sejo izvršnega odbora, na kateri so pregledali program svojega dela za leto 1978 in ugotovili, da je le-ta doslej v celoti realiziran. S področja rekreacijske in kulturne dejavnosti pa so sprejeli še naslednje naloge:

— 10. junija ob 15. uri bo IV. tradicionalno srečanje težjih invalidov društev Gorenjske, katerega organizator je društvo invalidov Škofja Loka. Srečanje bo s kulturnim programom v Ratečah pri Škofji Loki. Iz jeseniškega društva se bo tega srečanja udeležilo 50 članov.

— Od 23. do 25. junija bo tridnevni izlet po poteh AVNOJA. Ogledali si bodo Plitvička jezera, Drvar, Bihač, Jajce, Banjo Luko, Mrakovico-Kozaro, Jasenovac. Za ta izlet bo društvo sprejemalo prijave 31. 5., 2. 6. in 7. 6. v pisarni društva od 16. — 18. ure. Število je omejeno.

— Organizirali bodo tretje tradicionalno srečanje, namenjeno predvsem težje prizadetim članom — invalidom. To bo piknik v naravi v počastitev DNEVA BORCA — 4. julij. Letošnje srečanje bo verjetno na Poljanah.

Poleti leta 1928, tik pred šestojanuarsko diktaturo, je bil organiziran kanal internacionalnih kurirjev prek Begunjske, Zelenice in Tržica. Javke so bile organizirane tudi po raznih krajih v Podlublju, Bistrici in Svecih. Prenasali so partijsko literaturo, organiziran pa je bil tudi prehod partijskih funkcionarjev. Zveza internacionalnih kurirjev je bila nekje ob Vrbskem jezeru v Avstriji, vodil pa jo je dr. Aleš Bebler. Kanal je deloval nemoteno tri leta. Na jugoslovanski strani so ga vodili člani KPJ Tržica do aretacije leta 1931. Večinoma so bili obsojeni na robijo in poslani v Glavnjačo. Preneseni material je prihajal po zvezi na Jesenice in Bohinjsko dolino do aretacije Tineta Vistra in Toneta Verglja, člana pokrajinskega komiteja ter Smolnikarja leta 1930. Vister je bil obsojen na 18 mesecev zapora, katere je odsedel v Glavnjači. Ostala dva pa sta bila na prisilnem delu na neki žagi v Vidmu — Krško. Vsi trije so bili obsojeni po zakonu o zaščiti države po proglasu šestojanuarske diktature, po katerem so bili člani KPJ izven zakona.

To je bil najbolj krvavi režim, saj je bilo v tistem času ubitih kar sedem sekretarjev SKOJ-a, mnogo pa jih je trpelo strašna mučenja na robijah, med drugimi tudi tovariš Tito. Tako je že v letih 1930/31 KPJ izgubila s pokrajinskim komitejem vse vezi, saj je bila večina takratnih partijskih funkcionarjev na robijah ali v emigraciji.

Zgodaj pomladi meseca marca 1931 sem dobil od člana okrožnega komiteja Jožeta Azmana iz Nomenje naloge, da obiščem člana pokrajinskega komiteja KPJ Toneta Verglja, ki se je predčasno vrnil iz konfinacije. Dal mi je tudi znak razpoznavanja: »Ali je Pepca doma?« To ime se me je prijelo potem, ko sem opravljal kurirske posle na relaciji Bohinj—Jesenice in Gornjesavska dolina. V pomoč mi je bil France Guzelj in pozneje tudi Stane Bokal.

Namen tega mojega obiska je bil, da se poživim in vzpostavim na Jesenicah in sploh na Gorenjskem partijska organizacija, ki je bila zaradi režimskega terorja popolnoma v razsulu. Ko sva si izmenjala znake spoznavanja z očetom Toneta, mi je dovolil vstop v kuhinjo, nato pa me je sprejel Tone, seveda tudi z znakom spoznavanja in me povabil v sobo. Tam so bili še Janez Mlakar, Albin Sušnik, France Krašovec, Tina Vister, Jože Repic iz Bohinja, učitelj Janez Perenič, takrat sekretar na Jesenicah in Albin Pibernik. Na tem sestanku se je razpravljalo o zamisli Toneta Verglja in Jožeta Azmana, da se organizira nekje v gorenjskem kotu partijska tiskarna, ki bi zalagala s pisano besedo vso Gorenjsko in zasedeno Primorsko. Zato je bila nujna finančna pomoč in privoljenje CK KPJ, ki pa je bil v emigraciji na Dunaju ilegalno, ker je bila z Avstrijo in Italijo podpisana kocišja o pragonu sumljivih političnih osebnosti in o njihovi vrnitvi Jugoslaviji. Že pred tem sestankom je po nalogu KP Anka Vergelj spremljala Janeza Pereniča na neke zveze v Celovcu in to nekajkrat, kar pa je bilo zelo tvegano, saj je policija vedela, da je Anka Tonetova sestra. Zato niso upali več tvegati. Tako je bilo na tem sestanku sklenjeno, da odide Jože Repinc iz Bohinja s spremnim pismom in glede tiskarne povpraša CK KPJ.

Jože Repinc je namreč najbolj poznal Dunaj, ker se je leta 1918 zdravil v tamkajšnji vojaški bolnici zaradi ozeblin, ki jih je dobil na ruski fronti, obvladal pa je tudi nemški jezik. Poznal je tudi prehode preko Karavank, saj je bilo to prenašanje zamišljeno na tihotapski način. Imel je sicer potno dovoljenje, vendar je z njim potoval samo enkrat. Da je bilo njegovo nezaupanje upravičeno, se je izkazalo pozneje, ko so ugotovili, da je bila na potnem dovoljenju označba, kar je pomenilo, naj avstrijska policija pozorno spremlja lastnika tega dovoljenja. Ker sem bil zadolžen za njegovo varnost in počitek po vrnitvah ali odhodih, se še danes dobro spominjam, kakšne težave je moral kurir premagati, ko se je moral skrivati na periferiji velikega mesta. Priporočeval mi je, da je po več dnevih iskanja dobil na Dunaju zvezo preko Rotte Hilfe z neko Židinjjo, kurirko CK KPJ in šele čez devet dni so ga začeli sprejemati razni člani CK, toda vsak v drugem koncu velikega mesta, navadno v kakšnem parku. Tudi prenočeval je v zasilnih barakah in ker je policija delala nočne racije, je bil vedno v pripravljenosti, da pobegne, da ne pade v roke policiji.

Ko se je po desetih dneh srečal s Prežihom — Lovrom Kuharjem, članom CK KPJ, mu je pojasnil naš namen, da ustanovimo nekje v Bohinjskem kotu tiskarno. Na CK se jim je to zdelo zelo tvegano, ker bi zanjo vedelo preveč tovarišev, čeprav ni še niti obstajala. To mu je omenil tudi tov. Prežih. Namesto

tiskarne pa mu je Lovro Kuhar — Prežih predlagal, naj organizira kanal za prenos literature prek Karavank na tihotapski način. Predlog je sprejel, čeprav je vedel, da s tem tvega tudi svoje življenje. Čez nekaj dni so mu izročili 12 kg literature, ki je morala dospeti po kurirjih nekam v Vojvodino. To je bil poskus CK, kako bi potekala organizacija prenosa in če je partija v Jugoslaviji po ilegalnih kanalih sposobna dostavljati literaturo do naslova, pri čemer je bila vključena tudi jeseniška.

Toda šlo je bolj počasi in s precejšnjo zamudo. Njegova kurirska naloga je bila, da prenese literaturo le do Gozd Martuljka, od tam naprej pa je bil zadolžen Tine Vister. V letu 1931 je šel še dvakrat na Dunaj in nazaj čez Karavanke. Ker pa je na tej strani odpovedala kurirska zveza, je ena pošiljka literature propadla pod neko skalo v Gozd Martuljku. Nekajkrat sva priskočila na pomoč midva s Francetom Guzeljem, ki je imel brata orožnika v Kranjski gori, hodil pa se je ženit v Gozd Martuljek. To nama je prišlo prav, ker kot planinca nisva bila sumljiva, da prenašava kaj protidržavnega, razen tega pa sva bila na obisku pri bratu orožniku Vencjenu.

V letu 1932 je Repinc odšel sedemkrat po literaturo, trikrat pa je Lovro Kuhar prišel do Celovca in sta se tam pogovorila, kar je bilo potrebno. Prenesena literatura je delala precej preglavic. Prenasati iz Gozd Martuljka je bilo zelo nevarno, saj so bile patrole žandarjev vedno v zasedah ob cesti proti Mojstrani in Kranjski gori. Prenos in oddajo naprej, je nato prevzel France Krašovec, ki je z zanesljivimi tovariši usposobil kurirsko linijo do Ljubljane. V letu 1932 jo je večkrat dostavil do Kopavnika Janez Robič, od tam pa sva jo Franc Guzelj in Alojz Tišov prenesla do Staneta Bokala. Ker je bilo v letu 1932 te literature potrebno prenašati vedno več, si je Repinc dobil dva pomočnika in sicer Janeza Robiča iz Gozd Martuljka in njegovega bratranca, ki je med okupacijo umrl v Dachau. Janez Robič je bil zaposlen v mizarni Železarni.

V mesecu februarju 1933 je Jože Repinc zopet odšel na Dunaj. Aprila je bilo prinesene 40 kg literature, ki pa je bila zaplenjena na jeseniškem kolodvoru. Ker je takratna oblast ugotovila, da prihaja partijska literatura nekje iz Gorenjske, je svoje izkušene agente razvrstila širom Gorenjske. Past smo že sumili, a smo kljub opozorilom bili preveč neprevidni. Prva žrtev je bil mladinec Janez Bartelj (padel v NOV za Lukmana), ko je od Janeza Robiča prenašal literaturo. V Gozd Martuljku je vstopil na vlak orožnik in ga na jeseniškem kolodvoru aretirali. Takoj so aretirali tudi njegovega brata, še živčnega Franceta Barteljna. Aretirani so bili še: Janez Perenič in France Krašovec, v Gozd Martuljku pa Janez Robič, kateremu je takratni komandir žandarmerije Jože Cvetko v Kranjski gori rekel: »Le poglej še enkrat, toda zadnjikrat v prelepo savsko dolino!«

Vse aretirane so zasliševali in prepetali na kolodvoru na Jesenicah. Temu je seveda sledilo iskanje glavnega kurirja v Bohinju. Tamkaj so našli na dva zastopnika neke tovarne kaolina iz Zagreba, katerima

je kredo dobavljal Jože Repinc. Takoj so ju aretirali in pripeljali na Jesenice na zaslišanje. Ker pa o literaturi nista ničesar vedela, so ju zelo mučili in nato skupno z ostalimi odpeljali v kranskojgorske zapore, razen Franceta Barteljna, ki so ga priprli na Jesenicah in po tednu dni izpustili. V Kranjski gori so jih zasliševali tajni policisti Čermak, Jelenič in Bizjak.

V Bohinju so bili aretirani brat kurirja Valentin Repinc, njegov bratranec Peter Arh iz Srednje vasi in njegov svak Franc Vojvoda. Najslabše jo je odnesel Arh, ki ga je orožnik tolkel po glavi s puškinim kopitom, ko ga je ukljenjenega vodil od doma preko Senožet v Bohinjsko Bistrico. Od tam so bili odpeljani z vlakom in ljubljanske zapore. Valentina Repinca in Petra Arha so po 14 dnevih izpustili. Toda Arh je bil po dveh mesecih odpeljan v umobolnico zaradi posledic poškodb ob aretaciji in je tam umrl. Franc Vojvoda je bil izpuščen po dveh mesecih, prav tako tudi Janez Robič in Janez Bartelj. Janez Perenič je odsedel šest mesecev in je bil suspendiran z delovnega mesta učitelja, ravno tako France Krašovec. Za glavnim kurirjem pa je bila takoj prve dni izdana tiralica in razpisana nagrada 50.000 din tistemu, ki bi o njem dal kakršnekoli podatke. Orožništvo za ves zgornji del Gorenjske je bilo pojačano. Vsak orožnik je imel kurirjevo sliko. Preiskali so vse bohinske planine, Poljkluko in pomnožili patrulje ob avstrijski meji, toda brez uspeha.

Vse drugače pa bi lahko bilo, če bi policija dobila dokumente Albina Pibernika, Franceta Guzelja in avtorja članka za odhod v SSSR. Tov. Repinc nam je prinesel iz CK formularje v nemškem jeziku, ki jih je izpolnil Janez Mlakar. Kurir jih je odnesel na Dunaj, a po 14 dneh smo bili obveščeni, da take ljudi rabi partija doma. To je izjavil tov. Prežih kurirju in tov. Boris Kidrič tov. Mlakarju.

Kurirska linija je bila zaenkrat prekinjena. Treba je bilo poskrbeti, da Jože Repinc odide v emigracijo. To pa je bila moja naloga, ker sem bil odgovoren za njegovo varnost. Tako sem imel prepoved, da se čim manj družim s komerkoli, ki bi bil sumljiv takratni oblasti. Ko sem po tednu dni dobil sporočilo, da je kurir prikrit v vasi Studor in da naj mu preskrbim denarna sredstva za odhod, sem se posvetoval s Stanetom Bokalom, Albinom Pibernikom, Janezom Mlakarjem, Tonetom Čufarjem, Francetom Guzeljem, Tonetom Vergljem in Tonetom Talarjem. Vsamo prispevali nekaj, tudi v tuji valuti. Tako mi je dala tudi tov. Kraševca 1.000 din, pri tem pa me opozorila, da me iščejo, toda pod imenom Pepca. V Železarni smo kupili tudi nekaj odpadnih žičnikov, da jih je nek tovariš odnesel v Bohinj in prodal, izkupiček pa dal kurirju. Temu je tako bilo omogočeno, da je odšel v emigracijo. Tri mesece je ostal na Dunaju pri CK, nato pa je odšel v SSSR in kasneje med prstovoljce v Španijo. Po okupaciji leta 1941 se je vrnil prek Karavank v Bohinj, toda našel se je izdajalec in po 12 dneh ga je gestapo aretirali. Poslan je bil v Begunje in po dveh mesecih v Srbijo. V domači kraj se je vrnil po osvoboditvi leta 1945.

PROGRAM TURISTIČNEGA DRUŠTVA

Na seji upravnega odbora turističnega društva Jesenice so 25. maja razpravljali o graditvi TRIM steze čez Žerjav in o programu dela v letošnjem letu. Za nadaljevanje del na TRIM stezi, to je za postavitev telovadnih objektov, so doslej zbrali 23.500 din prispevkov, ki so jih letos dali TOZD Iskra Blejska Dobrava, Ljubljanska banka, Gorenjka, Univerzal, največ pa občinski sindikalni

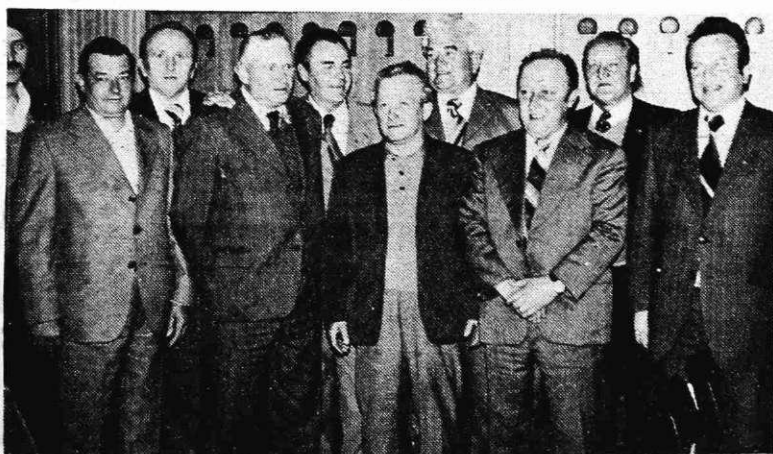
svet. Glede na to, da se je nekaj sredstev le zbralo, so pričeli z deli za ureditev devetih postaj in z izdelavo navodila za uporabo ter z izdelavo reklamnih napisov. Dogovorili so se, da bo drugi teden v juniju seja komisije za graditev TRIM steze na kateri bodo sprejeli nadaljnji program del, ki bo v skladu z razpoložljivimi sredstvi.

Na seji so obravnavali program dela turističnega društva za letošnje leto in ga z dopolnitvami sprejeli. Predvidevajo ustanovitev informativne službe, za kar pa je potrebna pridobitev novega ustreznega prostora, povečanje prenočitvenih zmogljivosti, nadaljno izvajanje akcije »lepe rože in lepa okolica« ter vključitev v republiško akcijo »izbiramo najbolj prizadeven turistični kraj v Sloveniji«, vključitev v tekmovanje, ki ga je razpisala gorenjska turistična zveza, dograditev TRIM steze, postavitev ustreznih reklamnih panojev, izdajo novega prospekta, prizadevanja — za večjo čistočo in manjšo zaprtašenost, sodelovanje s sosednjimi turističnimi društvi pri urejanju skupnih nalog, prizadevanja za razvoj kmečkega turizma na področju Planine pod Golico ter Javorniškega rovtja in drugo. Za uresničitev tega programa si bodo prizadevale tri obstoječe komisije, za pospeševanje kmečkega turizma pa bodo komisijo še imenovali.

LETOS OBRAMBNI DAN V KS PLAVŽ

Lani so obrambni dan uspešno izvedli v krajevnih skupnostih Sava ter Javornik — Koroška Bela. Letos je na vrsti krajevna skupnost Plavž. Odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito pri tej krajevni skupnosti se je že večkrat sestel in izdelal program vaje. V njej bodo sodelovali člani narodne zaščite, šola za zdravstvene delavce, vrtec, gasilci, taborniki, člani ZRVS in drugi. Ko se bo vaja začela (predvidoma v mesecu juniju), bo s sireni dan znak za alarm.

B.

V počastitev dneva mladosti je komite občinske konference ZKS Jesenice 24. maja šestindesetletim, v glavnem mladim občanom in trinajstim pripadnikom JLA — granicarjem, podelil članske izkaznice. Ob tej priliki je sekretar komiteja Franc Kobentar izročil osim članom zveze komunistov državna odlikovanja, s katerimi jih je odlikoval tovariš Tito. Na sliki so odlikovanci skupaj s sekretarjem občinskega komiteja Francem Kobentarjem in njegovim namestnikom Mirkom Rabičem.

JUBILEJNI KONCERT ŽENSKEGA PEVSKEGA ZBORA JESENICE

Letos mineva deset let, odkar je bil z veliko upornostjo in vztrajnostjo zborovodja Milka Škoberneta na Jesenicah ustanovljen ženski pevski zbor, ki danes deluje v okviru Pevskega društva Jesenice. Ob desetletnici svojega delovanja bo zbor imel v petek, 9. junija, ob 19. uri v dvorani gledališča na Jesenicah svoj jubilejni koncert, na katerem bo z uvodnim nastopom pozdravil jubilej in čestital pevkam mladinski pevski zbor osnovne šole Prežihov Voranc.

SPORED KONCERTA

I. del

MLADINSKI PEVSKI ZBOR OSNOVNE ŠOLE PREŽIHOV VORANC

dirigent: ROMAN RAVNIČ

Emil Adamič
Rado Simoniti
Stevan Mokranjac
Borivoje Popović

Oj le sijaj sonce
Za vasjo
Devojke na ranilu
Slavonke

II. del

ŽENSKI ZBOR JESENICE

dirigent: prof. MILKO ŠKOBERNE

Thomas Merley
Jakob Petelin-Gallus
Rado Simoniti
Milko Škoberne
Emil Adamič
Matija Tomc

Plesna pesem
Amplius lava me
Kurir
Pesem internirancev
Mara v jezeru
Pegam in Lambergar

III. del

H. Sattner
P. Čajkovski
W. A. Mozart
Jakob Jež
France Marolt
Stanček - Škoberne
Jakob Jež
Todor Skalovski

Tiho je legel mrak
Svitanje
Uspavanka
Moj očka ima
Škrjančki
Da bi vas vrage vzeli
Po jezeru
Makedonska humoreska

Pri klavirju: Dejan SVETLIN

USPEH, KI OBVEZUJE

V petek, 26. maja, je osnovna šola Prežihov Voranc z Jesenic priredila koncert pionirskega in mladinskega zbora pod vodstvom dirigenta Romana Ravniča. Številno občinstvo je doživelo nadvse prijeten večer mladinske glasbe.

V prvem delu koncerta se je predstavil pionirski zbor s petimi mladinskimi skladbami. Zbor odlikuje enoten in priroden zvok. Višek je dosegel pionirski zbor s pesmijo Pavla Mihelčiča Pomladna, z odlično solistko Anko Čop.

Vse skladbe je zanesljivo spremljala na klavirju Maja Komel, učenka osnovne šole Prežihov Voranc in glasbene šole na Jesenicah. Zborovsko petje in klavirska spremljava sta bila v lepem ravnesju, ki se lahko pri takih izvedbah kaj hitro poruši. Maja Komel je zapustila nadvse prijeten vtis.

Osrednji del koncerta sta izpopolnili mladi pianistki Ksenija Pejič in Maja Komel. Pejičeva je zaigrala dokaj zahtevno skladbo Bortkijeviča Princeza na grahku vsebinsi primerno, zelo precizno, z udarcem, pri katerem se čudimo, da ga tako krhko dekletce zmore. Zato ni čudno, da je Ksenija Pejič republiška prvakinja v klavirju v prvi kategoriji za leto 1978.

Maja Komel je izvedla Edvarda Griega Pomlad. Romantična vsebina skladbe je bila dovršeno in doživeto podana. Tudi za Majo Komeljevo veljajo vse našete odlike kot za Pejičevo, le da so njene fizične zmogljivosti že precej večje.

V drugem delu koncerta se je predstavil mladinski zbor, ki je zapel devet pesmi. Zadnji dve je na klavirju spremljal Dejan Svetlin, zanesljivo, tako kot smo pri njem že dolgo vajeni.

Mladinski zbor odlikuje enoten in priroden zvok, z idealno zlitostjo glasov. Ta je prišla do izraza v vseh homofonih skladbah, pa tudi, in morda celo najbolj v edini polifono zasnovani skladbi Rada Simonitija Za vasjo, ki je bila najzanimivejša in najboljše zapeta pesem v drugem delu koncerta.

Dirigent je vodil mlade izvajalce zelo zanesljivo in sugestivno. Rahlo, vendar za izvedbo nebstveno, so

motili sunkoviti zaključki fraz in zaključnih akordov.

Program je bil zelo skrbno izbran in zelo zanimiv. V drugem delu koncerta se je dvakrat predstavila solistka Karmen Gračnar, ki ima prijeten glas, žal prešibek, zato bi bilo dobro zborovsko spremljavo pri petju solistke še za kakšno stopnjo utišati. Pravega vtisa pa bi kljub temu ne dobili, ker imamo v zavesti izvedbe odraslih ali celo poklicnih zborov na primer skladbe Rada Simonitija Lepo moje ravno polje. Zato nasvet za naprej: »Ne poj priredbi!«

Ista ugotovitev velja tudi za zadnjo pesem Kalinka. Za to pa bi rekli: »Ne poj priredbi in ne poj uspešnic!« Te zadeve poznamo v izvedbah poklicnih zborov, pri nas seveda najbolj v izvedbah Slovenskega okteta.

Dirigent Roman Ravnič je opravil veliko delo, ki ga je dokončal nadvse resno in zavzeto. Naj še enkrat ponovim njegove največje dosežke:

Primerna glasovna izobrazba, zlit, homogen zvok, zvok, ki je naraven in nikoli forsiran, zborovska disciplina v izvedbi, ki je vzorna, in še bi lahko našteval.

Uspeh pa obvezuje pevce in dirigente za naprej. Z delom so dokazali, da ima zborovska dejavnost na šoli veliko bodočnost. To pa obvezuje vodstvo šole, da ustvari zboroma čim bolj ugodne pogoje za delo. Obvezuje celoten učiteljski zbor, da nudi zboroma moralno oporo. Z udeležbo na koncertu kolektiv šole tega žal ni pokazal, saj se je koncerta udeležila komaj četrtina kolektiva.

Obvezuje tudi širše okolje, predvsem kulturno skupnost in zvezo kulturnih organizacij. Prepričan sem, če bodo te zadnje iskrene želje izpolnjene, bomo dobili na šoli Prežihov Voranc na Jesenicah v najkrajšem času reprezentativen zbor, ki ga bomo uvrstili med najboljše slovenske zборе. JP

MLADI ZVOKI V LJUBNEM

Slovensko ljudstvo ljubi petje. Vsakdo ga rad posluša, večina tudi zapoje rada. Najbolj vneta in privrženi pa se pridružijo pevskim zborom. Teden za tednom se po naših krajih vrstijo nastopi. Toliko jih je, da človek še v svoji bližnji okolici za vse ne ve, kaj šele, da bi jih osebno obiskal - sebi v veselje, pevcem, ki radi pojo v polni dvorani, pa v priznanje in spodbudo. Posebno v manjših krajih je tak koncertni večer prijeten kulturni praznik, na katerem domači izvajalci želijo dokazati, da so s pridnim delom sposobni doseči tako stopnjo izvajanja, ki zmora zadovoljiti dostikrat posebno kritično uho domačinov.

Sedemindvajseti večer letošnjega maja je bil tak kulturni praznik v Ljubnem; navidezno majhen, a za sam kraj, še bolj za nastopajočo skupino, dovolj pomemben. S prijetnimi mislimi je bilo iti na koncert, ki ga je priredilo kulturno umetniško društvo Ljubno, izvedel pa njegov mladinski zbor. Kdor ve, koliko požrtvovalnosti in truda je treba vložiti v priprave za samostojni celovečerni nastop, ta zna spoštovati vsak zbor, ki ima voljo in moč za to. Kadar pa se v tekmi z zahtevnim delom na eni strani, z vabljivejšimi in privlačnejšimi zabavami na drugi strani, odločijo za resnejše kulturnoumetniško delo mladi, kot so se na primer v Ljubnem, potem je to resnično razveseljivo. Pa ne le za zbor, za njegovo krajevno skupnost, temveč za precej širšo javnost. Žal se tega premalo in premalokrat zavedamo. Razne strokovne in družbene organizacije, se še niso dovolj odločno in sistematično spoprijele z zahtevno problematiko. Včasih mislimo, da je dovolj, če za dejavnost odrinemo nekaj denarja. Brez tega seveda ne gre, a potrebne so še druge stvari, povezane z mestom kulture v družbi nasploh, med osnovnimi problemi pa je nedvomno kader, pri katerem sta volja do dela in strokovna usposobljenost precej redko združena v isti osebi.

Mladinski zbor Ljubno ni neznan. Štiri leta ga že srečujemo na različnih prireditvah, največ v radovljiški občini. Že od začetka ga vodi Marjan Eržen. Precej proslav in podobnih prireditev, samostojnih ali združenih nastopov imajo za seboj. Zadnjo zimo so sodelovali tudi v radovljiški uprizoritvi Linhartovega Maticke.

Kot je bilo že rečeno, so se zdaj odločili za svoj prvi celovečerni koncert. To je za vsak zbor posebno privlačen, vendar tudi zahtevnejši preskusni kamen. Kako so ga rešili mladi pevci iz Ljubnega? Na splošno

rečeno jih je treba zelo pohvaliti. Najprej seveda - če ponovimo - že zaradi same volje, da vztrajajo in v spoznavanju zakonitosti medsebojne odvisnosti skupinskega napredka poskušajo čimbolj napredovati v zahtevnem zborovskem poustvarjanju. Pripravi spored 20 pesmi ni majhna stvar. Dirigent je izmed umetnih, narodnih, partizanskih, slovenskih in tujih dovolj premišljeno izbral take, ki so za mlade glasove primerno zahtevne in privlačne.

Od poročila o koncertih se ponavadi pričakuje tudi »kritika«. Pravimo, da je še najlažje kritizirati. Tudi pravimo, da kritika mora biti poučna, vzgojna in nepristranska. Toda v umetnosti ni pravih objektivnih meril, zato so seveda misli ocenjevalca vedno bolj ali manj osebne. Njihovi nasveti so za posamezne zборе dostikrat neuporabni.

Nekateri pozitivni vtisi s sobotnega koncerta so bili že omenjeni. Vse pesmi niso bile enako uspešno zapete, dosti pa je bilo takih mest, na katerih je zbor pokazal lepo zlit zvok, sposoben za izražanje misli različnih glasbenih značajev. Pri zadevah, s strokovnega stališča manj uspešnih, bi omenil le tiste, ki bi se jih dalo razmeroma lahko popraviti. Sem spada razvrstitev pesmi, pri čemer so različne možnosti: umetne v enem, ljudske v drugem delu, kronološki princip, upoštevanje stilnih značilnosti itd. Že omenjeni zvok zbora, mestoma prav lepo ujet v enotnost, bi se dalo še popraviti. Za to bi bilo nujno utišati tiste glasove, ki prevečkrat izstopajo - najraje ženski glasovi. Takrat enotnost glasov zgubi svojo moč, močno pa zašepa tudi intonacija. Basi, ki jih je po številu dovolj, pojejo lepo, lahko pa bi bili močnejši. Še več skrbi bo treba posvetiti enotnejši izgovorjavi.

Poleg dirigenta in zbora zaslužijo pohvalo tudi tisti organizatorji, ki skrbijo, da ima zbor kar se da primerne možnosti za delo. Potrudili so se tudi z organizacijo in v vsako hišo krajevne skupnosti poslali vabilo s sporedom koncerta. Obisk je pokazal, da so bili uspešni. Pevci so s svojim nastopom dosegli več, kot so pričakovali. Najbrž so na tihem upali, da bodo zadovoljili prisotne sorodnike, znanca, pa tudi take, ki bodo še posebno natanko poslušali. Ni bilo le to. Po koncertu je bilo slišati tudi izjave kot »premalom je takih večerov« ali »dokler bodo peli naši zbori, tako dolgo Slovenci ne bomo izumrli«. To so mlademu zboru, solistom, dirigentu in društvu dodatne pohvale, ki naj jim dajo nove volje za nove koncerte. GE

OB RAZSTAVI V OŠ ŽIROVNICA

»V počastitev Titovega rojstnega dne prireja OŠ Žirovnica razstavo ročnih del!«

Tako je pisalo na vabilih za razstavo tapiserij, gobelinov in makrameja, ki je bila odprta 24. maja v prostorih garderobe vrtca v osnovni šoli Žirovnica. S kratkim kulturnim programom in podelitvijo priznanj najbolj prizadevnim učencem, učiteljem in ostalim krajanom, je bila razstava svečano otvorjena. Tone Dežman je v svojem govoru na otvoritveni slovesnosti poudaril, kako pomembno je ročno delo za razvijanje otrokovih ročnih spretnosti, vztrajnosti in estetskih sposobnosti. Med drugim je tudi dejal, da ročno delo koristno zapolni naš prosti čas. Za natančnost, prizadevnost, vztrajnost in vložen trud v svoje izdelke je bilo pohvaljenih mnogo člarov krožka.

Med krajanji, ki so dobili priznanja so bili tudi Regina Matič, ki dela prekrasne tapiserije po osnutkih J. Bernika in A. Jemca, Sladana Đukić in Marija Uršič za klekljane izdelke, Sonja Ločnikar za tapiserije in drugi. Med učitelji so priznanja dobili Cvetka Hubjer, Angela Jemec in Tone Dežman, Marija Jalen, mentor krožka ročnih del in Marija Mencinger, mentor krožka tapiserije. Prav res si tov. Mencingerjeva zasluži pohvalo in vse priznanje. Na šoli vodi dve skupini. Vseh članic krožka tapiserije je okoli 70. Nesebično se žrtvuje, ne odkloni nam prav nobene želje in nam ves material preskrbi sama.

Naučila nas je marsikaj, kako se delajo tapiserije, makrameji, posreduje nam svoje domislice, bogate ideje, pomaga nam. Število članov v krožku neprestano narašča, kar dokazuje, kako dobra mentorica je in koliko se pri njej naučimo.

Povezali smo se tudi z oddelkom za usposabljanje mladostnikov OŠ Helene Puhar Kranj. Že v marcu smo si člani krožkov na njihovi šoli ogledali zanimive, estetske izdelke, ki so jih napravili učenci - duševno prizadeti otroci. Nekaj takih izdelkov, ki so nam pokazali, kaj lahko ti otroci pod skrbnim nadzorstvom svojih mentorjev napravijo, smo si

lahko ogledali tudi na tej razstavi.

Razstava je bila prva takšna pri nas. Kvalitetno in strokovno je bila dobro pripravljena. Ogledalo si jo je mnogo obiskovalcev. Iz knjige vtisov ob razstavi smo razbrali, da so bili občani z razstavo zelo zadovoljni in presenečeni nad delom učencev in njihovih mentorjev, prav tako pa so uživali ob izdelkih vseh ostalih razstavljalcev.

Očitno je, da si želijo še več takšnih razstav, kar je zelo razveseljivo, saj dokazuje, da naši krajanji znajo ceniti ročno delo.

Jasmina Smole, 7. a.
novinarski krožek COŠ
Žirovnica

SKUPNA RAZSTAVA RELIKOVCEV IN DOLIKOVCEV V TRBOVLJAH

Na predvečer praznika občine Trbovlje, v sredo, 31. maja, so v Trbovljah v delavskem domu odprli skupno kolektivno razstavo likovnih del članov trboveljskega RELIKA (revirski likovniki) in članov DOLIKA (domači likovniki) DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Slikarji iz obeh občin že leta uspešno sodelujejo in redno letno izmenjujejo kolektivne slikarske razstave, tokrat pa se prvič predstavljajo skupno. S tem so najbolj preproščali simpolizirali povezanost obeh občin, ki bo danes 1. junija potrjena s podpisovanjem dokumenta o pobratenju med občinama Trbovlje in Jesenice.

Za trboveljsko razstavo je likovnemu kritiku in umetnostnemu zgodovinarju Cenetu Avguštinu enajst avtorjev predložilo 42 del. Za razstavo je izbral 25 del naslednjih avtorjev: Janeza AMBROŽIČA (4), Rudolfa ARHA (2), Danice BEM (2), Franceta BRCE-TA (2), Branka ČIŠINA (1), Nike HAFNER (1), Zdravka KOTNIKA (1), Franceta KREUZERJA (2), Tineta MARKEŽA (2), Toneta TOMAZINA (4) in Tomaža ŽELEZNIKA (4).

Jeseniške slikarje še posebno veseli, da so s svojim sodelovanjem s trboveljskimi slikarji prispevali pomemben delež k trajnemu sodelovanju med obema občinama.

DAN MLADOSTI V RIBNEM

Delavsko prosvetno društvo Svoboda R. Jedretiča Ribno je v soboto, 20. maja, priredilo proslavo 100-letnice rojstva Otona Zupančiča. Člani dramske sekcije in učenci osnovne šole Ribno so izvedli nekaj recitacij in pesmi iz Zupančičevih del. Pel je tudi komorni zbor A. T. Linhart iz Radovljice.

Drugi del programa je bil posvečen dnevu mladosti in obletnici rojstva predsednika Tita. Kratkemu orisu Titove življenjske in revolucionarne poti, je sledil program šolske mladine. V besedi, pesmi in plesu je izrazila radost in srečo življenja mladine v naši domovini.

Proslavi je sledila otvoritev razstave ročnih del krajanj iz vseh štirih vasi KS Ribno, ki jo je uredila aranžerka Boža Vidic. Med razstavljalci je tudi 90-letna Marija Skumavec iz Bodešča, ki že več let s svojimi kvakanimi izdelki bogati razstave. Tudi klekljanje je delo starejših žena, vezenje in pletenje pa je delo mlajših.

Za zaključek razstave so bile 25. maja povabljene vse razstavljalke. Ob tej priložnosti so si izmenjale misli in načrte za bodoče delo. Najpotrebnejše je navdušiti mladino za to vrsto dejavnosti. V zahvalo za sodelovanje so prejele razstavljalke skromno simbolično darilo, ročno delo Rada Mužana, predsednika društva. Rozka Terkar

RUŠKI LIKOVNI KROG PRVIČ RAZSTAVLJA NA JESENICAH

Trboveljski, ljubljanski, domžalski, radovljiški, krški, kranjski, trziški, žirovski, murskosoboški, celjski, varazdinski, ravenski in drugim likovnim skupinam, ki delujejo na Slovenskem in izven Slovenije in so doslej že razstavljale na Jesenicah, se tokrat priključujejo še likovniki iz Ruš, kjer so pred nedavnim razstavljali tudi jeseniški dolikovci. Tako jeseniški razstavniki postajajo resnično postajajo prvi gostitelji organiziranih likovnih skupin Slovenije.

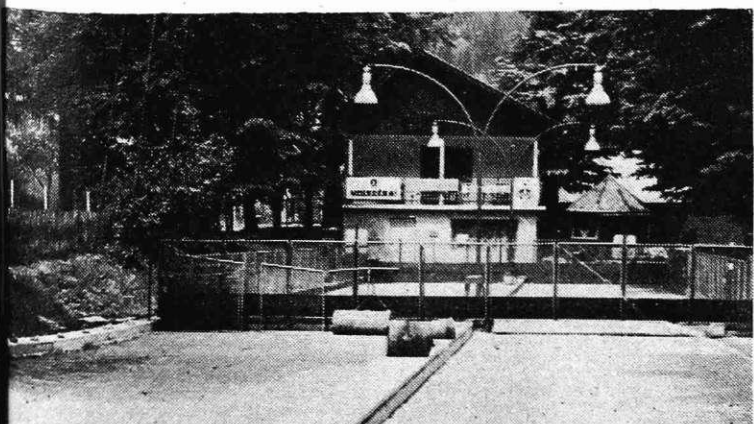
Člani ruskega likovnega kluba, ki deluje pri DPD Svoboda Ruše, se bodo s kolektivno razstavo na Jesenicah, v mali dvorani Delavskega doma, predstavili v dneh od 3. do 14. junija. Razstavo njihovih likovnih del bodo odprli s krajšim kulturnim programom v soboto, 3. junija ob 18. uri.

Likovni krog v Rušah združuje poklicne in nepoklicne umetnike slikarje, od amaterjev do akademskih slikarjev v organizirano skupino, katere osnovno vodilo je ljubiteljsvo in aktiven odnos do likovnega ustvarjanja, likovnega osveščanja in obudovanje lepega.

Skupina, ki šteje petnajst članov, deluje deset let. Na občasnih srečanjih, enodnevnih slikarskih kolonijah, izmenjujejo izkušnje in določajo program dejavnosti. Njihov program dela vključuje tudi razstavno dejavnost v likovnem salonu Ruše, katerega tudi upravlja.

Likovna dela, ki jih bodo razstavili na Jesenicah, so tako po izraznih tehnikah (akvareli, pasteli, tempere, olja, skulpture) kakor vsebinsi različna. Izpričujejo pa njihovo veliko predanost čopiču in likovni umetnosti nasploh.

Razstava ruških likovnikov bo na Jesenicah odprta do vključno 14. junija vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 19.30.

Balinarji v Logu Ivana Krivca urejajo tretjo in četrto balinarsko stezo (foto B. Blenkus)

ČUDOVIT SAMOTEN SVET MED SREDNJO IN ČRNO GORO

Že mnogo prej, predno so se začeli zanimati za naš mogočni in lepi planinski svet razumniki, prosvetitelji, pesniki, botaniki in pisatelji, so usmerili poglede in korake v gore čuvarji tropov z in brez zvoncev. Lovci in pastirji, oglarji, iskalci zdravilnih zelišč in rudnih bogastev.

Bohinjski pionirji našega klasičnega planinstva so hodili in iskali prehode preko Komne in planine Na kraju, preko Komarča v Zajezersko dolino, na Vršac in preko Hribaric na Volo polje, drugi so ubirali krajšo in lažjo pot skozi Vole ali preko Uskovnice skozi Trstje in tudi skozi Konščico na Studorski preval. Vsi, ki so iz Bohinja hoteli obiskati Triglav, so se srečevali na Velem polju in višje na Konjski planini pod Ledinami.

Ko je leta 1870 stekla železnica iz Ljubljane skozi Jesenice na Trbiž, se je klasično planinstvo začelo naglo seliti v Dolino pod gorami. Po letu 1880 začne tudi umirati železarnstvo in fužinarstvo v Bohinju. Leta 1891 ugasne zadnji plavž na Pozabljnjem, Zoisove bohinjske fužine pokupi Kranjska industrijska družba in jih preseli na Javornik, Jesenice, Radovno in Mojstrano.

Planinstvo so začeli v Triglavu in njegovi okolici gojiti Dolinci, ki so vodili raziskovalce, napadalce in zmagovalce proti vrhovom Triglava, Škratne, Razorane, Prisojne in Jalove gore.

Prvi razumnik med njimi je bil kustos ljubljanskega muzeja, idrijski rojak Henrik Freyer, ki je leta 1836 iz Mojstrane mimo Peričnika prodrl v mogočen zatrep pod enkratno 1250 m visoko severno steno Triglava. Pozneje, 27. avgusta istega leta, se je povzpel tudi na Stenar, odkoder je zril skalnemu zidu Triglava iz oči v oči. To je bilo edinstveno doživetje. Za ogled doline Vrat in Triglava je navdušil tudi svojega mecena in učitelja, ustanovitelja ljubljanskega muzeja Franca Hochenwarta, ki je naslednje leto res obiskal dolino Vrat.

Pastirji, lovci in oglarji so že leta 1918 vodili raziskovalce skozi Krmo in dalje na Konjsko planino ter na Volo polje. Tudi Freyer, ki je bil prvi iskalec pristopov in poti s severa in vzhoda na Triglav, je hodil skozi Krmo. Pastirji in lovci so ga opozorili, da je pot skozi Kot bližja, toda primeren samo za lovce, gonjače in pastirje. Henrik Freyer je bil tisti, ki je leta 1841 vabil prve ženske na Triglav, do ženskega obiska pa je prišlo šele 29 let pozneje, leta 1870, ko se je nanj povzpela prva ženska Rozalija Skantar-Sestova iz Srednje vasi.

Leta 1851 Henrik Freyer se ni poznal prehoda na Triglav skozi Kot. Znano pa je, da sta to smer poznali pastirji Zeleznik - Janša iz Dovjega, Gašper Vilman in pastir Jakelj, ki je baje nadelal tudi pot iz Kota preko Gub do Debelega kamna.

Delovodja Janez Klinar-Požganc je za lovca Galleta nadelal pot iz Vrat preko Praga, pozneje leta 1903 pa je bila nadelana in zavarovana tudi Tominskova pot po zahodnem ostenju Cmira in Begunjskega vrha.

Dolina Kot med Srednjo in Črno goro je trenutno še edina triglavska dolina, ki je še kolikor toliko samotna in namenjena res pravim sladokusem in ljubiteljem miru, gorske favne in flore.

Preko Tnala iz Mojstrane proti Kotu, Radovni in Krmi je triglavski kralj Matjaž leta 1901 nadelal lepšo in boljko pot.

Dolina Kot je med obema vojnama, v dobi Skalašev, začela zanimati in navduševati tudi naše prve plezalice in alpiniste. Stene na senčni strani Kota v Mecesnovcu, Dimnikih, Luknji peči in Rjavini so bile naglo preplezane in ukročene, prav tako pa tudi na sončni strani Črne gore od Mlinarice, prek spodnje in gornje Urbanove špice do Urbanovega vrha.

Iz Vrat preko Črne gore vodijo številne stečine drobne in divjaki, katere poznajo le pastirji, gonjači in lovci. Iz Kota preko Srednje gore, preko Mecesnovca, Dimnikov, Luknje peči vodijo po policah in okrajkih stečine, poti in smeri v Krmo.

Tu prek so prirejali divji in zapreženi lovci največje pogone gamsov od Konjske planine in Bohinjskih vrat preko Ržkih prodov pod Rjavino in preko Temeza do Luknje peči in dalje proti Mecesnovcu ali pa po policah in prehodih v Kot in preko Mlinarice v Dno, v Za Cmir in Vrata. Pogon z najboljšimi gonjači in lovci so prirejali tudi v nasprotni smeri iz Vrat skozi Kot nad Krmo do Velega polja.

Prehodi so bili skriti in nevarni, poznani samo gonjačem in tropom gamsov. Na pogonih se je lažje, težje in tudi smrtno ponesrečilo več neprevidnih pastirjev, gonjačev in lovcev iz Dovjega, Mojstrane in Radovne. Na skrivni lov v tuja lovišča pa so prihajali zapreženi in divji lovci iz Bohinja preko Pršave in skozi Luknjo iz Trente.

Dolina Kot je še danes zaščitena in priljubljena planinska in izletniška dolina, ki nudi obiskovalcem lepoto, veličino in edinstveno bogastvo favne in flore.

13. junija 1943 sta zagoreli obe koči na Golici

Pred nedavnim se je v jeseniški občini mudila skupina članov protifašistične organizacije z Dunaja, ki ima že večletne stike z jeseniško borčevsko organizacijo. Letos so člani protifašistične organizacije prišli na Jesenice prav v času, ko so mladina in ostali občani slavnostno proslavljali 86. rojstni dan tovariša Tita. Skupaj z jeseniškimi borci so se udeležili tradicionalnih pohodov po partizanskih poteh na Pristavo in sicer v sestavi Ježkovega odreda. Ob koncu prijetnega srečanja je nastal tudi ta posnetek. (Tekst in foto: J. Rabič)

Krajevni odbor ZRVS Sava je v sredo, 24. maja, pripravil seminar v okviru rednega strokovnega izpopolnjevanja rezervnih vojaških starešin. Predavatelj Franc Bratun in Vinko Pavlenč sta predavala o temi »obramba naseljenega kraja«. Predavanja so se rezervni oficirji in podoficirji udeležili v polnem številu. (Tekst in foto: B. Blenkuš)

POŠKODBE HRBTENICE

Reševanje poškodovanca z okvaro na hrbtnici je težavno in odgovorno delo. Reševati je treba tako, da bo hrbtnjača zaradi poškodovane hrbtnice čim manj prizadeta. Do okvare hrbtnjače pride zaradi prelomljenega, zmečkanega ali spahnjene vretenca. Hrtnjača je nežen in mehak organ, iz katerega potekajo čutni in gibalni živci za trup in okončine.

Pod mestom poškodbe hrtnjače pride do ohromitve trupa in okončin. Poškodovanec ohromelega trupa in okončin ne čuti in ne more gibati.

Ker pri poškodbi hrtnice ni na mestu nesreče mogoče ničesar točnega ugotoviti in predvideti, preostane reševalcu edino to, da poškodovanca pravilno dvigne in transportira.

Osnovno pravilo pri najmanjšem sumu poškodbe hrtnice je, da poškodovanca načrtno dvigujemo in transportiramo. Vsak nepravilen gib poškodovančevega telesa je lahko usoden zaradi dodatne poškodbe hrtnice mozga.

Pri nudenju prve pomoči moramo računati na dvojce:

— da gre za samo poškodbo hrtnice ali pa za kombinacijo, kjer je prizadeta hrtnjača.

Pri poškodbi hrtnice so možne okvare vretenca, to je nalom, zlom, zdrobitev in izpah. Izpah vretenca ne glede na smer, to je nazaj, naprej ali vstran, pomeni potencialno nevarnost za okvaro hrtnjače.

Reševalci v obratu ali na delovišču naj pri sodelavcu, ki toži zaradi bolečine v vratu ali hrbtu, store samo to, da bo nepremično ležal na tleh in naj pokliče poklicne reševalce. Do prihoda poklicnih reševalcev naj poiščejo širšo desko ali ožja vrata. Nosila za prenos poškodovanca niso primerna, ker se v sredini vdajo.

Poklicna reševalca naj pri dviganju poškodovanca zbereta še tri pomočnike iz obrata ali delovišča. Ob poškodovancu bo torej pet reševalcev, ki se razvrstijo po naslednjem vrstnem redu:

1. poklicna reševalca sta v našem primeru gasilca, ki klečita na desnem kolenu ob glavi in nogah, ostali trije prav tako na enem kolenu v eni vrsti ob poškodovancu.

2. Gasilca-reševalca vzdržujeta enakomeren, čvrst tek glave in nog, ostali pa gredo z rokami pod trup, pri čemer sta vrat in hrbet v takem položaju, da ni možen upogib. Na povleži gasilca — reševalca, ki je ob glavi, poškodovanca vsi naenkrat dvignejo in ga prenesejo na ravno, trdo ležišče.

Na desko ali vrata naj se predhodno položita zviti odeji, da bo pri nameščanju in prenosu poškodovanca dobila hrtnica fiziološki položaj. Glede mesta poškodbe hrtnice in podlaganja odej se poslužujemo naslednje tabele:

Mesto poškodovane hrtnice	Mesto za podlaganje zvite odeje
vratni predel hrtnice	pod pleča tako, da glava visi navzad
Ledveni predel hrtnice	pod križ

KOLENDAR PLANINSKO-ALPINISTIČNIH OBLETNIC V MESECU JUNIJU

1. junija 1914 je bilo ustanovljeno 26. slovensko planinsko društvo v Novem mestu.
2. junija 1836 odkrije kustos ljubljanskega muzeja, idrijski rojak Henrik Freyer, najlepšo triglavsko dolino — Vrata.
6. junija 1919 je bilo ustanovljeno 27. slovensko planinsko društvo v Mariboru.
6. junija 1948 je slovensko planinsko društvo (SPD) dobilo novo obliko delovanja in se preimenovalo v Planinsko zvezo Slovenije — PZS.
7. junija 1953 je bila slovesno odprta nova planinska postojanka pri izviru Soče.
8. junija 1954 je v 81. letu umrl Ivan Korencan, zadnji Pipar.
13. junija 1943 sta pogoreli spodnja in Kadišnikova planinska koča na Golici.
28. junija 1975 je na Jesenicah umrl Joža Čop.
18. junija 1905 so jeseniški planinci odprli Kadišnikovo kočo na Golici.
19. junija 1953 je v Trentu umrl Anton Kravanja-Kopišcar, ki je zgradil Jeseniško-Kopišcarjevo pot na Prisojnik in pot M. Debeljakove po policah 1000 metrske severne stene Kanjavca.
22. junija 1938 je umrl »trentarski Aljaž« Josip Abram-Trentar v 63. letu starosti.
23. junija 1975 se spusti s Kredarice prvi

»zmajare«, 21. septembra 1975 pa celo z vrha Triglava.

24. junija 1897 so navdušeni českoslovaški ljubitelji naših gor in še prav posebej Triglava ustanovili česko podružnico SPD, zgradili so česko planinsko kočo v Koritnici in na Ravneh pod Grintovcem nad Jezerskim.

25. — 26. junija 1934 je bila preplezana najtežja plezalna smer v severni steni Triglava nad Planico, Aschenbrenner — Tiefenbrunnerjeva.

26. — 30. junija 1945 sta Pavla Jesih in Joža Čop s štirimi bivaki ukrotila in preplezala Čopov steber v 1250 m visoki severni steni Triglava.

V mesecu juniju se začne prava poletna planinskoalpinistična sezona. Pisana reka veselih in praznično razpoloženih ljudi hiti z neučakanimi koraki po gosti mreži dobro nadelanih in skrbno zavarovanih planinskih poti v vse, tudi najbolj oddaljene predele našega legepa in mogočnega planinskega sveta. Na planinski poti in še prav posebej na plezalnoalpinističnem vzponu pa moramo biti vedno iskreni tovariši in še prav posebej v primeru kakršnekoli nesreče tudi plemeniti, požrtvovalni in disciplinirani reševalci.

NOVA PLANINSKA KOČA NA LIPANCI

Lipanca je na Pokljuki, na višini 1633 m. To je na višini, kjer prehajajo visoke smreke v nizko ruševje. Na križišču cest na Mrzlem studencu se odcepi dobra makadamska cesta proti Kranjski dolini in dalje prav pod vnožje Lipance, kjer se avtomobilska cesta konča. Od tu dalje je dobra pot za konjsko vprego ali džip, seveda pa tudi za peš hojo, saj je le pol ure hoda. Iz Lipance se prikaže celotna planota z mogočnimi smrekovimi gozdovi, ki dajejo izredno čist zrak, prepojen z ozonom. Relativna zračna vlaga je majhna, posebno pozimi. Sončni žarki so močnejši, posebno ultravijolični in so bolj enakomerno razdeljeni preko dneva in tudi preko leta. V poletnih mesecih ni prehude vročine, zime pa niso preostre.

Lipanca je na lepi sončni legi. Od jugozahodne strani, proti zahodu in severu je veriga vršacev: Viševnik, Lipanski vrh in Debela peč, ki jo varujejo vetrovi. Sneg

klubska soba s kmečko pečjo, umivalniki, tuš in stranišča. V srednji etaži bo jedilnica, kuhinja in bivaki prostor za oskrbnika, v podstrešju pa bo v treh manjših in enem večjem prostoru 60 ležišč. Na zahodni strani koče so ob steni zgradili dva pretočna rezervoarja, ki vsak drži po 20 tisoč litrov vode. Voda bodo dobivali delno od karnice, delno pa od že obstoječega rezervoarja, ki je višje v hribu nad kočo in ga napaja studenčnica. Na plošči teh rezervoarjev so postavili drvarnico, ki obenem ščiti pred vetrovi zahodno steno. Ob rezervoarjih bodo napravili tudi potreben prostor za agregat, ki bo koči dajal potrebno električno energijo.

Vsa ta dela so že končana, položiti bo treba le še elektrovođe, keramične ploščice in kamnite stene obiti z lesenimi opazi ter urediti zunanjo fasado. Dela bodo po predvidevanjih opravili do 20. junija, naka bo koča za obiskovalce Lipance že odprta. Uradna otvoritev bo 6. avgusta, v okviru praznika občine Radovljica. Koča bo verjetno odprta preko vsega leta, za kar so tudi pogoj.

Za obnovitvena dela so finančno največ prispevali PZS in TTKS občine Radovljica in Blejski sami, saj je na primer Silvo Jurman z Bleda sam nabral 12.000 dinarjev, ob lanskoletnem pomanjkanju cementa pa so prispevali na pomoč privatni obrtniki — gradbinci Pelko, Alojzij Svetina in drugi z Bleda in Ribnega, sicer bi se gradnja prekinila, in to skorajda brezplačno. Večino prevozov do koče je opravil Jože Urevc z Bleda z džipom. V letu 1976 je mladina opravila 1134 prostovoljnih ur, v letu 1977 pa so se izkazali starejši s 1320 urami. Alojzij Kovarčič je delal 23 dni brezplačno. Vsi so sami poskrbeli za hrano.

Glavna gonilna sila pri vseh delih in nabavi materialov ter organizaciji delovne sile je sedanjí predsednik društva inž. Janez Petkuš z Bleda, ki je od 750 delovnih ur vzel plačilo le za 330 ur. Zjutraj je vozil vse te ljudi sam v Lipanco in zvečer nazaj. Porabil je 17 dni svojega dopusta, poleg vseh sobot in nedelj. Požrtvovalnost brez primere. Toda danes je ponosen in vesel, da je dosežen zastavljeni cilj.

PD Bled je imelo lani 638 članov, sedaj pa, ko se je v upravnem obdobju nekaj spreminilo, pomladilo in zaživelo, se je število že povečalo za sto članov.

Trenutno jim manjka denar za notranjo opremo. Na prošnje pa se delovne organizacije bolj slabo odzivajo. Veriga iz Lesc je dala 1500 in LIP Bled 1000 dinarjev. To je bore malo, toda planinci Bleda še upajo.

Poškodovanca se prenaša in transportira tako, da je na trdno podlago fiksiran s trikotnimi rutami. Pred nameščanjem poškodovanca v rešilni avtomobil naj industrijski bolničar ali medicinska sestra korigirata delo reševalcev.

Za poškodovanca, če je v nezavestnem stanju, je treba oskrbeti prosta dihalna pota in eventuelne rane sterilno obvezati.

ZAKLJUČNA BESEDA

Poškodbe hrtnice so tako nevarne, da je umestno, da se na kraj nezgode pokliče zdravnik.

V teh primerih čas ni odločilen, pač pa pravilna in strokovna pomoč. Dr. Aleksander Rjazancev

STRELSTVO

ZA DIMIČEV MEMORIAL

V nedeljo, 28. maja, je bilo na Jesenicah v spomin na dolgoletnega prizadega delavca v strelskem sportu Mirka Dimca tradicionalno tekmovanje z malokalibrsko puško serijske izdelave. Udeležilo se ga je šest ekip s po štirimi strelci in sicer iz Kamnika, Kranja, Postojne in Škofje Loke ter dve ekipi občinske strelske zveze Jesenice. Na tem tekmovanju, ki je bilo izvedeno v počastitev dneva mladosti, so bili doseženi izredno dobri rezultati.

Med prve tri ekipe so se uvrstile: 1. Kamnik 975 krogov (od 1200 možnih), 2. Jesenice 1962, 3. Škofja Loka 927 krogov. Med posamezniki sta bila najboljša Repič iz Kamnika — 258 krogov od 300 možnih in Dobravec z Jesenic 251 krogi.

OBČINSKO PRVENSTVO Z MALOKALIBRSKO PUŠKO

V četrtek, 25. maja, je bilo na Jesenicah v počastitev dneva mladosti občinsko prvenstvo v streljanju z malokalibrsko puško. Tekmovanja se je udeležilo 13 članov strelskih dručin Javornik — Kor. Bela, Jesenice in Mojstrana.

Med prve štiri, ki so dosegli pogoje za republiško prvenstvo, so se uvrstili: 1. Pavel Jezeršek — Javornik-Koroška Bela 473 krogov (od 600 možnih), 2. Andrej Janša — Mojstrana 463, 3. Edi Dobravec — Jesenice 461 in 4. Vojko Grebenšek — Mojstrana 460 krogov.

IZLET NA GOLICO IN V BAZOVICO

V počastitev letošnjih planinskih jubilejev vabijo planinska društva občine Jesenice vse planince na čimbolj množični pohod na Golico v nedeljo, 4. junija. Odhod z avtobusom bo ob 6. uri izpred zdravstvenega doma na Jesenicah. Skupni odhod od hotela v Planini pod Golico pa ob 7. uri zjutraj. Ob 11. uri bo na vrhu Golice proslava.

Koordinacijski odbor planinskih društev hkrati obvešča vse planince, da bo letos srečanje z zamejskimi planinci Slovenci v Bazovici pri Trstu v organizaciji slovenskega planinskega društva Trst, in sicer 11. junija. Odhod z avtobusi izpred zdravstvenega doma na Jesenicah bo ob 5. uri zjutraj. Cena prevoza je 100 din. Prijave sprejemajo vsa planinska društva občine. Vsi udeleženci morajo imeti veljaven potni list. Prijave s plačilom prevoza do 9. junija do 12. ure.

TEKMOVANJE V POČASTITEV MESECA MLADOSTI IN XI. KONGRESA ZKU

V sredo, 17. maja, je bil na igrišču osnovne šole Tone Čufar turnir v malem nogometu. Turnir je bil v okviru programa tekmovanja mladih z jeseniških srednjih šol in granicarjev s karavli na območju občine Jesenice. Na turnirju je sodelovalo pet ekip in sicer dve iz doma učencev ZIC, ZIC — šole, ekonomske šole in valjarne. Igrali so po kup sistemu na izpadanje. Vrstni red ekip: 1. Dom učencev — ZIC (prva ekipa), 2. ZIC, 3. Dom učencev — ZIC (druga ekipa), 4. Valjarna, 5. Ekonomska šola. Tekme so sodili učenci pod mentorstvom učiteljev telesne vzgoje in vzgojitelja iz doma učencev ZIC.

V sredo, 17. maja, je bilo v delavskem domu na Javorniku tekmovanje v streljanju, ki sta se ga udeležili po dve ekipi iz doma učencev ZIC in TMSS, po ena pa ZIC, karavle »Franceta Prešernar« in karavle »Karavanskih kurirjev«. Ekipa se sestavljala trije člani, vsak član je imel pet poizkusnih strelcev in dvajset v konkurenci.

Vrstni red prvih treh ekip je: 1. TMSS (druga ekipa) 199,2, 2. karavla »Karavanskih kurirjev« 194,3, 3. TMSS (prva ekipa) 158. Pri posameznikih pa: 1. Mencinger (član druge ekipe TMSS) 76, 2. Klančič (član ekipe karavle »Karavanskih kurirjev«), 76, 3. Lomovšek (član druge ekipe TMSS) 73.

S tem so se tekmovanja v počastitev meseca mladosti in 11. kongresa ZKU zaključila. Želimo le, da bi postala tradicionalna in tako prispevala k čim večjemu sodelovanju jeseniške mladine z vojniki — granicarji na območju občine Jesenice.

Asmir Grudič

SREČANJE NA LJUBELJU V SOBOTO 3. JUNIJA

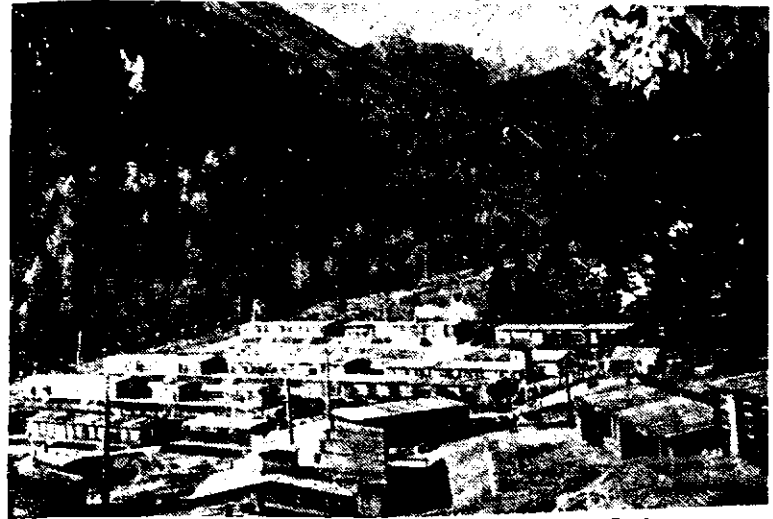
Vaako leto je v mesecu juniju organizirano republiško srečanje bivših političnih zapornikov, internirancev, izgnancev, borcev in aktivistov NOB ter mladine na Ljubelju, na prostoru nekdanjega taborišča - podružnice zloglasnega Mauthausena.

Letošnje srečanje bo v soboto, 3. junija, ob 10. uri. V kulturnem programu sodelujejo iz naše občine: mladinska pevska zbor osnovne šole Tone Čufar in Prežihov Voranc ter člani amaterskega gledališča Tone Čufar z Jesenic.

Pričakujemo, da se čimveč naših občanov te slovesnosti udeleži. Za tiste, ki nimajo lastnih prevoznih sredstev, bo organiziran avtobusni prevoz z odhodom ob 8.30 izpred zdravstvenega doma na Jesenicah, s postankom na vseh avtobusnih postajah do Vrbe.

Vaak udeleženec prispeva za prevoz 20 din. Prijave z vplačilom sprejema občinski odbor ZZB NOV Jesenice do 26. maja.

Občinski odbor ZZB NOV
Komisija za interniranje

Ljubelj - nekdanje koncentracijsko taborišče

RAZPIS

TOZD OSNOVNA ŠOLA KOROŠKA BELA - KOMISIJA ZA
DELOVNA RAZMERJA IN SAMOUPRAVNO DELITEV OD

razpisuje

prosta dela in naloge s polnim delovnim časom za nedoločen čas.

- vzgojiteljica
- Pogoji: vzgojiteljica
- vzgojiteljica

Pogoji: vzgojiteljica ali medicinska sestra pediatrične smeri.

Kandidati morajo imeti ustrezne moralnopolitične lastnosti za pedagoške delavce.

Nastop dela predvidoma 1. septembra 1978, oziroma ob otvoritvi novega vrtca na Koroški Beli.

Prijave z dokazili o izobrazbi in kratkim življenjepisom pošljite do 15. junija 1978 na naslov VIZ Jesenice TOZD Osnovna šola Koroška Bela.

PODROČNO PRVENSTVO SREDNJIH ŠOL

V telovadnici ZIC je bilo 17. maja področno prvenstvo srednjih šol v odbojki. Prvenstva se je udeležilo osem ekip in sicer tri iz Kranja (SC Iskra, gimnazija, TSC), tri iz Jesenice (gimnazija, ekonomska, ZIC), ena iz Radovljice (SC) in ena iz Skofje Loke (gimnazija). Ekipa se je razdelila v dve skupini. Prvo so sestavljali gimnazija in ekonomska z Jesenice, ter gimnazija in TSC iz Kranja, drugo pa ZIC, SC Iskra Kranj, gimnazija Skofja Loka in SC Radovljica. Po kvalifikacijskih srečanjih v skupinah sta dve jeseniški ekipi (gimnazija in ZIC) prišli v finale. V finalni tekmi je zmagala ekipa gimnazije v dveh setih (15:1, 15:8). Tretje mesto je dosegla ekipa SC Iskra iz Kranja, ki je premagala ekipo gimnazije iz Kranja. Vrstni red ostalih ekip: 5. gimnazija Skofja Loka, 6. ekonomska Jesenice, 7. TSC Kranj, 8. SC Radovljica. Tekme so sodili Zdravko Kavčič, Drago Šori in Anton Smitek.

Na prvenstvu je bila prikazana zelo lepa odbojka. Najmodernejša in najboljša pa je prikazala ekipa gimnazije z Jesenice, ki je igrala sistem četrtega igralca na mreži. Najboljši igralec je bil Močnik, ki nastopa za ekipo Bleda.

Prvo mesto gimnazijcev je zaslužno, saj so že več let najboljši na jesenici in na teh tekmovanjih. Presenečenje je drugo mesto ekipe ZIC, kjer se je dan prej zaključilo mednarodno prvenstvo strokovnih šol ZIC.

Prvenstva ZIC se je udeležilo 21 ekip, končni zmagovalci je bila ekipa 2. b (PKMES). Tekme so sodili sami učenci. To prvenstvo je bilo v okviru letnega programa šolskega športnega društva ŽELEZAR, ki je tekmovanje skupaj z mladinsko organizacijo ZIC dobro pripravilo.

Asmir Grudič

PREBUJENA PLANINSKO MUZEJSKA AKTIVNOST NA GORENJSKEM

Na žalost so zelo redki prizadevni slovenski planinski muzejski delavci iz Ljubljane, Kamnika, Trente in Jesenice več let zaman nakazovali potrebo po zbiranju in ohranjanju redkega in dragocenega gradiva iz naše planinske alpinistične zgodovine, ki so jo z velikimi trankami pisali in ustvarjali pred davnimi leti (200 let) skupaj z domačini in tujimi razumniki in prosvetitelji (V. Vodnik, Balthasar Hakquet, Ziga Zois, Triglavski prijatelji, Piparji, Drenovci, Skalaši) tudi bohinjski fužinarji, pastirji tropov z in brez zvoncev, do-

linjski kozarji in slavni trentarski sokoli, ki so znali plezati kot nihče pred in za njimi. Zelo redki in dragoceni dokumenti in rekviziti iz naše planinske alpinistične zgodovine tako rekoč izginjajo iz naših rok pred našimi očmi.

Nekaj so zbrali in ohranili pred pozabo in uničenjem v Ljubljani (Josip Pretnar in mag. Tone Štrajn) nekaj v Kamniku (Favle Kemperle) in nekaj v Trenti, še najbolj delovni in uspešni pa so bili pred leti na Jesenicah, kjer so celo ustanovili Triglavski planinski muzej. To pa je tudi vse. Vseposodi širši Slovenije je raztresenega v ropotarnicah, kletih in na podstrešju še mnogo neregistriranega in dragoceneega gradiva, ki že vrsto let zaman kliče in prosi pridnih rok planinskih muzejcev.

Na večkratni osebni in javni opomin in prošnja se je prav letos, ko slavimo 200-letnico prvega pristopa na Triglav, 85-letnico organiziranega planinstva pri nas, 75-letnico SPD v Dolini in 50-letnico ustanovitve Triglavskega planinskega društva na Dovjem-Mojstrani, tu prebujala misel in želja po ustanovitvi slovenskega planinskoalpinističnega muzeja ali obnovi in poselitvi Triglavskega planinskega muzeja. To pot so na delu ljudje, ljubitelji planinske zgodovine (Janez Jenko z Bleda in Avgust Delavec iz Mojstrane), ki s širokim krogom sodelavcev pripravljajo posebno planinskoalpinistično zgodovinsko razstavo, ki bo urejena sredi poletja v jubilejni sezoni v prenovljenem Aljaževem domu v Vratih. Prav ta razstava bo poživela ali celo postala osnova za bodoči triglavski ali celo slovenski planinskoalpinistični muzej, ki je 100.000 organiziranim slovenskim planincem in preko dveh milijonov vsakeletnih obiskovalcev naših gor z vrsto let še kako potreben kot kulturna, znanstvena in vzgojna ustanova, s kakršno se ponajbo vsi alpski narodi.

POMAGAJTE NAM ISKATI

V Vintgarju je tragično preminil naš sodelavec - mladinec MARJAN ŠMITEK. Ker doslej njegovega trupla še niso našli, pozivamo in prosimo mlade sodelavce iz TOZD in DS Železarne ter ostale, da nam pomagajo pri iskanju pone-srečenega.

Zbrali se bomo v nedeljo, 4. junija pri centrali v Vintgarju ob 8. uri, od koder bomo krenili na načrtno preiskovanje celotnega terena.

Mladi iz TOZD
Kovinoservis

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 3. junija, bo na Jesenicah od 15. do 19. ure odprta
DELIKATESA - PO-SLOVALNICA 7, Titova 7.

ZAHVALA

Izvršni odbor društva invalidov Jesenice se javno zahvaljuje vsem, ki so sodelovali na proslavi praznovanja mednarodnega dneva invalidov, ki je bila 22. aprila v kulturnem domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku in sicer vodstvom in nastopajočim:

- DPD Svobode Javornik-Koroška Bela,
- pevskemu zboru Vintgar Bl. Dobrava,
- folklorni skupini KUD Jaka Rabič Mojstrana,
- učencem glasbene šole Jesenice,
- učencem OŠ TOZD P. Stražišar Jesenice,
- učencem OŠ TOZD P. Stražišar Jesenice,
- pevskemu zboru osnovne šole Koroška Bela
- vsem učencem višjih razredov osnovnih šol občine Jesenice, ki so se s svojimi prostimi spisi vključili v praznovanje dneva invalidov, predvsem pa prvim trem nagrajenim.

Posebno zahvalo pa izražamo pokrovitelju proslave železarni Jesenice.

ZAHVALA

Sodelavcem druge izmene pri pečeh v jeklarni se iskreno zahvaljujem za prejeto darilo ob upokojitvi. Dolgoletnim sodelavcem želim še veliko uspehov na delovnih mestih.

Ludvik Murovec

ZAHVALA

Vsem sodelavcem TOZD Kovinoservis se iskreno zahvaljujem za večletno prijetno počutje med njimi, za pristransko slovo in prelepo darilo ob odhodu v pokoj.

Vsem še enkrat hvala.

Stefan Jelovčan

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža in očeta

JOŽA TORKARJA

se zahvaljujemo njegovim sodelavcem za darovani venec, spremstvo na zadnji poti in za izrečena sožalja v težkih trenutkih.

družine Torkar in Kozamer-nik

ZAHVALA

Ob prerani smrti naše drage žene in mame

MARICE KERSNIK roj. Janša

se zahvaljujemo zdravnikom, sestram in strežnemu osebju internega in kirurškega oddelka splošne bolnice Jesenice ter socialnega zavoda dr. F. Berglja za zdravljenje, pomoč in nego.

Sorodnikom, prijateljem in znan-cem se zahvaljujemo za darovano cvetje in izrečeno sožalje, sosedom pa za vso pomoč.

Hvala vsem, ki so jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti, še prav posebno pevcem.

Žalujoci: mož Miha in sinova
Janko in Miha z ženo

TEKMOVANJE SLUŽBENIH PSOV ZA SESTAVO REPREZENTANCE ZA EVROPSKO PRVENSTVO

V nedeljo, 4. junija, bo v Lescach na nogometnem igrišču tekmovanje šolanih službenih psov za sestavo reprezentance za tekmovanje na evropsko prvenstvo, ki bo predvidoma v jeseni v Zahodni Nemčiji. Tekmovanje organizira kinološka zveza Jugoslavije. Izvedlo pa ga bo društvo za vzrejo in vzgojo športnih in službenih psov Bled s sedežem v Lescach.

Predvidevajo, da se bo tekmovanje udeležilo nad 25 psov in sicer nemških ovčarjev ter dobermanov. Po tekmovanju je predviden tudi eksibicijski nastop.

B.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

3. in 4. junija danska barvna erot. komed. HOPSASA V POSTELJI, režija John Hilbard, v gl. vlogi Ole Soelroft, ob 17. in 19. uri.

5. in 6. junija zap. nem.-jug. pust. film OLD SUREHAND, režija Alfred Forer, v gl. vlogi Stuart Granger, ob 17. in 19. uri.

7. junija amer. barvni pustolovski film MOŽ Z ZLATO PIŠTOLO, režija Gaj Hamilton, v gl. vlogi Roger Moore, ob 17. in 19. uri.

8. junija zaprto!

9. junija dom. barvni. ml. pustolovski film METULJEV OBLAK, ob 17. in 19. uri, režija Zdravko Randič, v gl. vlogi Zoran Cvijanović.

10. in 11. junija italij. CS barvni kavboj. film VRNITEV DIANGA, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

3. in 4. junija zap. nem. barvni pustolovski film OLD SUREHAND, ob 18. in 20. uri.

5. in 6. junija danska barvna erot. komed. HOPSASA V POSTELJI, ob 18. in 20. uri.

7. junija zaprto.

8. junija amer. barvni film PRI-SLI SO PONOČI, ob 18. in 20. uri.

9. junija amer. barvni pustolovski film MOŽ Z ZLATO PIŠTOLO, ob 18. in 20. uri.

10. in 11. junija italij. barvni film - komedija SVETNIKI IN DIAMANTI, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

3. junija amer. barvni pustolovski film ENOOKI ŠERIF IN DAMA, ob 20. uri.

4. junija dom. barvni film - komedija LJUBEZENSKO ŽIVLJE-NJE BUDIMIRA TRAJKOVICA, ob 20. uri.

7. junija zap. nem.-jug. barvni pustolovski film OLD SUREHAND, ob 20. uri.

10. junija dan. barvna erot. komed. HOPSASA V POSTELJI, ob 20. uri.

11. junija amer. barvni film PRI-SLI SO PONOČI, ob 20. uri.

Kino DOVJE-MOJSTRANA

3. junija amer. barvni pustolovski film SOKOLOVA SENCA, ob 19. uri.

4. junija amer. barvni kavbojski film ENOOKI ŠERIF IN DAMA, ob 19. uri.

10. junija zap. nem.-jug. barvni pustolovski film OLD SUREHAND, ob 19. uri.

11. junija danski barvni erot. film - komedija HOPSASA V POSTELJI, ob 19. uri.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

SPREJEM UČENCEV V STROKOVNE ŠOLE ŽIC

RAZPIS ZA SPREJEM UČENCEV V STROKOVNE ŠOLE

Železarski izobraževalni center Jesenice razpisuje sprejem učencev v prvi letnik strokovnih šol za šolsko leto 1978/79.

a) ŠOLA ZA POKLICNE DELAVCE

V šolo ozkega profila bomo vpisovali učence, ki so zaključili obveznost osnovnega šolanja in ki so uspešno dokončali najmanj 6 razredov osnovne šole. Šolanje traja 2 leti.

Vpisovali bomo naslednje poklice:

žičar	15 mest
valjavec	15 mest
talilec	15 mest
hladno valjavec	20 mest
livar	15 mest

Učenci lahko zaprosijo za štipendijo železarno Jesenice in Verigo Lesce. Med šolanjem dobijo učenci regresirano malico in v času šolanja dve delovni obleki. Svojim štipendistom iz oddaljenih krajev bo regresirala oskrbnino v domu učencev železarna Jesenice.

b) POKLICNA KOVINARSKA METALURŠKA IN ELEKTRO ŠOLA

V šolo širokega profila bomo vpisovali učence, ki so uspešno končali osnovno šolo. (Pozitiven uspeh iz tujega jezika ni pogoj). Šolanje traja tri leta.

Vpisovali bomo naslednje poklice:

strojni mehanik	50 mest
ključavničar - varilec	12 mest
orodni ključavničar	10 mest
strugar	20 mest
vodovodni instalater	8 mest
obratni električar	30 mest

Učenci lahko zaprosijo za štipendijo železarno Jesenice in druga podjetja. Med šolanjem dobijo učenci regresirano malico in v času šolanja tri delovne obleke. Svojim štipendistom iz oddaljenih krajev bo regresirala oskrbnino v domu učencev Železarne.

c) TEHNIŠKA METALURŠKA IN STROJNA ŠOLA

Šolanje traja štiri leta. V šolo bomo vpisovali učence, ki so uspešno končali osnovno šolo.

Vpisovali bomo naslednja poklica:

metalurški tehnik	30 mest
strojni tehnik	30 mest

Ce bo prijav več kot je razpisanih mest, bomo pri vpisu upoštevali učni uspeh pri predmetih, ki so pomembni za nadaljnje izobraževanje.

Železarna Jesenice je razpisala 25 štipendij za metalurge.

Učenci vseh treh šol bodo neizogledno in zdravstveno zavarovani. Skupni vpisni pogoj za vse šole je, da so učenci telesno in duševno zdravi ter da niso starejši od 18 let.

Učenci lahko stanujejo v domu učencev Železarskega izobraževalnega centra.

Za sprejem priložite izpolnjeno prijavo (obrazec 1,20) kolikovo z 2. - din. V prijavi naj bo naveden željen poklic. K prijavi naj vsak učenec priloži spričevalo o dokončani osnovni šoli oziroma zadnje šolsko spričevalo (za učence SPD), rojstni list in zdravniško spričevalo.

Prijave pošljite do 27. junija na naslov: ŽELEZARSKI IZ-OBRAŽEVALNI CENTER JESENICE, 64270 JESENICE, Ulica bratov Rupar 2.

Zbor prijavljenih učencev je 28. junija ob 8. uri.

NEPRIPRAVLJENA SEJA SKUPŠČINE TKS JESENICE

Po zadnjih volitvah delegatov v samoupravne interesne skupnosti se je pričelo drugo obdobje našega delegatskega sistema. V prvem obdobju so delegatske skupščine v večini prebrodile začetne težave in si pridobile bogate izkušnje. To pa ne bi mogli trditi za temeljno telesno kulturno skupnost Jesenice, vsaj ne po prvi seji skupščine v novem mandatnem obdobju. Pripravljen sem, da to ni le moje mnenje, temveč mnenje večine delegatov, ki smo se udeležili seje skupščine v torek, 23. maja.

Seja skupščine je imela normalen potek le do izvolitve delovnega predsedstva in verifikacijske komisije. Vse ostalo pa je bilo nepripravljeno in prepuščeno iznajdlivosti predsednika predsedstva.

Prva napaka je bila, da delegati niso prejeli niti graditve, niti kandidiranih list, čeprav so morali voliti vodstvene organe TKS za novo štiriletno obdobje. Res je sicer, da so bili kandidati za predsednika skupščine in predsednika obeh zborov ter predsednika izvršnega odbora znani že od volitev, oziroma kandidacijskih konferenc in da so bila neznana le imena članov izvršnega odbora. Vseeno pa bi delegati predlog kandidatne liste lahko prejeli vsaj na začetku seje skupščine, če že ne z vabilom, tako kot to delajo ostale interesne skupnosti, ne pa nekje na sredini, ko je že prišlo do zapleta. Kako je mogoče iti na sejo skupščine tako nepripravljeno? Seja se je lahko normalno razvijala šele po energičnem nastopu nanovo izvoljenega predsednika skupščine TKS.

Menim, da bi vsaj plačani strokovni delavci skupnosti morali poznati statut TKS in z njim seznaniti delovno predsedstvo, ki bi potem lahko preprečilo zaplete v zvezi z volitvijo izvršnih teles skupščine.

Vsekakor bi moral biti dnevni red seje skupščine sestavljen že prej, pred sejo, čeprav so prve seje predvsem konstitutivne s poročilom dosedanjega predsednika o

opravljenem delu in o odprtih vprašanjih. Vse tri sprejete točke dnevnega reda so bile resnično pomembne, pa tudi četrti, ki jo je moral delovni predsednik vrniti ne-napovedano. Za razvoj telesne kulture v občini je namreč še kako pomembna razdelitev finančnih sredstev med izvajalce. Že to je nerazumljiva zamuda, ki je sicer nekoliko pogojena z novo konstitutivno skupnostjo, ne pa opravičljiva. To zahteva predhodno razpravo delegatov v svojih sredinah na osnovi predloga, ne pa, da se o tem razpravlja nekaj minut pred koncem seje in še to izven dnevnega reda.

Menim, da je skrajni čas, da služba TKS začne bolj vestno in odgovorno opravljati svoje naloge. Pričakujem plaž opravil, vendar menim, da za tako nepripravljenost seje ni opravičila.

Na koncu bi rad opozoril še na to, da se nekateri delegati premalo zavedajo, da na seji skupščine ne predstavljajo svojega lastnega mnenja in interesov, temveč mnenje, interese in stališča sredine, ki jih je izvolila za delegata. Zato naj v bodoče posamezni delegati ne postavljajo provokativnih vprašanj, ki zavajajo skupščino na pot ozkih osebnih interesov in starih sporov. Biti delegat je velika odgovornost pred sredino, ki nas je izvolila, kakor tudi pred družbo. Zato se sprašujem, kje je odgovornost delegata, ki je na skupščino prišel vinjen in s svojimi nerodno postavljenimi vprašanji zaviral normalno delo skupščine.

Vse to sem napisal dobronamerno, da bi bile naslednje seje skupščine bolj pripravljene, da bi delegati dobili tudi ustrezno gradivo, da bi o njem predhodno lahko razpravljali v svojih sredinah. Prepričan sem, da bodo novi predsedniki skupščine, obeh zborov in izvršnega odbora, kakor tudi celoten izvršni odbor, opravili zaupanje in oživili delegatsko delovanje v telesni kulturi na Jesenicah.

Branko Jeršin

DELO IN AKCIJE TABORNIKOV JESENISKE OBČINE

V okviru občinske zveze tabornikov Jesenice deluje pet odredov in sicer: v Kranjski gori odred »Pod Prisojnikom«, v Mojstrani »Aljažev« odred, na Jesenicah odreda »Plavžarjev« in »Jeklarjev« ter v Žirovnici odred »Pod Stolom«.

Občinska zveza tabornikov Jesenice, katere predsednik je Franc Merlak, načelnik pa Božo Pančur, ima do meseca avgusta predvidenih več akcij, poleg predvidenega taborjenja na morju. Udeležili se bodo medobčinskega mnogoboja, ki bo 3. junija na športnem igrišču pred solo v Železnikih, v avgustu pa pohoda po poteh granicarjev. V okviru občinske zveze bodo junija izvedli tekmovalno v mnogoboju za srednje skupine, to je za tabornike stare od 12 do 15 let.

Razen tega so ali se bodo opravili številne drobne akcije. Pripravili so kresove za 27. april – dan OF in 1. maj – mednarodni praznik dela. Dvajsetega maja so se v počastitev dneva mladosti udeležili pohoda po partizanskih poteh na Pristavo,

kjer so postavili propagandni tabor. 24. maja pa so ponovno pripravili in zakurili kresove v počastitev rojstnega dne tovariša Tita. Razen tega so in bodo tudi v prihodnje sodelovali na proslavah ali jih sami pripravili v počastitev krajevnih praznikov.

Sedaj se pripravljajo tudi na razširitev prostih aktivnosti v novi šoli, ki bo jeseni odprta na Plavzu na Jesenicah. Predvidevajo, da bodo tako kot v Kranjski gori, kjer je že celodnevni pouk, imeli tudi na solah na Jesenicah od jeseni naprej, ko se tudi tu predvideva celodnevni pouk, po dve uri taborniških aktivnosti. Tu se bodo mladi učili taborniških veščin, spoznavali življenje v naravi, se učili čitanja geografskih kart, uporabe kompasa, orientacije in druge.

Taborniki jeseniške občine so zelo aktivni in prisotni na številnih akcijah, ki jih organizira mladina in druge družbenopolitične organizacije.

B.

Taborniška »odreda« Jeklarjev in »Pod Stolom« (foto B. Blenkuš)

JUDO

POZIVNI TURNIR ZA ŽENSKE

V talovadnici osnovne šole v Žirovnici je bil preteklo soboto, 27. maja, pozivni turnir v judu za ženske. Udeležilo se ga je 28 tekmovalk iz šestih slovenskih klubov. Manjkale pa so tekmovalke iz Kopra, judo centra Primorje in iz Ljubljane. Judo sekcijo TVD Partizan Jesenice je zastopala šest tekmovalk. Kljub temu, da so se vse začele, so pokazale veliko volje in borbenosti, pa tudi kvaliteta se je izboljšala.

REZULTATI:
V kategoriji do 32 kg je bila prva Dovič, druga Pungaršek – obe iz Celja, tretja Simic in četrti Zupan – obe Jesenice.
V kategoriji do 48 kg je bila prva Čatovič, druga Gracit in tretja Dovič – vse iz Maribora, četrta pa je bila Pečnikova iz Celja. V tej skupini je nastopila tudi Jeseničanka Dizdarevičeva, ki pa ni dosegla vidnejših rezultatov, saj trenira šele dva meseca.

V kategoriji do 52 kg je bila prva Pototnikova, druga Rakosova – obe Maribor, tretja pa je bila Zalcova – Jesenice.
V kategoriji do 56 kg je bila prva Drugovc – Celje, ki je bila tudi sicer najboljša na tem turnirju, druga Kirbič iz Maribora in tretja Bažlj iz Trbovlj.
V kategoriji do 61 kg: prva Tehavec, druga Zeran – obe Celje, tretja Bešič iz Trbovlj.
V kategoriji do 72 kg: v tej kategoriji sta bili samo dve tekmovalki, prva je bila Radosavljevičeva in druga Puhalec.

GORENJSKO PRVENSTVO ZA MLAJŠE PIONIRJE

Tudi to prvenstvo je bilo v telovadnici osnovne šole v Žirovnici. Jeseniški pionirji so na tem prvenstvu pokazali veliko zna-

nja in požrtvovalnosti in dokazali, da so najboljši na Gorenjskem.

REZULTATI:
– kategorija do 28 kg: 1. Vidic, 2. Kadič, 3. Markovič – vsi Jesenice;
– kategorija do 38 kg: 1. Zdravko Kinjajic – Jesenice, 2. Pegam – Trbovlje, 3. Dvoršak – Jesenice;
– kategorija do 42 kg: 1. Hudovernik, 2. Bešič, 3. Milosavljevič – vsi Trbovlje;
– kategorija do 46 kg: 1. Frajkovič – Jesenice, 2. Bodiraza – oba Trbovlje, 3. Slamnik – Jesenice;
– kategorija do 60 kg: 1. Kalan, 2. Leban – oba Trbovlje, 2. Tone Krnjajic – Jesenice.

Jeseniki judoisti, ki so bili organizator obeh srečanj, se iskreno zahvaljujejo osnovni šoli Žirovnica, ki jim je odstopila telovadnico, kajti na Jesenicah ni bilo moč dobiti proste dvorane.

N.

Košarka

JESENICE: RADOVLJICA (člani)
85:55 (35:22)

V prvi kvalifikacijski tekmi za vstop v prvo slovensko košarkarsko ligo so košarkarji Jesenice v telovadnici ŽIC na Jesenicah visoko premagali selekcijo Radovljice z rezultatom 85:55.

V prvem polčasu je bila igra ekipe Jesenice slaba in zelo nervozna. V drugem delu se je igra bistveno izboljšala in Jeseničani so osvojili dragocene točke, kljub pristanskemu sojenju.

Koše je doseglo vseh dvanajst igralcev, v moštvo KK Jesenice pa so nastopili: Bunderla, Vauhnik, Pirih, Šmid ter mladinci: Smolej, Ličof, Matučec, Pivač, Bergine, Azman, Lešnjak ter trener Božič.

JESENICE: KLADIVAR – ŽIRI
(mladinci) 82:69 (42:38)

Tekmo z visokimi in kvalitetnimi igralci Kladivarja so jeseniški mladi košarkarji odigrali zelo dobro in borbeno. Igra je bila zelo hitra in zanimiva. Na domačem terenu so zaslužno premagali kvalitetno ekipo.

B. r

Nogomet

NK JESENICE: NK BOHINJ (člani)
3:1 (2:0)

V soboto, 27. maja, je jeseniško člansko moštvo odigralo predzadnjo tekmo v spomladanskem delu prvenstva. Jeseničani so zaslužno slavili zmago, predvsem po boljši igri v prvem polčasu, medtem ko so v nadaljevanju imeli pobudo gostje. Mnogoštevilnim gledalcem sta obe moštvi prikazali lep nogomet, čeprav je igralce motilo blatno igrišče.

S to zmago so se Jeseničani povzpeli na tretje mesto. Še naprej pa vodi Triglav pred Trzinom.

Gole so dosegli: Komel, Tuturovič, Mlakar.

Jeseničani so igrali v postavi: Vukelič, Radič, Bakonič, Šmitran, Kuplenik, Samardija, Komel, (Rakovič), Kovačič (Troha), Mlakar, Tuturovič, Omanović.

NK JESENICE: NK BOHINJ
(mladinci) 1:2 (0:2)

Po dobri igri v prejšnjem kolu so v nedeljo jeseniški mladinci zelo razočarani. Slabi gostje so le nekajkrat prišli pred gol Jeseničanov in dosegli dva zadetka. Nasprotno pa so bili Jeseničani pred gostujočim vratarjem zelo nespretni in sebični, nekateri igralci pa so se obnašali preveč zvezdniško. Moramo pa reči, da je sodnik zelo slabo sodil in je napravil nekaj začetniških napak.

Gol za Jesenice je dosegel Krašovec.

R. Rade – K. Zvone

REKREACIJSKA LIGA

Prvo kolo rekreacijske lige v malem nogometu je bilo odigrano 26., 27. in 29. maja. Kljub slabim vremenskim razmeram so bile vse tekme odigrane, razen tekme v Kranjski gori med ekipama Kompas: Borovlje. Ker ekipe Kompas ni bilo na igrišče, je bila tekma registrirana s 3:0 za Borovlje.

Izidil kolo – I. skupina: Kompas: Borovlje 0:3 b.b., KOOP Mojstrana: Kovinovservis 0:9, Partizan Hrušica: KS Plavž 2:1, Odpisani: Železarna 1:1, Zastreka: Hero Jesenice 11:3, Carina: SD Dovič 3:9.

II. skupina – Jeklarja: Kovin 12:2, Gradbinec: KS Podmežaklja 24:0, Transport: GG Jesenice 6:1, Železniška postaja: Žičarna 0:3 b.b., Kovinar: VBS Bela 1:1, HV Bela: Strojne delavnice 6:1.

REKREACIJSKO TEKMOVANJE V STRELJANJU Z ZRAČNO PUŠKO

Prvo kolo rekreacijskega tekmovanja v streljanju z zračno puško je bilo 27. maja na strelišču strelske družine Triglav Javornik-Koroška Bela. Nastopilo je šest štirilanskih ekip.

Rezultati ekipno: 1. Izolirka TOZD Jesenice 678 krogov, 2. Kompas Kranjska gora 621, 3. Postaja mejne milice 539, 4. Carina Jesenice 499, 5. KS Podmežaklja 421, 6. Aktiv invalidov ŽJ 417 krogov.

Rezultati posamezniki: 1. Miha Rabič 177 krogov, 2. Andrej Janša 170, 3. Franci Rabič 169, 4. Igor Salan 167, 5. Vojko Grebenšek 167, 6. Slavko Rabič 164, 7. Dušan Učar 161, 8. Mitja Reichman 157, 9. Ivan Gubina 147, 10. Cveto Roli 136 krogov.

Drugo kolo tekmovanja bo v soboto, 9. junija, tretje pa v soboto, 17. junija, oba krat ob 8. uri na strelišču strelske družine Triglav na Javorniku.

KROS IN TURNIRJA

TVD Partizan Javornik – Koroška Bela je konec preteklega tedna izvedlo v počastitev dneva mladosti in 86. rojstnega dne tovariša Tita kros za vse kategorije ter odbojarski in košarkarski turnir. Posebno množičen je bil kros, na katerem je nastopilo več kot sto predšolskih otrok, pionirjev, mladincev, članov in pripadnikov JLA. Na obeh turnirjih je sodelovalo šest ekip, in sicer iz železarne Jesenice, KS Javornik – Koroška Bela in pripadnikov JLA.

REZULTATI:
Kros – člani – mladinci: 1. Milan Novak 3:25,3, 2. Zaim Migič 3:25,4, 3. Mirza Vukalič 3:35,8.

Pionirji: 1. Dževat Grvala 1:33,6, 2. Iztok Markič 1:37,2, 3. Roman Iskra 1:37,8.

Pionirke: 1. Magda Plasin 1:34,9, 2. Barbara Malenšek 1:35,1, 3. Barbara Koelj 1:35,6.

Mlajše pionirke: 1. Monika Noč 41,2, 2. Andreja Murnik 44,0, 3. Barbara Smolej 42,2.

Mlajši pionirji: 1. Ismet Bunič 35,2, 2. Brane Jotič 36,6, 3. Miran Ozebek 36,9.

Predšolski otroci: 1. Metod Plasin 27,2, 2. Romana Bohinc 29,0, 3. Lela Ečimović 29,4.

Košarka: 1. JLA, 2. Hladna valjarna Bela – ŽJ, 3. Valjarna žice in profilov – ŽJ.

Odbojka: 1. TVD Partizan Javornik – Koroška Bela, 2. TOZD Valjarna žice in profilov – ŽJ, 3. TOZD Hladna valjarna Bela.

Ekipo domačega TVD Partizan je v odbojki osvojila v trajno last prehodni pokal majških športnih tekmovanj v tej krajevni skupnosti.

JR

KAKO POTEKAJO PRIPRAVE NA X. BALKANSKO PRVENSTVO V SKOKIH V VODO

Še dva meseca nas loči od začetka mednarodne prireditve, ki bo na kopališču Ukova pod pokroviteljstvom železarne Jesenice. Priprave za to prireditev tečejo, toda vreme, ki ovira predvsem gradnjo in ureditev kopališča, nam ni naklonjeno. To je ovira, da kopališče še ni pripravljeno za začetek kopalne sezone. Kot smo že obvestili, je bilo programirano, da bi bilo že v sredini maja kopališče odprto. To bi nam pomagalo pri propagandi, za prodajo permanentnih vstopnic, ki so v prodaji in gre celotni dohodek za investicije na kopališču.

Sicer pa to ne bi smela biti ovira, ker so vstopnice v veljavi tri leta, če bi jo v slučaju slabe kopalne sezone posameznik ne mogel izrabiti v letošnjem letu. Domenjeno je, da bo ob stabilnem lepem vremenu kopališče v nekaj dneh pripravljeno za otvoritev. Gradnja ne ovira obratovanja kopališča.

Razen ureditve kopališča, kar spada pod redno vzdrževanje, bodo do 1. avgusta zgrajene garderobe in sanitarije. Do sedaj so zabetonirani temelji in stebri. Delo izvaja gradbeno podjetje Gradis TOZD Jesenice, ki se bo moralo potruditi, da bodo vsa dela z ureditvijo okolice gotova do dogovorjenega roka. Komunalno podjetje izvaja dela na cesti, polaga kanalizacijo, vodovodno instalacijo, instalacijo za telefon in razsvetljavo. Do začetka občinskega praznika bo tudi cesta asfaltirana. S tem bo v precejšnji meri urejena okolica, oziroma dostop do kopališča.

S temi investicijami bomo na kopališču pridobili urejene sanitarije in garderobe, kar bo omogočilo šolam in ostalim prebivalcem boljše pogoje za kopanje. Brez urejenih sanitarij kopališče ne bi moglo več delovati. Razen sanitarij bodo urejeni prostori za preoblačenje, sušenje las in druge potrebne podrobnosti. Prebivalci tega območja krajevne skupnosti Sava bodo v tem času dobili urejeno kanalizacijo in asfaltirano cesto.

Sanitarije in garderobe pomenijo prvo fazo za nadaljni razvoj kopališča, to je izgradnja pokritega bazena. Ena izmed variant je plastično prekritje obstoječega bazena, druga pa postavitev pokritega bazena 25 x 12 m na zahodnem delu kopališča. Dosedanje študije se nagibajo na stran predloga novega bazena, še posebno

ponudbe za postavitev prekritja so v realnih finančnih mejah. O tem je že bilo nekaj razgovorov, ki pa so že v fazi predlogov za nadaljne razgovore v samoupravnih sredinah.

Ambicije, ki jih gojimo, so, da bi uredili kopališče za rekreacijske namene jeseniških delavcev in občanov ter ga vključili v šolski, to je v vzgojno izobraževalni proces, saj je kopališče v neposredni bližini osnovnih šol Tone Čufar in Prežihov Voranc. S tem namenom iščemo tudi najbolj racionalno in cenoizgodno pokritega kopališča, ki bi služilo potrebam Jeseničanov nadalnjih deset do petnajst let.

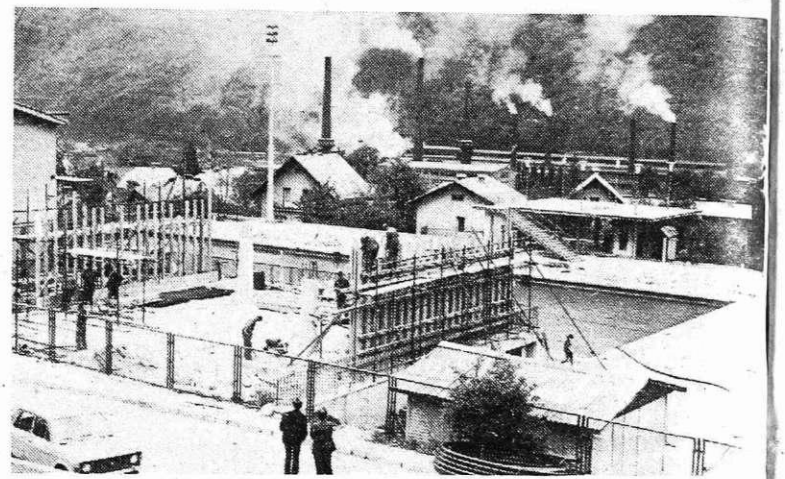
Sveda niso vse priprave za izvedbo prireditve samo na strani investicij. So še organizacijske priprave za dobro izvedbo te mednarodne prireditve, s katero dajemo prispevek k ugledu jugoslovanskih športnih prireditev in je tudi preizkušnja jeseniških športnih delavcev.

Potekajo priprave za izdelavo biltena, postavitev reklamnih panojev, s katerimi smo pridobili sredstva iz vse Slovenije. Do sedaj se je naša prošnja za reklamo v biltenu in z naročili za panoje odzvala okoli 95 organizacij združenega dela. Prispevali pa so tudi posamezni obrtniki. Posebna komisija je sklepa pogodbe za nastanitev in prehrano tekmovalcev, zbirajo se prevajalci, za kar so sklenili dogovor z delavsko univerzo in še vrsto drobnih priprav. Tudi zbiranje finančnih sredstev še vedno poteka. Sedaj je dve tretjini sredstev zagotovljenih s krediti, od tega je kar milijon potrebno vrniti že konec leta. Zato je kupovanje permanentnih kart neposredna pomoč za pokritje finančnih stroškov pri gradnji. Izdelana je tudi že serija značk v zlati, srebrni in bronasti in modri barvi. Cena celotne serije bo okoli 100 din in bodo v prodaji v prodajalnah Tobak – Jesenice.

Ker je le še malo časa, se organizacijski komite tedensko sestaja, da preverja izvrševanje dela in nalog, ki smo si jih zadali. Naslednji teden bo verjetno tudi seja častnega predsedstva na čelu s predsednikom CK ZK Francetom Popitom.

Priprave so dosledne, ne sme nas nič presenetiti. Prireditev je v času praznovanja občinskega praznika. Z ureditvijo kopališča in okolice (cesta) ter s prireditvijo od 3. do 6. avgusta bo praznovanje še veličastnejše.

NS

Priprava kopališča za X. balkanske igre v skokih v vodo (foto B. Blenkuš)

OBČINSKO PRVENSTVO V ŠPORTNI GIMNASTIKI ZA PIONIRKE IN MLAJŠE MLADINKE

Zveza telesnokulturnih organizacij Jesenice kot organizator in TVD Partizan Jesenice kot izvajalec sta v četrtek, 18. maja, izvedla v telovadnici ŽIC občinsko prvenstvo v športni gimnastiki za pionirke in mlajše mladinke. Kljub temu, da se osnovne šole, z izjemo osnovne šole Prežihov Voranc Jesenice, niso prijavile na tekmovanje, je bila udeležba zadovoljiva. Za to gre pohvala Greti Samarjevi, ki je kljub slabim delovnim pogojem pripravila svojo ekipo za tekmovanje.

Prijetno presenečeni pa smo bili ob kvalitetnem nastopu mladih deklet iz TVD Partizan Jesenice, ki jih vodi in trenira Leon Mesarič. S takim pristopom, načinom dela in treniranjem lahko pričakujemo na Jesenicah v naslednjih letih kvaliteten razvoj in vzpon ženske gimnastike.

Tekmovanje je otvoril in pozdravil vse navzoče sekretar ZTKO Jesenice Marjan Stravs, ki je ob koncu tekmovanja podelil najbolj uspešnim vrstam in posameznicam odličja in diplome.

REZULTATI:
PIONIRKE – vrste: 1. TVD Partizan Jesenice – 140,5 točk (Metka Močnik, Brigita Ferbežar, Mateja Kelih, Katarina Bregant), 2. SSD Prežihov Voranc – 92,3 točke (Mateja Babič, Stanka Grah, Karin Soklič).

Valerija Grah), 3. Prežihov Voranc – 86,1 točk.

POSAMEZNICE: 1. Metka Močnik – 37,1 točk, 2. Brigita Ferbežar – 35,2, 3. Mateja Kelih – 35,0, 4. Katarina Bregant – 33,2, 5. Vesna Georgijev – 32,6, 6. Mateja Klinar – 31,4, 7. Mateja Babič – 24,2, 8. – 9. Stanka Grah – 22,8, Karin Soklič – 22,8, 10. Valerija Grah – 22,5, 11. – 12. Renata Trampus 22,4, Nerveta Ključanin – 22,4, 13. Karmen Gračnar – 22,2, 14. Mirica Rihtaršič – 21,7, 15. Bejisa Čaušević – 20,0 točk.

MLADINKE – vrste: 1. TVD Partizan Jesenice – 142,9 točk, (Lea Mesarič, Zeljka Kuretič, Stanka Pogačnik, Jovanka Despotović), 2. SSD Prežihov Voranc Jesenice – 92,6 točk (Andreja Kristan, Suzana Tomazin, Karla Gasar, Nataša Fermentin).

POSAMEZNICE: 1. Lea Mesarič – 38 točk, 2. Zeljka Kuretič – 36,9, 3. Stanka Pogačnik – 34,4, 4. Jovanka Despotović – 33,6, 5. Karmen Gasar – 28,1, 6. – 7. Karmen Aleksič – 24,4, 6. – 7. Andreja Kristan – 24,4, 8. Suzana Tomazin – 23,9, 9. Karla Gasar – 23,3, 10. Nataša Fermentin – 21,4, 11. Barbara Hočevar – 20,12, Jasmina Tomašič – 20,5, 13. Nerzinka Duratović – 10,6 točk.

REPUBLIŠKO PRVENSTVO V ŠPORTNI GIMNASTIKI

V soboto, 27. maja, je bilo v Ljubljani 33. republiško prvenstvo v športni gimnastiki. Tekmovanje je pripravila Gimnastična zveza Slovenije v športni dvorani doma železniških šol. Pri dekletih so nastopile tudi tekmovalke TVD Partizan Jesenice, ki so si po predhodnih izbirnih tekmovanjih (občinsko prvenstvo) priborile pravico nastopa na republiškem prvenstvu.

V dopoldanskem delu tekmovanja so se najbolj odrezale najmlajše udeležence prvenstva: Markunova, Ivanuša, Dularjeva (vse ljubljanska gimnastična zveza) Ferbežarjeva (Partizan Jesenice) in druge. Predvsem na gredi in v parterju so prikazale celo boljše telovadbo kot starejše kolegice.

Pri članicah je Novomeščanka Jasna Dokl z zanesljivim nastopom preprčljivo osvojila naslov republiške prvakinja. Med mladinkami zveznega razreda je ta zveneči naslov osvojila tekmovalka LGZ Nati Rogelj.

Nastop jeseniških pionirk lahko ocenimo kot polovичen uspeh. Med prvih deset se je uvrstila Brigita Ferbežar (8. mesto), Močnikova pa je s slabšo izvedbo vaj zapravila boljše uvrstitve. Nastopi ostalih naših deklet: Vesne Georgijev, Mateje Klinar, Katarine Bregant, Mateje Kelih je zadovoljiv, saj so v ekipni konkurenci dosegle 3. mesto. To pomeni, da so premagale med drugimi tudi odlične ljubljanske telovadke, ki

so nastopile za III. in IV. vrsto Gimnastične zveze Ljubljane.

Rezultati, ki so jih dosegle naše tekmovalke: Brigita Ferbežar 38,10 točk (prejšnji rekord 8,15, bradlja 8,10, gred 8,10, parter 8,75), Metka Močnik 32,25 točk (7,25, 8,20, 8,20, 8,60), Mateja Kelih 32,20 točke (7,80, 8,40, 7,80, 8,10) in Vesna Georgijev 31,80 točke (7,95, 6,90, 8,60, 8,35).

Tekmovanje mlajših mladink je bilo istočasno izbirna tekma za nastop na državnem prvenstvu, ki bo konec junija v Prilenu. Med posameznicami se je Lea Mesarič uvrstila na odlično 5. mesto in bi lahko malo več športne sreče, osvojila eno izmed medalj. Tudi Kuretičeva je s svojim nastopom potrdila uspešne rezultate, ki jih je sega v zadnjem času. Obe mladi telovadki sta si pridobili pravico nastopa na državnem prvenstvu. Stanka Pogačnik pa si z vajo na bradlji, kjer je bila ocenjena 7,60 točke, to priložnost zapravila.

Tokrat Jeseničanke niso nastopile ekipni konkurenci (zaradi neoprijemljivosti odnosnosti Jovanka Despotović), kjer bi lahko borile za tretje ali celo drugo mesto v ljubljanskimi telovadkami.

Rezultati, ki so jih dosegle naše tekmovalke: Lea Mesarič 35,75 točk (prejšnji rekord 8,70, bradlja 8,40, gred 9,40, parter 8,90), Zeljka Kuretič 34,05 točke (8,60, 8,35, 8,70) in Stanka Pogačnik 32,75 točke (7,60, 8,85, 8,35).

A. Banovec